Verslag van de vergadering van de Algemene Raadscommissie
D.d.: **11 januari 2024**
Zaaknummer: 2233337
Voorzitter: De heer G.J.W. Elferdink
Griffier: Mevrouw D.N. ter Horst
Locatie: Raadhuis

Raads- en commissieleden:
De heer T.J.M. van Beek (Voor Winterswijk)
Mevrouw J. Poels-Boland (Voor Winterswijk)
De heer C. Stemerdink (Voor Winterswijk)
De heer R. Stammers (Voor Winterswijk)
De heer G.J.W. Elferdink (CDA)
Mevrouw S.W.A. Prinsen (CDA)
Mevrouw J.M. van der Vinne (CDA)
De heer J.S. Vuijk (CDA)
De heer J.M. Bollen (Morgen)
De heer J.G.T. ten Dolle (Morgen)
De heer H.J.W. Nijenhuis (Morgen)
De heer F.H.J. Deunk (D66)
Mevrouw L. ten Dolle (D66)
Mevrouw M. Schut (D66)
De heer A. Hoogma (D66)
De heer J.H. Kolkman (D66)
De heer M. van Eck (PvdA)
De heer G.J. Kortschot (PvdA)
De heer M. ten Pas (PvdA)
De heer J. Pleiter (Winterswijks Belang)
De heer R. Meinen (Winterswijks Belang)
Mevrouw G. Oonk-Toebes (Winterswijks Belang)
De heer N. Morad (VVD)
De heer R.J.K. Garvelink (VVD)
De heer D. Nijman (VVD)

Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Vaststelling agenda
3. Inventarisatie spreekrecht publiek
4. Vaststellen verslag vergadering algemene raadscommissie d.d. 7 december 2023.
5. Afsprakenlijst algemene raadscommissie d.d. 7 december 2023
6. Wijziging Gemeenschappelijke regeling Stadsbank Oost Nederland
7. Evaluatie Moratorium windturbines
8. Regionaal Programma Werklocaties Achterhoek 2024-2028
9. Vaststelling bestemmingsplan Henxelseweg 7
10. Startnotitie ter voorbereiding op Cultuurnota 2024
11. Beleidsnotitie huisvesting arbeidsmigranten
12. Rondvraag
13. Sluiting

Transcript:

1. **Opening en mededelingen**

De **voorzitter**: Goedenavond, het is halfacht, geweest zelfs al. Welkom bij deze algemene raadscommissie, de eerste van 2024. U hebt het allemaal gered op tijd. Misschien dat ook een aantal mensen nog later komt. En zo te zien bent u ook niet gewond, dus wat dat betreft is het goed gegaan. Er zijn verder geen mededelingen.

2. **Vaststelling agenda**

De **voorzitter**: Dan gaan we verder met het vaststellen van de agenda. En er zijn twee insprekers over het agendapunt over de huisvesting arbeidsmigranten. En daarom wil ik voorstellen om dat agendapunt 11 naar voren te halen en dat als eerste punt te bespreken op de agenda. Kunt u daarmee instemmen? Ik zie geen bezwaren, dus dan ga ik ervan uit dat dat zo is en is daarmee de agenda vastgesteld.

3. **Inventarisatie spreekrecht publiek**

De **voorzitter**: Dan gaan we verder met agendapunt 3 en dat is de inventarisatie spreekrecht publiek. Er hebben zich twee insprekers gemeld. De heer Hoogma, die gaat inspreken over huisvesting arbeidsmigranten en de heer Hoogma heeft ook een bijlage gestuurd die via iBabs beschikbaar is. En de heer Houwers. En de heer Houwers spreekt ook in over het onderwerp huisvesting arbeidsmigranten. Beide insprekers hebben vijf minuten de tijd om in te spreken. We hebben een hele strenge griffier, dus ik word ook aangetikt als de tijd om is. Ja. Dus dan wil ik eerst het woord geven aan de heer Hoogma om in te spreken.

De heer **Hoogma**: Goedenavond, mijn naam is Frans Hoogma, 63 jaar en particulier eigenaar van de Spoorstraat 12, 12-I. Waarom zeg ik dat zo nadrukkelijk op de Spoorstraat12, 12-I? Omdat we vorig jaar, is daar een plan geweest om daar arbeidsmigranten in 12 te huisvesten. Er is toen overleg geweest met de gemeente om hier mid-stay-arbeidsmigranten onder te brengen. Maar ik heb op eigen initiatief dit plan ingetrokken omdat een van de eisen was dat ik me moest aanmelden bij Stichting Normering Flexwonen en nou is bij de Stichting Normering Flexwonen iets raars aan de hand. Want als je particulier bent dan moet je je in laten schrijven bij de Kamer van Koophandel. En dat is nou juist hetgeen waar ik als particuliere belegger problemen mee had, omdat ik 63 ben en geen zin heb om nog een onderneming te beginnen hiervoor. Ik vond het een te zware last en ik heb daarom dus ook mijn plan ingetrokken en een gewijzigd plan, ben ik nu mee bezig, om daarvoor een 55-plusproject proberen te realiseren met de Stimuleringsregeling Wonen en Zorg. Wonen en zorg betekent dus dat wordt verwacht dan dat er huizen vrijkomen van ouderen en die huizen kunnen weer beschikbaar komen voor de jongeren. Ik heb zelf, in mijn jonge jaren ben ik arbeidsmigrant geweest, ik heb in het buitenland gewerkt dus ik heb toch feeling met dit onderwerp. Ik heb de beleidsnota gelezen en over dit onderwerp in algemeenheid wat mij stoort hierin is dat er, ik ga nu even voorlezen want het wordt een beetje vaag. Er wordt wel een onderscheid gemaakt in de verblijfsduur in Nederland. Dus u zegt, we hebben dus mensen die tot vier maanden hier werken en wonen, tot een jaar en die langer zijn. Maar er wordt geen onderscheid gemaakt of je hier met een kennismigrant te maken hebt of gewoon een ongeschoolde. En dat stoort mij, omdat ik vind dat je dat onderscheid moet je wel degelijk meenemen. Omdat iemand die dus kennismigrant is, is ook een bepaalde manier van wonen gewend, kijkt anders tegen de maatschappij aan en zal dus ook daardoor ook andere interesses hebben. En waar ik ook moeite mee heb, is de stelling eigenlijk dat als een arbeidsmigrant hier een jaar werkt dat hij daarna in een reguliere woningbouw geplaatst moet worden of een huis zoeken. Dat zoeken van het huis, dat neemt dus de kans van de jeugd om een huis te vinden neemt het af. En eigenlijk wordt er gezegd er wordt gezinshereniging plaatsgevonden, of dat is het doel, maar dit is maar de vraag. Want je hebt ook arbeidsmigranten wiens vrouw of man, hoe je het ook bekijkt, in het buitenland woont, kinderen heeft en daar naar school gaan. Dus dan kan je je afvragen bij jezelf, is die wel genegen om dat die familie hierheen komt? Want ze kunnen ook terug naar huis gaan. Dus eigenlijk heb je dan arbeidsmigranten die dus een dubbele baan hebben, of sorry een dubbel huis hebben, eentje in Nederland en eentje hier en waar dus eigenlijk de vraag is, hoe gaat de gemeente dat aanpakken? Want moet die arbeidsmigrant dan uit zijn woning gezet worden na een jaar? Of uit de kamer of wat hij ook heeft. En als er dus geen ander huis beschikbaar is, gaat de gemeente daar dan voor zorgen? En dat zou ik heel raar vinden als de gemeente daar wel voor gaat zorgen, maar voor zijn eigen inwoners, de jeugd, dat niet. Een tweede punt wat mij stoort is dat je eigenlijk zegt de arbeidsmigranten moeten rondom Winterswijk gaan wonen. Dus je hebt een centrum, daar nog een cirkel omheen en dan is het de bedoeling dat die arbeidsmigranten buiten die cirkel komen te wonen. En ik las in de beleidsnota …

De **voorzitter**: Mijnheer Hoogma, u bent nu aan vijf minuten. Dus wilt u tot een afronding komen?

De heer **Hoogma**: Oké. Ik las in de beleidsnota dat u het had over tweederangsburgers, dat ze dat niet moeten zijn. Maar ik heb juist het gevoel dat je er dan juist tweederangsburgers van maakt. Ik zal hiermee afronden.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan is er de gelegenheid voor de commissieleden om vragen te stellen aan de heer Hoogma. Zijn er commissieleden die vragen hebben aan de heer Hoogma? De heer Vuijk.

De heer **Vuijk (CDA)**: Dank u wel voor het inspreken.

De heer **Hoogma**: Sorry?

De heer **Vuijk (CDA)**: Dank u wel voor het inspreken. De vraag, u geeft aan dat er verschil zou worden gemaakt tussen mensen die hoger opgeleid zijn en mensen die dat niet zijn. Hoe ziet u dat in de praktijk voor u?

De heer **Hoogma**: Als slot had ik geschreven, dat u ziet in mijn verhaal dat er een inventaris gemaakt kan worden bij de werkgevers in Winterswijk over wat voor arbeidsmigranten we het nou eigenlijk hebben hier precies. En ik heb in die beleidsnota gelezen dat het eigenlijk de lezing of de normen van de landelijke normen worden aangehouden, maar ik kan me voorstellen als je in de glasbouw arbeidsmigranten hebt die paprika's plukken of wat ze daar ook doen, dat het geen kennismigranten zijn. En dan heb je dus hier, is maar de vraag of in Winterswijk wat voor migranten hier gehuisvest gaan worden of moeten worden. En dat denk ik dus dat beter onderzocht moet worden eerst, voor je een beleid daarop kan maken.

De **voorzitter**: Nog meer vragen aan de heer Hoogma? Nee, ik zie geen vragen. Dank u wel voor uw inspraak en misschien dat uw vragen wel terugkomen in de behandeling tijdens het onderwerp, dat de vraag gesteld wordt aan de wethouder. Dus dan kan de wethouder daar ook eventueel op ingaan. Dan gaan verder met de volgende inspreker en dat is de heer Houwers. En ook de heer Houwers heeft vijf minuten de tijd.

De heer **Houwers**: Voorzitter, dank u wel. Leden van de raad, ik had behoefte om hier in te spreken als makelaar en mijn naam is Johan Houwers zoals net gezegd. En ik ga mijn inbreng maar gewoon voorlezen, dan blijf ik waarschijnlijk binnen de vijf minuten. Eerst heb ik enkele algemene opmerkingen. Het is goed dat er wordt nagedacht over de huisvesting van arbeidsmigranten. Maar ik meen dat deze mensen in deze notitie te veel als een probleem worden gezien en zeker niet als de medeburger die een volwaardige plek in deze samenleving krijgt, zoals de notitie belooft. Ik zal dat straks met voorbeelden aantonen. Verder lijkt het alsof er helemaal niet is gesproken met deze doelgroep. De vraag is ook of er wel met betrokkenen is gesproken uit het veld, zoals dat wel was bij de vorige notitie uit 2015. Ik mis dus de betrokkenenparagraaf. Een eerste uitslag van de quickscan ook openbaar, want ook die mis ik bij deze notitie. Verder begrijp ik de samenhang met de regionale notitie niet. Waarom niet daarop gewacht? Want er wordt wel gesproken over afstemming, of zoals cryptisch wordt geformuleerd dat er parallel aan dit proces ook regionaal een plan wordt geschreven. Maar mijn vraag is, past dat dan op elkaar? Op veel punten zie ik verder aannames en veronderstellingen die geen recht doen aan de werkelijkheid, tenminste niet de werkelijkheid zoals ik die als makelaar beleef. Niet alle mensen passen in de gemeentelijke vakjes, zoals de schrijvers dat willen. Een in het oog springend punt is de beschrijving dat huizen voor huishoudens moeten zijn. Maar dan vraag ik mij af wat dan de verschillen zijn tussen een gezin met drie inwonende volwassen kinderen die werken of een stel jongeren die op basis van de woningnood die er is bij elkaar intrekken en zo samenwonen of een aantal arbeidsmigranten die ook samenwonen. Waarom is dat geen huishouden als die mensen wel samenwonen, samen eten, enzovoort? Dat dit onderscheid gezocht is blijkt wellicht ook het beste uit een stukje wat verderop in de notitie staat, dat er heel veel situaties zijn waar arbeidsmigranten in Winterswijk in gewone woningen wonen die bij de gemeente niet in beeld zijn. Dat betekent naar mijn smaak dat er dan blijkbaar ook geen problemen zijn en dus is misschien dat wonen in een gewone woning helemaal niet zo gekke gedachte. Dan had ik nog beloofd om aan te geven waar ik in de notitie teruglees dat arbeidsmigranten als probleem worden gezien. Allereerst, waarom wordt bij een nieuwbouwplan eerst contact gezocht met huisartsen om te kijken of er voldoende huisartsen zijn voor de bewoners van die nieuwe woningen?

Want er worden toch gelukkig in Winterswijk veel woningen gebouwd, ook verderop zo meteen. En waarom worden er meer verkeersstromen verwacht dan bij een standaardgezin bij arbeidsmigranten? Waarom zou er een grotere parkeerbehoefte zijn? Want deze mensen hebben echt niet allemaal een eigen auto. En waarom zouden er meer wisselingen zijn en wat is daarvan het probleem? Waarom gaat u ervan uit dat ze allemaal alleen 's nachts werken en een ander dagritme hebben? Waarom denkt u dat ze andere centrumbehoeftes hebben dan de Winterswijkse bewoners? Waarom zijn ze niet welkom in de woonbuurten? Ik heb net al aangegeven dat daar blijkbaar geen problemen zijn, dus zou je denken dat moet eigenlijk kunnen. En waarom vraagt u om huis- en gedragsregels? Dat doet u bij anderen ook niet. En waarom is overleg met de gemeente nodig over de wensen voor zorg en welzijn? Ook dat gebeurt bij anderen niet. Waarom wilt u dat zij extra attent zijn op een gezonde leefstijl? Ook dat doet u bij anderen niet. En waarom alleen een huurvergunningssysteem alleen voor arbeidsmigranten? Kortom, ik vind dat u nadrukkelijk uitzonderingen maakt. En dan zou ik uit de praktijk naar voren willen brengen dat een samenvoeging van 150 arbeidsmigranten, zoals in de notitie wordt voorgesteld, voor nieuwbouw volgens mij veel te veel is. Ik denk dat dat zeker weerstand zal oproepen. Het lijkt dat de gemeente zelf al een plek heeft of iets waardoor dat dan misschien zonder problemen zou kunnen, maar daar ben ik dan erg benieuwd naar. Mijn ervaring is dat dit soort aantallen tot problemen zou kunnen leiden. En uit ervaring weet ik dat arbeidsmigranten niet op stille plekken willen zitten. Dat blijkt uit de praktijk en dat kun je ook merken als je met die mensen spreekt. En mijn oproep is dan ook om de nieuwbouw een veel kleinere schaal te geven en nadrukkelijk na te denken of je arbeidsmigranten niet net moet behandelen als gewone Winterswijkse burgers die op zoek zijn naar een woning. Daar wil ik het bij laten.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Houwers. Dan kijk ik naar de commissie of er vragen zijn. De heer Meinen.

De heer **Meinen (Winterswijks Belang)**: Ja, allereerst dank voor uw helder inspraak, dank voor uw argumentatie. Ik was een beetje op zoek naar de hoofdboodschap maar daar kwam u als laatste mee, behandel ze als gewone Winterswijkers. Het blijft natuurlijk een bijzondere doelgroep, want de gewone Winterswijker kan niet in een leegstaand kantoorpand gaan wonen. Zegt u daarmee eigenlijk, stel dit hele beleid niet vast? Of zegt u, stel het anders vast? Ik heb nog een vraag voorzitter, maar misschien dat we hem even kunnen … Hoe wilt u het doen?

De **voorzitter**: U mag ze ook allebei in één keer stellen.

De heer **Meinen (Winterswijks Belang)**: Ik stel de tweede vraag zo meteen even.

De heer **Houwers**: Ik denk dat gewone Winterswijkers ook niet in een kantoor kunnen wonen, daar heb je gewoon een bestemmingswijziging of een vrijstellingsregeling voor nodig. En ik denk dat je dat hier ook zou kunnen doen. En ik zou denken, als het voor de één kan het voor de ander ook. Ik zou het wel fijn vinden als ook jongeren uit Winterswijk de mogelijkheid zouden krijgen in een kantoor te wonen als dat op die plek mogelijk is. Dus ik zou daar geen verschil willen maken.

De **voorzitter**: De heer Meinen.

De heer **Meinen (Winterswijks Belang)**: Verduidelijkende vraag op dit punt, voorzitter. Mijn vraag is eigenlijk, zegt u stel nou wel of geen beleid voor deze doelgroep vast?

De heer **Houwers**: Ik vraag me af of dat op deze manier nodig is. Dus ik zou waarschijnlijk geen beleid vaststellen, ten hoogste beleid wat in ruimere zin voor deze arbeidsmigranten maar ook voor de Winterswijkse jeugd of voor de woningzoekers in algemene zin meer ruimte biedt voor woningen. Want die woningnood, dat voorspel ik u, die blijft nog wel even bestaan, tot mijn spijt.

De **voorzitter**: Ja, mijnheer Meinen had nog een tweede vraag.

De heer **Meinen (Winterswijks Belang)**: Ja mijn tweede vraag was, u gaf aan ik spreek hier in als makelaar. Normaal in deze commissie dan staan hier mensen met een bepaald belang bijvoorbeeld een

buurtbewoner die zich zorgen maakt over een bepaalde ruimtelijke ontwikkeling. Welk belang als makelaar verdedigt u hier?

De heer **Houwers**: Ik hoef niet per se een belang te verdedigen. Ik zou het belang van de algemene Winterswijkse samenleving willen verdedigen. Dat doet u ook als het goed is. Alleen ik zie een notitie waarin ik denk er komen alleen maar problemen op ons af, terwijl we met elkaar willen dat dit gebeurt. Ik zou graag willen dat vanuit de gemeente overleg wordt gepleegd met de doelgroep, maar ook met alle andere betrokkenen, zoals in 2015 is gebeurd. Toen is er met makelaars, met de woningbouwstichting, met heel veel betrokkenen gesproken over wat zouden we moeten doen. Je ziet dan ook een heel andere insteek, want in 2015 toen hadden nog woningcontingenten en toen werd er heel streng gezegd, ja het kan wel en nieuwbouw moet niet, want dat kost woningen. Ja, je ziet dat de tijd ontwikkelt dus mijn belang is het algemeen belang van Winterswijk. En hopelijk ziet u dat net als ik en zouden we op die manier zonder notitie of zonder bijzondere punten tot een ruimer woningbeleid kunnen komen. Ik zou zeggen een liberaler woningbeleid, maar dan begeef ik mij op politiek vlak. Voorzitter, die moest ik nog even kwijt.

De **voorzitter**: Ik was daar al bang voor. Zijn er nog meer vragen aan de heer Houwers? Ik zie geen vragen meer. Dan dank ik u ook voor uw inspraak. En er heeft zich een derde inspreker gemeld, mevrouw Lichtenberg en dan wil ik nu mevrouw Lichtenberg ook de gelegenheid nog geven om de raadscommissie toe te spreken. En ook mevrouw Lichtenberg, u hebt vijf minuten de tijd.

Mevrouw **Lichtenberg**: Beste raadscommissie, ja ik kom hier namens mezelf eigenlijk, Gerda Lichtenberg, woon aan de Misterweg. Ik zag in een notitie dat het verhaal over bedrijventerreinen gesproken werd ten aanzien van woonruimte en ook dat het niet in woningen mocht. Ik keek daar ook van op want ik weet dat nu in onze buurt wel mensen in woningen wonen die arbeidsmigrant zijn. En mijn zorg was ook om locaties te scheppen van ruim 150 of maximaal 150 bewoners op één plek. En toen dacht ik ook van ja, één locatie maar als het op een bedrijventerrein kan, dan kan je ook wel vier locaties van 150 plekken maken en dan krijg je een enorme concentratie. En dat leek me eigenlijk niet zo wenselijk. En daarom ben ik ook hier om daar eens over, ja om dat ten gehore te brengen. Ik geloof zeker dat het belangrijk is dat er een oplossing voor gezorgd wordt dat mensen een goed onderdak hebben. En mijnheer Houwers zei al, het gaat om wonen, dus waarom niet in woningen? Al denk ik zelf wel kantoorpanden of zo die je om kunt vormen tot wonen, maar dan is het weer een bestemmingsprobleem. Dus ik denk dat dat hele bestemmingsprobleem misschien ook ruimer moet genomen worden, dat misschien bepaalde locaties een ruimere bestemming krijgen. Maar als je op een bedrijventerrein gaat wonen, is het bedrijventerrein ook niet voor gemaakt. Dus ik heb wel zorgen over hoe het in die notitie staat. Dus wat dat betreft sluit ik me aan bij de heer Houwers. Vooral die aantallen, want als je één locatie hebt 150 en honderd meter verder weer 150, heb je er dus 300. En dat wou ik eens even duidelijk ... En het is een vorm van wonen natuurlijk, het is niet zomaar, je gaat op een bedrijventerrein niet echt wonen. Er moeten ook voorzieningen zijn voor die mensen, anders kan het niet. Ik bedoel eigenlijk voorzieningen dat je daar goed kan leven, het gaat meer om leven, of het dan wonen is of niet. Er zijn natuurlijk mensen die elders ook nog een woning hebben en alleen door de week hier in Winterswijk vertoeven. Dat komt ook veel voor en dat zien we op vakantieparken. Dit is gewoon een feit. En daar mag je ook niet wonen, daar mag je niet recreëren. Ja, waar mogen die mensen wel leven als het gaat om dat je overnachten kunt, dat je huishoudelijke dingen kan doen, dat je ontspannen kan. Dus ik denk dat de notitie nog, dat er goed over nagedacht nog moet worden. Dat wou ik u meegeven.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Lichtenberg. Ik kijk even de commissie rond of er vragen zijn voor u. Ik zie geen vragen aan u, mevrouw Lichtenberg.

Mevrouw **Lichtenberg**: Dan denk ik dat ik duidelijk was.

De voorzitter: Ja, daar gaan we van uit inderdaad. Dank u wel voor uw bijdrage.

4. **Vaststellen verslag vergadering algemene raadscommissie d.d. 7 december 2023**

De **voorzitter**: Dan gaan we verder met het volgende agendapunt en dat is het vaststellen van het verslag van de vergadering van de vorige raadscommissie van 7 december. Zijn er op- of aanmerkingen op dat verslag van 7 december? Ik zie geen opmerkingen, dan is dat bij deze vastgesteld.

5. **Afsprakenlijst algemene raadscommissie d.d. 7 december 2023**

De **voorzitter**: Dan gaan we naar agendapunt 5, dat is de afsprakenlijst. Alle toezeggingen en vragen zijn beantwoord.

11. **Beleidsnotitie huisvesting arbeidsmigranten**

De **voorzitter**: En dan gaan we nu beginnen met de bespreekpunten op de agenda en dan beginnen we met het onderwerp de huisvesting van de arbeidsmigranten, de beleidsnotitie huisvesting arbeidsmigranten. Dan begin ik gewoon zoals gewoonlijk aan mijn linkerkant en wie mag ik daarvoor het woord geven? De heer Garvelink.

De heer **Garvelink (VVD)**: Dank u wel, voorzitter. Ja, de beleidsnotitie huisvesting arbeidsmigranten moet mogelijkheden bieden om de verschillende categorieën migranten te verdelen waarbij de nadruk ligt op goede huisvesting. Hierdoor is het mogelijk om voldoende nieuwe werknemers aan te kunnen trekken die belangrijk zijn om een goede invulling te geven aan het groeiende aantal vacatures. Hierbij is het ook van belang om inzicht te krijgen in aantallen en soorten werknemers. De notitie die voor ons ligt laat op dit punt naar onze mening nog wel te wensen over. Het schijnt moeilijk te zijn om een concreet beeld te krijgen over hoeveel arbeidsmigranten er op dit moment, maar ook voor de toekomst, werkzaam zullen zijn in Winterswijk. Wel wordt er verondersteld dat er de komende tijd een behoefte is voor de huisvesting van circa 150 arbeidsmigranten. We willen dan ook graag het volgende daarover weten. Huisvesting voor circa 150 arbeidsmigranten, waar komt dat getal vandaan? En als we zelfs op dit moment geen idee hebben hoeveel migranten er op dit moment werkzaam zijn in Winterswijk, hoe moeten we dat dan richting die 150 brengen? Grote locaties, staat in de notitie, zijn niet wenselijk. Er wordt gekeken naar kleinschalige huisvesting. En hoe denkt de gemeente dit dan te gaan doen en waar moeten we dan aan denken qua grootte en omvang? Daarnaast zien we in Winterswijk dat bedrijven ook zelf zorgen voor geschikte locaties, zoals we dat kunnen zien in Winterswijk. En waarom wordt er dan niet verder ingezet en laten we bedrijven dit ook mede faciliteren in plaats dat de gemeente hierin het voortouw neemt? Dat waren onze vragen.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Garvelink. Dan gaan we verder met de fractie van Morgen, de heer Nijenhuis.

De heer **Nijenhuis (Morgen)**: Dank u wel voorzitter. Er lijkt een één op één relatie tussen het aantal arbeidsmigranten en de verwachte groei in de bedrijvensector. Deze groei, in ieder geval in hectares van bedrijventerrein staat zo meteen nog op de agenda. Dus als we het ene willen, uitbreiding van het bedrijventerrein, moeten we ook voor het andere woonruimte voor werknemers zorgen. Dus in die zin is het goed dat er beleid wordt gemaakt. Wel vinden we dat dit beleid geschreven is op enkele aannames. Aannames op het verwachte aantal arbeidsmigranten, ergens tussen de 400 en 700, maar ook aannames op het aantal wooneenheden per locatie, het maximum bij grote huisvesting gaat het om 150 wooneenheden. En daar hebben we voor de wethouder een paar vragen over. Is het niet beter om eerst eens in kaart te hebben om hoeveel arbeidsmigranten het nu precies gaat voordat we een beleidsnota gaan schrijven? En ik was ook wel benieuwd, ik kon het er niet goed uithalen, misschien heb ik het niet goed gelezen, wat is nou eigenlijk de exacte definitie van een wooneenheid? Is één wooneenheid één arbeidsmigrant? Of is een wooneenheid een ruimte waar meerdere arbeidsmigranten kunnen wonen? Dat kon ik er zelf niet goed uithalen. De derde vraag die ik heb is, waarom zijn voor de betreffende aantallen wooneenheden per grootte van huisvestingslocatie gekozen? Dus kleine locaties 20, 20 tot 60 voor middelgrote en 60 tot 150 voor de grote huisvestingslocatie. En de laatste vraag die ik hierover in eerste termijn heb is dat grote huisvestingslocaties zijn in principe in het buitengebied niet mogelijk mits, tenzij stond er, duidelijk wordt gemaakt waarom de ontwikkeling niet mogelijk is binnen het stedelijk gebied. Ik kan me heel gauw voorstellen dat dat niet kan dus dan zou je dus toch nog naar het buitengebied kunnen gaan. Dus dit zou kunnen betekenen dat een grote huisvestingslocatie met

maximaal 150 wooneenheden kan komen te staan in bijvoorbeeld een buurtschap als de Brinkheurne met ongeveer 250 mensen. Dat lijkt me wel een erg scheve verhouding. Kan de wethouder aangeven of dit in theorie inderdaad kan? Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we verder. Sorry, er is een interruptie van mijnheer Deunk.

De heer **Deunk (D66)**: Ja, ik wil graag de heer Nijenhuis een verduidelijkende vraag stellen. U geeft ook aan dat de behoefte, het aantal niet helemaal duidelijk is. Nou had de inspreker, de heer Hoogma, die gaf ook aan de verschillende types waar ze willen niet willen wonen. Maar goed wat ik me afvraag, het is nu de aanname van volgens mij 256 als ik het goed heb die erin staat en gebaseerd op, daarvan is het niet zeker dat ze allemaal in Winterswijk wonen en gebaseerd daarop is een aantal van vier- tot zevenhonderd arbeidsmigranten behoefte plaats geïnitieerd. Maar wat ik me heel erg afvraag, ik begrijp uw aanname dat het lastig is om op basis daarvan te zeggen wat is nou exacte behoefte. Maar als we dit onderzoek gaan doen, wat voegt dat exact toe dat we weten of we er drie- of vierhonderd hebben?

De **voorzitter**: De heer Nijenhuis.

De heer **Nijenhuis (Morgen)**: Sorry voorzitter, op dit moment komen we tot die 150 eenheden op basis van die 400 tot 700, wat volgens mij wel een heel erg brede bandbreedte is. Er worden ook aantal zaken geschetst, dat waarschijnlijk ook een aantal mensen in Duitsland wonen. We weten niet of mensen nu al op parken wonen. Dus het lijkt me best wel goed om eerst eens in kaart te hebben over hoe groot is nou die doelgroep voordat we een beleid gaan maken over wat we gaan doen.

De heer **Deunk (D66)**: Maar twijfelt daaraan, dat de doelgroep er is?

De heer **Nijenhuis (Morgen)**: Nee.

De heer **Deunk (D66)**: Persoonlijk denk ik dat het wel om enkele honderden gaat. Of het dan zo hoog richting duizend gaat, dat weet ik niet. Maar wat voegt het dan toe om het te blijven onderzoeken? Kijk, uw punt of misschien 150 te groot is kan ik volgen. Maar voegt het wat toe als we nu een onderzoek gaan doen, we een jaar verder zijn? Dat betekent ook een jaar langer dat we het erover doen voordat we huisvestiging kunnen vinden voor deze arbeidsmigranten die nu ook al wel nodig is.

De **voorzitter**: De heer Nijenhuis.

De heer **Nijenhuis (Morgen)**: Ja, ik zit even te denken naar een antwoord hierop. Voegt het in die zin wat toe? Ja, ik blijf een beetje bij mijn standpunt dat ik zei. Ik wil graag eerst weleens weten over wat voor aantallen hebben we het nu voordat je beleid gaat schrijven. Dat is niet, ja dan herhaal ik mijn antwoord van net op die hele lange vraag van u, maar daar blijf ik bij op dit moment.

De heer **Deunk (D66)**: Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we nu wel verder met de fractie van het CDA, de heer Vuijk.

De heer **Vuijk (CDA)**: Ja, dank u voorzitter. Het is een interessante notitie, er is al het nodige over gezegd vanavond. Het CDA heeft er wel een aantal vragen over die ook wel aansluiten bij wat vorige vragen. De eerste is de grootschalig huisvesting, 150, is dat niet wat aan de grote kant voor Winterswijk? Wat zijn de verschillen tussen een locatie van 50 of 150 persoon in de uitvoering, in de praktijk? Hoe groot is dat een hoe klein kan dat worden? Zijn er ook maatschappelijke kosten aan verbonden en zijn die eventueel al in beeld? En daaropvolgend, zijn die kosten voor de gemeente eventueel te verhalen op de bedrijven of de werkgevers? En verder, is net ook al even over gesproken, hoe groot is die behoefte? Dat is een beetje de vraag van mijn buurman. Ja, het is toch handig om misschien te weten waar we ongeveer over praten. Dat komt dan niet op tien of twintig, maar wel een grote lijn te hebben lijkt me toch wel zinvol. Volgende vraag is, komen er ook reguliere woningen vrij bij dit plan als er wordt geïnvesteerd in short- of mid-stay als er speciale wooneenheden hier komen voor arbeidsmigranten? Geeft dat ook ruimte op de woningmarkt voor anderen? Gaat dit niet ten koste van de woonmogelijkheden voor onze

jongeren? En de laatste vraag is, hoe kunnen deze mensen inderdaad integreren als ze wonen op een bedrijventerrein of in een kantoorpand? Dat waren onze vragen, dank u wel.

De **voorzitter**: Dank wel, mijnheer Vuijk. Geen interrupties. Dan gaan verder met de fractie van Voor Winterswijk, de heer Stammers.

De heer **Stammers (Voor Winterswijk)**: Ja, dank u wel voorzitter. Ik hou het verder heel kort. Vier kleine vragen. Er wordt gesuggereerd ergens, ook in de krant, dat het gaat om zelfstandige woonruimte. En in onze beleving is een zelfstandige woonruimte, heb je in die ruimte ook een keuken, toilet, douche. Nu staat er in de notitie dat het gaat om 15 vierkante meter. In onze belevenis als je 15 vierkante meter, dan zal dat geen zelfstandige woonruimte kunnen zijn, dan zou het meer toch een kamerbewoning zijn en dan zeg je dat wordt eigenlijk uitgesloten. Tweede vraag, is de grootte van de huisvestingslocatie, er wordt gesproken over drie varianten, 0 tot 20, 20 tot 60 en 60 tot 150. Boven de 150, dat is eigenlijk niet wenselijk wordt dan geschreven ergens. Die grote huisvestingslocatie wordt dan verzocht om daar 24 uur per dag een huismeester te hebben of blijkbaar te zijn. Maar wat is dan groot? is dat dan tussen de 20 en 60 ook? Of geldt die alleen voor 60 en hoger? En wat doet u bij 59? Laatste vraag, of een-na-laatste vraag eigenlijk, in het verzamelbesluit van het Omgevingsplan, Omgevingswet, hebben aangegeven dat wij wanneer dit naar de raad toekomt, er staan het aantal voorwaarden opgenomen, bijvoorbeeld twaalf woningen of meer. Dus de vraag is eigenlijk, wanneer komt dit voorstel, als we dit aannemen dan, naar de raad toe? En wanneer zouden we dat nog moeten amenderen bijvoorbeeld of op de lijst van wat we toegezegd hebben van grote projecten, om dit dan in ieder geval naar de raad te laten komen. En de laatste, wat is de rechtskracht van deze notitie als deze notitie aangenomen wordt? Wordt dan hier het beleid op uitgevoerd en is het beleid dan ook zoals die dan nu vastgesteld wordt? Dank wel.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Stammers. Ik zie geen vragen. Dan gaan we verder met de fractie van D66, de heer Deunk.

De heer **Deunk (D66)**: Dank u wel, voorzitter. Ja, interessant stuk. Ik moet eerlijk zeggen er is al meer discussie over gerezen dan ik eerlijk gezegd persoonlijk verwacht had, maar dat is mooi. Ik wil ook de drie insprekers bedanken. Ik kan wel waarderen hoe de opbouwende verhalen en de zorgen hier worden aangedragen. Ik kan mij ook bij de heer Hoogma aansluiten, ik ben in mijn eigen geschiedenis ook een tijdje arbeidsmigrant geweest, dus tijdelijk in het buitenland gewoond. Vandaar dat ik ook wel het punt kan begrijpen dat het centrum niet per se een mismatch met een arbeidsmigrant hoeft te zijn. In de tijd dat ik arbeidsmigrant was, was ik een zeer goede klant voor het centrum, of in ieder geval de horeca van het centrum. Dus die die behoefte, die match kan er wel zijn. Dat zal per arbeidsmigrant verschillen. Maar ik kan zeker voor die short- en mid-stay die zich wat minder zullen wortelen, maar vooral hier zullen zijn om te werken, voorstellen dat ze ook zeggen ja, soms zitten we juist graag in de buurt van faciliteiten. Maar goed, voorzitter.

De **voorzitter**: Er is een interruptie van de heer Meinen.

De heer **Meinen (Winterswijks Belang)**: Ja korte vraag, dank u wel voorzitter. Korte vraag aan de heer Deunk. Heeft u op basis van deze notitie enig gevoel of inzicht bij die arbeidsmigrant die naar Winterswijk komt? Is dat nou meer mijnheer Deunk of is dat nou een mijnheer of mevrouw X die misschien niet als hoogopgeleide kennismigrant de horeca bezoekt? Heeft u op basis van deze notitie daar enig gevoel bij gekregen?

De **voorzitter**: De heer Deunk.

De heer **Deunk (D66)**: Nee. Maar ik denk ook niet dat het exclusief hoogopgeleiden zijn die per se in de buurt van het centrum willen zitten. Ik kan mij ook voorstellen bijvoorbeeld in onze horeca in de zomer extra arbeidsmigranten zijn die helpen in de bediening, bij de keuken, die het ook gewoon prettig vinden in de buurt te zitten. En dan hoeft dat helemaal niet letterlijk boven de winkels te zijn. Ik snap de afweging dat we niet in ons kernwinkelgebied dit gaan huisvesten, maar goed daar gaan we in principe ook geen woningen toevoegen. Maar ik denk niet dat het exclusief voor hoger opgeleide kenniswerkers is dat zij in de buurt van faciliteiten willen zitten. Ik denk dat ook heel veel andere mensen gewoon op een

fatsoenlijke, mooie plaats in de buurt van faciliteiten willen zitten. En vandaar dat ik ook het onderscheid bijvoorbeeld tussen de short- en mid-stay en de long-stay wel begrijp. Dat mensen die hier langer zijn dat die ook eerder geneigd zijn in een woning gaan wonen, meer met een wijk mee zullen gaan en dan goed functioneren naar mijn verwachting. En dat de short-stay, ja dan ben je wat meer, bijvoorbeeld in mijn tijd dat het nog korter was, dan was het zes, zesenhalve dag per week werken want je wil geld verdienen en zodra je weer thuis bent bij je privé, dan heb je daar je vrije tijd. Dus dat geeft ook een andere behoefte.

De **voorzitter**: Ik zie de heer Meinen kijken. Het gaat over de huisvesting arbeidsmigranten en niet het wel en wee van de heer Deunk in zijn tijd als arbeidsmigrant.

De heer **Meinen (Winterswijks Belang)**: Nee voorzitter, ik zal u helpen want het antwoord was dus nee, dat begrijp ik hieruit.

De heer **Deunk (D66)**: Dank u wel. Waar ik wel benieuwd nog naar ben is van de wethouder, er wordt in het onderzoek ook gesproken of een waterbedeffect. Zover ik nu begrijp wordt voor een gedeelte de migranten die hier werken al gehuisvest in Duitsland, die er ons ook op wijzen dat dat ook niet geheel de bedoeling is. Maar op het moment dat wij dit gaan uitvoeren, hoe is de coördinatie in de regio en in hoeverre wordt dit dus ook in Aalten, in Oost Gelre op een vergelijkbare manier opgepakt en wordt gezorgd dat …? Ik vind dat wij als Winterswijk onze verantwoordelijkheid hebben om te zorgen dat iedereen die hier woont en werkt hier goed kan wonen, maar ook dat de andere gemeentes dat doen. En ten tweede, dat is eigenlijk een punt wat ik aan wil halen, daar ging het al een beetje over en dat is niet eens zozeer een vraag voor het college maar meer ook voor de andere partijen, hoe kijken we nu naar het centrum en het daar in de buurt mogen slash willen wonen? Ik begrijp dat we ons kernwinkelgebied, dat je dat daar niet doet. Maar goed, daar gaan we ook geen woningen van maken. Ik begrijp dat je de short- en mid-stay ook niet in de woonbuurten wilt hebben. Maar daarbuiten vallen ook in het centrum nog bepaalde locaties die volgens mij in ieder geval wel geschikt zijn. Dus ik ben heel benieuwd hoe de visie van de andere partijen op dat gebied is. En ten slotte kan ik me aansluiten bij de vraag over schaal en dan in ieder geval ook wat de heer Stammers al vraagt, is er een bepaalde schaal? Dat we ook wel zeggen wij willen hier adviesrecht op hebben. Kleinere schaal mag van mij zeker gedelegeerd worden, maar vanaf een bepaalde grens heb ik wel het idee, dan wordt het wel een grote invloed op hoe een buurt functioneert. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Deunk. Dan gaan we verder met de fractie van WB, de heer Meinen.

De heer **Meinen (Winterswijks Belang)**: Ja, dank u wel voorzitter. Ik zal proberen het kort te houden. WB heeft het voorstel ook met aandacht gelezen, dank daarvoor. Bij ons ligt hier wel een vrij principiële vraag onder en dat is eigenlijk, wat voor type dorp wil je met elkaar zijn? En dit beleid dat stel je in op basis van de aanname dat er behoefte is. Die behoefte wordt in het stuk benoemd, volgens mij de overkant bij de VVD had eigenlijk dezelfde vraag. De eerste vraag die wij aan de wethouder hebben, is er een concrete aanleiding waarom dit stuk nodig is? Bijvoorbeeld omdat die 150 arbeidsplekken al een keer op het bureau zijn geweest van een ondernemer? In het stuk staat er zijn geen grootscheepse of grootschalige werknemers in Winterswijk, dus het zal gaan om een versnipperd aanbod. Gaan wij dan maar even vanuit. En toch kiest u ervoor om die 150 als maximumunit daar in te zetten. Vraag dus concreet, wat heeft u al op uw bureau liggen? Een aantal van de vragen, behoefteonderzoek, daar waren wij ook wel benieuwd naar en zoals de heer Houwers aangaf, is die quickscan beschikbaar? En waar WB op dit moment nog wat moeite mee heeft, is bepalen van wat stellen we nu hier vast. Ik zal niet de hele discussie omtrent industrieterreinen gaan herhalen, maar het is eigenlijk van hetzelfde laken een pak. De raad stelt hopelijk voor u over een aantal weken een stel voorwaarden vast waarvan wij als fractie van Winterswijks Belang onvoldoende konden inschatten wat betekent dat nou concreet binnen het grondgebied van Winterswijk. Dus op het risico af dat ik u ga vervelen, wethouder, wil ik u toch vragen om hiervoor een verduidelijkende kaart aan te leveren wat dit nou betekent. U zet een aantal voorwaarden in de stukken, wel aan de radialen. Wat bedoelt u daar precies mee? Kunt u dat voor ons is wat beeldend inzichtelijk maken? Die drie vragen voor de eerste termijn, voorzitter, dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Er is een vraag van de heer Deunk.

De heer **Deunk (D66)**: Voorzitter, dank u wel. De heer Meinen haalde aan het begin aan, dat is ook een stukje principieel, wat voor een dorp wij hier willen zijn, welke insteek. Maar ik ben eigenlijk wel benieuwd, die vraag heb ik minder beantwoord gekregen. Ik begrijp uw vragen, maar welk doel, welke achtergrond, welke visie ziet u hierop dan?

De **voorzitter**: De heer Meinen.

De heer **Meinen (Winterswijks Belang)**: Voorzitter, ik wilde het zelf kort houden maar de heer Deunk nodigt mij uit tot een betoog van een x-aantal minuten. Nee, dat zal ik niet doen. Nee, het gaat erover, wil je als Winterswijk er zijn voor die grote ondernemer die behoefte heeft aan die hoeveelheid arbeidsmigranten? Wat consequenties heeft voor de leefbaarheid van ons dorp. Wil je er zijn voor misschien wel die enkele kennismigrant die we hebben? Want dat doet iets met de leefbaarheid in de wijken. We hebben gezien wat die 20 of 25 aangekondigde migranten op het Beatrixpark voor gevolgen hadden voor de leefbaarheid van de Groenloseweg. Dat doet iets met mensen, omdat ook kennis- en arbeidsmigranten moeten bij mensen in hun achtertuin komen te wonen. En we moeten ons als raad en als commissie wel realiseren dat het niet gaat over willekeurig mensen. Het kan ook straks bij u, nou ja waarschijnlijk niet bij u maar bij een groot deel van deze commissie kan er straks een pand van 150 arbeidsmigranten die bij grote werkgever zijn in de achtertuin staan. En dat kun je wenselijk vinden en vanuit het internationale perspectief van D66 snap ik het wel. Maar wij van WB zitten hier voor het lokaal belang, dus wij beoordelen ook die wenselijkheid. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: De heer Deunk.

De heer **Deunk (D66)**: Dank u wel, voorzitter. Ik denk niet dat we het hier, voordeel van de twijfel, maar is dan uw essentie wat voor een dorp, zit het dan voor u vast op die schaal? Want u zegt meteen, die 150 inwonen dat is een groot centrum uw probleem is. Of zegt u, weet je kleinschalig ingepast geloof ik er wel in dat dat nodig is in beperkte mate en dat dat gefaciliteerd moet worden? Of maakt u zich puur zorgen om die grote locaties, wat kan begrijpen, of is het gewoon principieel van moeten we deze huisvestiging wel willen? Want hoe ga je anders met dit probleem om?

De **voorzitter**: De heer Meinen. Ja, de heer Deunk stelde de vraag aan u, dus dan lijkt het me logisch dat uw antwoord geeft.

De heer **Meinen (Winterswijks Belang)**: Dank u wel, voorzitter. Het is wel een principiële vraag omdat je, wij kunnen op basis van wat hier ligt geen goede inschatting maken wat dit betekent voor Winterswijk. Natuurlijk, je kunt als u hier als kennismigrant zou zijn, u heeft een mooi appartementje wat u zelf financiert hier boven een van de mooie horecapandjes op de markt. Ja, prima. Dat is natuurlijk een hele andere impact dan dat je die 150 personen krijgt. Dus het gaat per definitie om schaalgrootte, maar het gaat ook om de achtergrond van mensen. Niet in nationaliteit of niet in wat anders, maar het gaat erover, dag- en nachtritme werd in het stuk bijvoorbeeld benoemd. Ik kan me best voorstellen dat als je een groep werkers hebt die hele dagen 's nachts actief zijn en je zou die in een buurt neerzetten die net buiten de radialen of binnen de radialen ligt, dan heeft dat een ander effect dan de heer Deunk die toevallig in hetzelfde ritme meegaat als de gemiddelde Winterswijker. Maar ik neem aan dat u zich dat wel kunt voorstellen.

De **voorzitter**: De heer Deunk.

De heer **Deunk (D66)**: Dank u wel. Ik wil trouwens er wel afstand van nemen, ik heb niet per se gezegd dat elke locatie van 150 personen moet zijn. Want dat wordt mij nu elke keer toegedicht, dat het altijd om 150 personen gaat en dat vind ik niet heel erg net. Want daarom was mijn vraag, ziet u bepaalde omvangen die wel realistisch zijn? Ik zeg ook niet dat ik per se erop zit te wachten dat je een grote locatie 150 personen in je achtertuin hebt. Daarom sluit ik me ook al aan bij de heer Stammers, moet je op een bepaald niveau zeggen hier willen wij adviesrecht over. Maar wat ik graag van u wil horen, ziet u dan überhaupt geen behoefte voor arbeidsmigranten? En hoe wilt u dan wel die vestiging van die mensen gaan doen? Of zegt u, we zien het probleem niet dus dit willen we niet?

De **voorzitter**: Ja, het is een interessante discussie tussen de heer Meinen en de heer Deunk maar ik wil ook waken dat u elkaar toch concrete vragen stelt en er geen filosofische discussie van maakt. Maar goed, zullen we dan dit de laatste reactie, dat u antwoord geeft op de vraag van de heer Deunk?

De heer **Meinen (Winterswijks Belang)**: Ja volgens mij leg ik u, dank u wel voorzitter voor dat korte woord nog, leg ik u geen woorden in de mond. Volgens mij heeft u het stuk niet geschreven, heeft het college gedaan. Maar die 150, dat is voor WB echt een te grote orde-grootte. En ja, wij zien ook het probleem. En ja, wij geloven dat dat best wel behoefte kan zijn. En ja, dat heb ik nou drie keer gezegd, er is ook voor de aanpasbaarheid, gaat het over schaalgrootte. Ja, dat klopt.

De **voorzitter**: Dank u wel. En dan heeft de heer Nijman nog een interruptie op de bijdrage van WB.

De heer **Nijman (VVD)**: Nou, interruptie? Ik begin een beetje vervelende onderbuikgevoelens te krijgen, want we hebben het over mensen die hier komen werken. Dat zijn Polen, misschien wel Belgen, Luxemburgers, Denen, Zweden. Ik bedoel met alle respect, maar wat is er mis met werkende mensen? We hebben het niet over ongewenste vreemdelingen of zo.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik hoorde geen vraag, tenminste meer een retorische vraag. Goed, dan gaan we naar de eerste termijn van de PvdA. Wie mag ik het woord geven? De heer Ten Pas.

De heer **Ten Pas (PvdA)**: Dank u wel. Aan het eind van het rondje zijn de meeste vragen wel gesteld. Onder andere over spreiding, behoefte, aantallen, schaal. Misschien nog een paar aanvullende vragen. Toch even dat regionale convenant dat in de maak is, dat sluit grotendeels aan op. Dat is grotendeels. En ook, wat zijn zo meteen de verschillende statussen? Dit is een beleidsnotitie die dan vastgesteld wordt door een gemeenteraad. Dat andere is een convenant. Dus hoe verhouden die dingen zich tot elkaar straks? Dan de vraag rondom de voorzieningen. Daar staat ook wel wat over in het stuk, de sociale voorzieningen. Het kan zijn dat het in aardige aantallen gaat. Er worden wat zorgen beschreven van het kan zijn dat de druk, dan gaan we in gesprek met de sociale sector, zo staat het er ongeveer. Ja, in hoeverre zijn we daar dan op voorbereid? Want immers als ze hier werken en als ze op welke manier dan ook aanspraak maken op sociale voorzieningen, dan zijn het gewoon Winterswijkers die volgens mij gewoon net als wij allemaal daar aanspraak op moeten kunnen maken. En toch even, er was ook mijn voorganger die net vraagt, hoe pakt het in de praktijk uit? Bijvoorbeeld die aan de radialen en de as kan het wel, in woonbuurten niet. Als ik dat de straten lees die als radiaal of as worden genoemd, denk ik dat heel veel Winterswijkers dat als woonbuurt opvatten. Een aantal straten denk ik dat als je dat opnoemt, denk ik ja die staan dus als denk ik in de beleving, ik noem er gewoon een paar op, Groenloseweg, Ravenhorsterweg, Schimmelpennincklaan, Singelweg, Verlengde Ratumsestraat, Waliënsestraat, Weurden, dat zijn volgens mij straten die zo meteen ja-mits, in de categorie ja-mits vallen. Of zijn het toch woonbuurten of begint daar een woonbuurt? En wat gaat dan voor? Dus hoe pakt straks die matrix in de praktijk uit? Daar laat ik het bij. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan zijn we hier mee aan het eind gekomen van de eerste termijn van de commissie en dan gaan we naar de eerste termijn van het college. Ja, de linkerkant.

Wethouder **Visser**: Dank u wel, voorzitter. Er zitten een paar technische vragen, die zou ik heel graag beantwoorden, maar daar wil ik wel even ruggenspraak houden. Dus ik zou willen voorstellen om even heel kort te schorsen.

De **voorzitter**: En wat is heel kort, tien minuten? Ja, als u dat nodig hebt dan is het zo. Ja, tien minuten schorsen.

Wethouder **Visser**: Maximaal, maximaal tien minuten.

De **voorzitter**: Als het sneller kan, graag. We schorsen voor tien minuten.

Schorsing

De **voorzitter**: We gaan verder met de vergadering. Als de commissieleden er ook klaar voor zijn. Dan wil ik nu het woord geven aan het college voor de eerste termijn van het college. De heer, wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Dank u wel, voorzitter. Een heleboel vragen, ik ga ze proberen allemaal te beantwoorden. Maar laat ik even beginnen met hoe zit het nou met de behoefte, want daar zijn veel vragen over gesteld. Ik weet niet of u dit boekje kent, de Achterhoek Monitor, regelmatig wordt in de Achterhoek onderzoek gedaan naar allerlei zaken en heel recent is er weer een nieuw overzicht uitgekomen, absoluut lezenswaardig. En als u gaat naar pagina 63, dan ziet u daar dat in de Achterhoek een tekort is van 1.900 werkenden per jaar. En die 1.900 werkenden, dat zijn geen bedrijven die groeien maar dat is ook gewoon vervanging van mensen die met pensioen gaan. U kent allemaal de term vergrijzing hier in de Achterhoek, mensen gaan met pensioen en dan is het gewoon moeilijk om arbeidskrachten terug te vinden, 1.900 werkenden per jaar. En er is ook nog verder onderzocht van wat voor mensen hebben we nou nodig. Wat is nou het type werknemer wat we zoeken? En wat je ziet is dat er 12 beroepsgroepen zijn waar heel erg veel vacatures zijn. En die beroepsgroepen zitten met name in de maakindustrie. En kijkt u bijvoorbeeld naar machinemonteurs, voor elke werkzoekende zijn daarvoor 16 vacatures. Kijkt u naar timmerlieden, voor elke werkzoekende 16 vacatures, elektriciens, elektromonteurs, 13 vacatures, metaalbewerkers 13 vacatures. Dus in die hoek zullen met name de arbeidsmigranten deze kant op gaan komen omdat daar gewoon grote tekorten zijn. Nogmaals, dat staat los van de uitbreiding. Want er werd gesuggereerd dat houdt rechtstreeks verband met elkaar. Dat is dus niet zo. Het heeft ook gewoon te maken met gaten die op dit moment al in bedrijven vallen omdat mensen met pensioen gaan. Dus dat kwam qua behoefte en ook direct qua aanleiding. Een andere aanleiding is dat in coronatijd naar boven kwam dat heel veel arbeidsmigranten op dit moment werken in de Achterhoek, maar wonen in Duitsland en vaak onder omstandigheden die echt een stuk minder zijn als dat we willen. En de Duitsers hebben ook gezegd, wij vinden dit eigenlijk ongewenst en dat betekent ook dat een deel van de mensen die hier nu al werken woningen gaan zoeken in de Achterhoek. In de regio hebben gezegd, daar moeten we mee aan de slag en daar wordt al een tijd aan gewerkt. We hebben nu een convenant bijna klaar en dat convenant is eigenlijk een bestuurlijke afspraak van dat alle gemeenten in de Achterhoek met dit onderwerp aan de slag gaan en zich gaan inspannen. Een aantal initiatieven zijn al heel concreet, Oost Gelre is een groot initiatief concreet, ik dacht 400 plaatsen, maar ook op andere plekken zie je dat op dit moment hard gewerkt wordt aan echt het inrichten van huisvesting voor arbeidsmigranten. Hoe zit het dan met het waterbedeffect? Bestuurlijk gaan ook afspraken gemaakt worden en één afspraak is de 80-10-10-regel en dat houdt in dat jij 80 procent van de arbeidsmigrant die bij jou werken ook in jouw eigen gemeente moet huisvesten. Wat is dat dan waard die afspraak? Het is een bestuurlijke afspraak waar we elkaar op aanspreken, maar wij zien ook daadwerkelijk dat op dit moment echt gas wordt gegeven in de regio om daar invulling aan te geven. Die 150, waar is die nou vandaan gekomen? Wij hebben een onderzoek laten doen door een partij die ervaring heeft met het huisvesten van arbeidsmigranten. Die heeft samen met OWIN gekeken naar wat is de behoefte aan arbeidsmigranten. Van de geënquêteerden had een derde daadwerkelijk ook arbeidskrachten in beeld en daarbij is geadviseerd, ga aan de slag en iets inrichten van 150 is eigenlijk een no-regret. Dus als je dat doet, daar is altijd voldoende behoefte voor. Want wij weten niet precies hoeveel arbeidsmigranten hier op dit moment werken. Een vraag van Morgen, hoe zit dat dan? Omdat dat niet goed geregistreerd wordt hebben we daar geen exacte aantallen van maar we weten iets tussen de vier- en de zevenhonderd is de beste inschatting die we op dit moment hebben. Die 150 is voor ons geen doel op zich. Want waar u vanavond over spreekt is eigenlijk een ruimtelijk kader. Er werd ook gevraagd, waarom doet de gemeente dit en waarom laten we bedrijven dat niet doen? Voor de goede orde, wij hebben geen plannen om iets van 150 arbeidskrachten te gaan creëren. Het enige wat wij hier doen is een ruimtelijk kader voorleggen waarbij het mogelijk is om op plekken waar het qua ruimtelijke ordening past 150 mensen te huisvesten. Dus wij gaan zelf niks creëren. Het enige wat we hebben is een ruimtelijk kader. En op het moment dat er initiatiefnemers komen, dan toetsen wij de initiatieven aan het kader wat we vanavond vaststellen. Dus een vraag van Voor Winterswijk, wat is de juridische status? Dit is een kader waar omwonenden alvast wat aan hebben, maar ook initiatiefnemers. Is die 150 niet wat groot? Die 150 is een goede maat om te beheersen. Dan kun je er 24 uur per dag een beheerder op zetten, je kunt het op een goede manier inrichten. Het is ook financieel beter haalbaar als je die aantallen haalt, want des te kleiner de aantallen des te moeilijker is het qua beheer. Morgen vroeg of grote, hele grote van 150, of dat in het buitengebied ook mogelijk zou zijn, of dat theoretisch kan. het antwoord is eigenlijk nee, omdat we daar altijd een erfafweging doen is het eigenlijk theoretisch onmogelijk dat zoiets

in een buurtschap komt. Wat zijn de maatschappelijke kosten? Een vraag van het CDA, want arbeidsmigranten kunnen natuurlijk ook een beroep doen op onder andere De Post. Mensen die hier langer als vier maanden zijn, die vragen we om zich in te schrijven en op dat moment krijgen we daar ook gewoon een vergoeding voor vanuit het gemeentefonds. Zorg was ook een vraag, hoe is dat geregeld? Een vraag van de PvdA, hoe is dat met zorg geregeld? Er is een app, MYinfo-app, daar kunnen arbeidsmigranten gebruik van maken. Er staan ook allerlei verwijzingen in hun eigen taal over de zorg. Wij hebben de afspraak gemaakt, op het moment dat initiatiefnemers komen, die melden zich, gaan wij in gesprek ook met de huisartsenzorg om te kijken of daar nog ruimte is. Maar er zijn ook landelijke partijen die zich echt gespecialiseerd hebben op dit vlak, op arbeidsmigranten, en waar we naar streven is dat er een samenwerking komt tussen die partijen en de lokale huisartsenzorg. Een aantal partijen vragen van ja, gaat dit niet ten koste van woningen voor jongeren. Dat is niet het geval, want wat we in dit kader juist vaststellen, is dat wij willen dat arbeidsmigranten niet in woningen komen, omdat op dit moment er natuurlijk heel sterk een behoefte is aan woningen bij jongeren, maar ook bij senioren. En dat is ook de reden dat we gezegd hebben van: doe dat nou niet in het centrum omdat heel veel mensen graag in het centrum willen wonen op dit moment, met name senioren, en die plekken zou je juist voor woningen willen bestemmen. Wat wellicht niet helemaal duidelijk uit het voorstel is gekomen, is dat we het hier niet hebben over wonen, maar dat we het hier hebben over logies. Tot twaalf maanden is het logies en geen wonen en dat maakt ook dat nieuwbouw van dit soort faciliteiten ook op plekken kan waar woningen niet zouden kunnen vanwege beschermingsregime van bijvoorbeeld bedrijven of industrie. Dus je kunt op andere plekken dit wel mogelijk maken waar wonen niet mogelijk is. Is die 15 meter niet wat klein, is dat een zelfstandige woonruimte? Dat gaat inderdaad om de slaapkamer, de gemeenschappelijke voorzieningen komen daar nog bij. Dan een vraag van het CDA en Voor Winterswijk over de Omgevingswet, vorige maand heeft u gezegd: bij een bepaalde schaal willen wij wooninitiatieven hier graag in de raad behandelen. Ik heb net al aangegeven, dit gaat om logies, dus op dit moment komen initiatieven niet in de raad. Als u dat wilt, dan zult u daar iets over moeten toevoegen. Een vraag van WB, is de quickscan beschikbaar? Ja, die is gewoon openbaar. Er zitten wel een aantal vertrouwelijke bijlages in over locaties, maar het quickscanonderzoek zelf is beschikbaar. En u vroeg ook, maak nou eens kaartjes van waar iets wel en waar iets niet kan. Ja dat is eigenlijk niet te doen, omdat er altijd op locatieniveau een ruimtelijke scan gemaakt zal worden van wat er wel en wat er niet kan. En dat hangt ook af van wat een initiatiefnemer vraagt. Dus op het moment dat iemand op een bepaalde locatie 30 vraagt, dan gaan we op dat moment toetsen of het ruimtelijk past op die plek. Dus op voorhand kun je dat eigenlijk niet visueel maken. Dat geldt ook een beetje voor de vraag van PvdA van bepaalde straten, hoe pakt het dan in de praktijk uit? Ja, dat toetsen we op het moment dat er een aanvraag komt, kijken we echt op die plek wat er ruimtelijk goed uitpakt. Volgens mij ben ik dan door de vragen heen, voorzitter, en anders hoor ik het graag.

De **voorzitter**: Ja, dan maken eerst een rondje in de commissie of alle vragen zijn beantwoord, want het zou jammer zijn dat je in de tweede termijn je vraag moet herhalen. Zijn alle vragen beantwoord? Ik zie niemand wat zeggen. Dus dan is dat zo. Dank u wel. En gaan we voor de tweede termijn naar de commissie en beginnen we bij de VVD, de heer Garvelink.

De heer **Garvelink (VVD)**: Dank u wel, voorzitter. Wethouder, dank u wel voor uw duidelijke en heldere toelichting. Toch blijft eventjes de vraag voor ons staan, we hadden het over 150 arbeidsmigranten c.q. werd er ook gesproken over 150 wooneenheden. Dan hebben we het toch wel over een grootschalig project. Waar wij dan wel nieuwsgierig naar zijn is, er wordt toch ingezet op het liefst wat gespreide huisvesting, kleinere huisvesting. Maar stel, er meldt zich morgen een partij en die zegt van: nou ik wil eigenlijk een gebouw of in ieder geval een locatie met 150 arbeidsmigranten wil ik wel faciliteren. Is er iets waar dan de gemeente zijn voorkeur naar uitgaat? Of gaan we toch inzetten op dat wat kleinschaliger gebeuren? Dus meer verdeeldheid over Winterswijk qua huisvesting. Dat was mijn vraag, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. De gaan verder met de fractie van Morgen, de heer Nijenhuis.

De heer **Nijenhuis (Morgen)**: Dank u wel. Ja voorzitter, de wethouder had over de 80-10-10-regel, 80 procent van die mensen wonen in Winterswijk, 10 procent neem ik aan in de omringende gemeenten. Ik vroeg me af waar die andere 10 procent dan woont, of dat dan het buitenland is. Het tweede punt waar ik het even over wil hebben is die registratie. Wie gaat dat dan straks bijhouden? Want we hebben het over,

wie wordt verantwoordelijk voor de registratie als we überhaupt al dit soort dingen willen kunnen meten. Of 80 procent van de arbeidsmigranten dan in Winterswijk wonen ja of nee. We moeten nu al slag slaan naar 400 of 700. Dus hoe gaan we dat borgen dat we dat kunnen registreren? Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank wel. Dan gaan we naar de fractie van het CDA, de heer Vuijk.

De heer **Vuijk (CDA)**: Dank u wel, voorzitter. De wethouder wilde ik bedanken voor de duidelijke toelichting, vooral de opmerking over logies, dat is verhelderend en het maakt ook veel uit denk ik in dit geval. Enige vraag die we nog zouden hebben, is er ook een onderverdeling bekend tussen short-, mid- en long-stay? Die verdeling, is dat bekend? Dank u.

De **voorzitter**: Dank u wel. Daar gaan we naar de fractie van Voor Winterswijk, de heer Stammers.

De heer **Stammers (Voor Winterswijk)**: Dank u wel, voorzitter. Een locatie van 150, dat is mogelijk. Is het ook mogelijk om een stapeling te maken? Dus stel wat die mevrouw aangaf als inspreker, dat ik bijvoorbeeld drie locaties naast elkaar ga maken van 150. En een kleine vraag daarnaast, ik kan in die SNF-normen eigenlijk niks vinden of er bijvoorbeeld een toets uitgevoerd wordt als een Bibob-toets, dat mensen in ieder geval, of er niet met crimineel geld zoiets georganiseerd kan worden. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De fractie van D66 in tweede termijn, de heer Deunk.

De heer **Deunk (D66)**: Dank u wel, voorzitter. Wellicht kort, een tweede vraag aan de wethouder. Er wordt ook gesteld dat tot 150 is een no-regret-maatregel, maar in hoeverre als wij dit vergunnen is dat permanent? Is dat voor een bepaalde periode? Dat is natuurlijk ook altijd zo in zo'n bestemming. Oftewel, als wij hier iets toestaan, de schaal weet ik niet of ik helemaal gelukkig mee ben, maar ik begrijp zeker dat wij dit probleem moeten oplossen en dat wij de woonruimte voor deze mensen die wij hard nodig hebben ook moeten faciliteren. Maar zodra we dit toestaan, voor welke periode staan we dat dan toe? En stel dat het daar lokaal wel heel veel overlast geeft, wat heb je dan nog voor mogelijkheden om te sturen of is het dan gepasseerd? En voor de rest ben ik eigenlijk nog steeds heel benieuwd hoe de rest van de partijen hier tegenaan kijken. Met de heer Meinen heb ik een kleine discussie mogen voeren, waarvoor dank. Maar voor de rest heb ik nog niet heel veel hoogte van waar willen we verder. Of komt de rest van deze discussie in de raad? Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Deunk. Dan gaan we verder met een fractie van WB, de heer Meinen

De heer **Meinen (Winterswijks Belang)**: Ja voorzitter, dank u wel. En ik was ook heel gelukkig met de discussie met de heer Deunk. Nee echt waar, Freek. Toch even een aantal vragen voor de wethouder, dank voor de eerste beantwoording in ieder geval. Mooi dat u al locaties heeft gezocht en kennelijk ook heeft gevonden, tenminste dat begrijp ik uit uw beantwoording. Heb ik het goed begrepen dat die locaties opgenomen zijn in de quickscan? En zo ja, kunnen we dan dat document ontvangen? U had het over een aantal vertrouwelijke bijlagen en ik zou wel precies willen weten of deze commissie en dus de raad die ook van u mag ontvangen, inclusief de locaties die kennelijk al gescreend heeft. En als u dat wilt toezeggen, dan kan het kaartje ook natuurlijk achterwege blijven. Hoe verhoudt zich dat nu tot, u heeft een aantal locaties gevonden, tot het feit dat u nu een voorstel voorlegt voor randvoorwaarden? Het is natuurlijk hypothetisch mogelijk dat deze commissie en later de raad dat allemaal gaat amenderen. Dan ga ik de vraag van de heer Deunk een beetje misbruiken, het kan natuurlijk zijn dat we het met elkaar, als de raad straks zegt, die 150 dat is wel echt heel groot, daar gaan we 70 van maken want dat vinden we behapbaarder. Terwijl u dan al wel kennelijk locaties heeft gezocht. Dus ik ben wel benieuwd hoe zich dat tot elkaar verhoudt. Eveneens als de heer Deunk ook benieuwd hoe de andere fracties daartegenaan kijken, want ik hoor ook bij Voor Winterswijk volgens mij in ieder geval dat daar kritisch over nagedacht wordt. Dan heeft u in eerste termijn ook gezegd dat er in principe niets naar de raad terugkomt. Geldt dat ook voor een eventuele buitenplaatse afwijking? Want ik neem aan dat u daar nog mee naar de raad zou moeten. Of misschien geldt dat niet meer, dat weet ik gewoon niet. En als laatste punt, voorzitter, even een andere tak op. In het stuk lezen we dat u geen verblijfsbelasting gaat heffen. U had net een mooie toelichting over dat het logies behelst. Wat voor type belasting is dat? Verblijfsbelasting kan ik in de

vorderingen niet terugvinden. Hebben we het dan over toeristenbelasting of nog iets anders? Kunt u daar nog even op toelichten? Voorzitter, dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Meinen. De fractie van PvdA geen tweede termijn? Dank u wel. Dan gaan we naar de tweede termijn van het college. Wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Dank u wel, voorzitter. Ja, de VVD vraagt: heeft de gemeente ook voorkeur voor groot of klein? Nee, dat hebben we niet. Het is een ruimtelijk kader en initiatieven toetsen we aan dit kader maar wij hebben niet een voorkeur voor groot of klein. Morgen vraag hoe gaat het dan met de registratie? Hoe toets je nou wat voor mensen gebruikmaken van de huisvesting? Op het moment dat een initiatiefnemer zich meldt, dan vragen wij voor wie hij arbeidsmigranten wil huisvesten. Dus daar is ook een soort toets van of het wel voor de Winterswijkse bedrijven zijn. En daar kunnen wij ook rechtmatig steekproeven op nemen. Dus op die manier kunnen we zicht houden op wie wat doet. Het CDA vroeg of er ook een onderverdeling is tussen short-, mid- en long-stay. Nee, die is niet. Die hebben we niet. Dus qua registratie is er gewoon heel erg weinig bekend op dit vlak. Voor Winterswijk vraagt: kan ik ook stapelen of kan een initiatiefnemer ook stapelen, één keer 150 en daarnaast nog een keer 150 en nog een keer 150? Maar iedere keer zullen we toetsen of er nog voldoende behoefte is, die no-regret die ik net noemde, zo'n eerste locatie met 150, ja daar is echt wel voldoende behoefte aan. Op het moment dat er nog een tweede of een derde komt, dan moet je wel heel goed aan kunnen tonen dat daar behoefte voor is in Winterswijk. Dus één behoefte en twee zal ook ruimtelijk getoetst worden of dat past, of er sprake is van goede ruimtelijke ordening. Bibob weet ik niet, ga ik voor u uitzoeken, daar kom ik graag schriftelijk even op terug. D66 vroeg hoe lang geldt zo'n toestemming, is dat permanent of is dat tijdelijk? Dat kan beide. Dat is wat initiatiefnemer aanvraagt, dus dat kan iets voor permanent zijn maar het kan ook iets voor een bepaalde tijd zijn.

De **voorzitter**: De heer Deunk.

De heer **Deunk (D66)**: Mag ik een kleine verduidelijkende vraag? Op het moment dat initiatiefnemer kiest voor al dan niet permanent of tijdelijk, heeft dat ook nog consequenties voor de procedure of de beslissing? Of is het eigenlijk vergelijkbaar?

De **voorzitter**: Wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Voor zover ik weet zijn de eisen op het moment dat het over flexhuisvesting gaat zijn anders dan voor permanent. Maar ook dat wil ik graag even goed voor u uitzoeken, dus daar kom ik graag ook even schriftelijk op terug. Dan vraagt de heer Deunk nog, wat gebeurt er nou als daar heel erg veel overlast is. Dan hebben we natuurlijk handhaving, die zal dan optreden en dan zullen we ook zeker in gesprek gaan met initiatiefnemer, want die moet wel zorgen dat het netjes gaat. Dan haal ik Morgen en Winterswijks Belang door elkaar, ik weet niet of u daar blij mee bent. Nee, ik geef het maar eerlijk toe. Maar ik heb het inmiddels aangepast. U refereert nog aan de quickscan. De quickscan hebben we uit laten voeren door een club die ervaring heeft met het huisvesten van arbeidsmigranten. Die hebben ook gekeken in Winterswijk wat zij nou plekken zouden vinden waar het zou kunnen. Dat heeft verder geen status. Dat betekent niet dat het daarmee kan, dat wij daar ja tegen hebben gezegd, dus dat heeft verder geen status. Of het vertrouwelijk moet blijven, dat ga ik even overleggen of we dat vrij kunnen geven. Dat durf ik nu even niet te zeggen. Nogmaals, het heeft geen status, het is puur een advies van dat bureau, daar heeft het college verder niks van gevonden. En op het moment dat we het openbaar maken, zou het ook iets voor de buurt kunnen betekenen. Dus gaan we even over nadenken, laat ik u weten. U vroeg ook nog, stel dat het een buitenplanse aanpassing is, komt het dan wel in de raad? Ook dan komt het niet in de raad. Dus op het moment dat u vindt dat boven een bepaalde schaal het hier in de raad behandeld moet worden, dan zult u dat moeten amenderen op het voorstel. En u kunt bijvoorbeeld kiezen voor boven een bepaalde grootte, volgens mij had de heer Deunk ook al suggestie op dat vlak. Wat is dan die verblijfsbelasting? Dat is inderdaad vergelijkbaar met de toeristenbelasting. Dan heb ik de vragen gehad, voorzitter.

De **voorzitter**: Ja, ik zie ook geen interrupties meer dus dan ga ik er inderdaad vanuit dat u de vragen gehad hebt, dank daarvoor. Dan blijft de vraag over of het een bespreekpunt wordt of een akkoordstuk. Ik

heb zo'n gevoel dat het een bespreekpunt wordt. Ja, dat gaan we doen. Dan gaat het als bespreekpunt door naar de raad. Er waren een aantal insprekers voor dit agendapunt, ik weet niet of, de insprekers zijn van harte welkom de commissievergadering te blijven bijwonen, maar ik wil u ook eventueel de gelegenheid geven om de vergadering te verlaten. Dat is mooi natuurlijk, de commissie kan zich verheugen in de belangstelling van de insprekers voor de rest van de vergadering.

6. Wijziging Gemeenschappelijke regeling Stadsbank Oost Nederland

De **voorzitter**: Dan gaan we verder met agendapunt 6, dat is de wijziging Gemeenschappelijke regeling Stadsbank Oost Nederland. En dan beginnen we met de eerste termijn van de commissie en beginnen we bij de fractie van Morgen. Heeft de fractie Morgen geen bijdrage? De fractie van het CDA? Niet. Voor Winterswijk? Niet. D66? WB een bijdrage? Niet. PvdA ook niet? De fractie van de VVD een bijdrage? Niet. Nou dan gaan we ervan uit dat dit een akkoordstuk is.

7. Evaluatie Moratorium windturbines

De **voorzitter**: Dan gaan we verder met agendapunt 7, dat is de evaluatie van het moratorium windturbines. Dan beginnen we even met de eerste termijn van de commissie en beginnen we bij de fractie van het CDA. De heer Vuijk.

De heer **Vuijk (CDA)**: Ja dank u, voorzitter. Het college stelt voor om het in juni 2017 ingestelde moratorium op het plaatsen van windturbines uit te stellen tot na 1 januari 2026. Als reden hiervoor worden genoemd dat het plan voor meer windenergie waaraan gewerkt wordt nog steeds niet klaar is en dat er nieuwe geluidsnormen voor windturbines weliswaar in concept gepubliceerd, maar nog niet definitief zijn. De fractie van het CDA vraagt zich af waarom hier de datum 1 januari 2026 wordt genoemd. Is het niet zinvol dit te wijzigen in, uit te stellen dat het PlanMER gereed en de geluidsnorm windturbines definitief vastgesteld zijn? Hierdoor wordt voorkomen dat het uitstel van de evaluatie langer duurt dan nodig is en we het risico lopen dat de besluitvorming nog langer gaat duren. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we verder met de fractie van Voor Winterswijk, de heer Stemerdink.

De heer **Stemerdink (Voor Winterswijk)**: Dank voorzitter, korte bijdrage. Gezien de lokale, provinciale en ook landelijke ontwikkelingen op dit moment vinden wij het een logisch voorstel om de evaluatie uit te stellen. Wij steunen dan dit voorstel ook.

De **voorzitter**: Dank u wel. De fractie van D66, mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb al twee raadsvergaderingen op rij en commissievergadering op rij niks gezegd, dus ik neem vandaag even de tijd, sorry daarvoor, ik haal mijn spreektijd even in. Dank u wel, voorzitter. D66 heeft een aantal vragen en sommige zijn misschien wat technisch van aard, dat realiseren wij ons dus u mag ook, bij voorbaat geef ik dat aan, schriftelijk beantwoorden. Voorzitter, nadrukkelijk benoem ik aan de voorkant dat wij met name vragen hebben vandaag aan het college rondom het uitstellen van de evaluatie moratorium om tot een standpunt te komen voor de raad. Wij zijn er dus nog niet helemaal over uit en of wij dus akkoord kunnen gaan met het uitstel van de evaluatie. Laat ik daar maar even mee beginnen. Er wordt gevraagd om de evaluatie uit te stellen tot 2026, met als argumentatie dat dan de landelijke normen hopelijk bekend worden. Wat is de overweging van het college om te kiezen voor deze route en waarom gaan we de overige vragen die er misschien nog liggen niet evalueren met de huidige normen? Even ter duiding voorzitter, in het raadsvoorstel wordt gesproken over nieuwe normen. Deze normen hebben echter nog geen zeggingskracht en moeten worden gezien als een voorstel. Zo werd door het rijk bij de presentatie van deze ontwerpnormen, want zo noem ik ze maar even, nadrukkelijk meegegeven dat er niet met deze ontwerpnomen gewerkt moet worden maar dat de huidige regelgeving geldt en ook dat er niet gewacht moet worden op nieuwe normen, maar met de huidige normen en regime gewerkt moet worden. Wij begrijpen dat rekenen met de nieuwe normen en dus ook de PlanMER die er misschien aankomt een wens was vanuit de raad bij het politiek forum over de evaluatie. Maar met de boodschap vanuit het rijk niet wensbaar en dus misschien ook wel niet uitvoerbaar, aangezien het rijk nadrukkelijk, echt

nadrukkelijk heeft gezegd dat er niet mee gewerkt moet worden. Ook EZK en het Nationaal Programma RES hebben aangegeven dat deze normen niet moeten leiden tot afwachten en het advies blijft dan ook om er wel mee aan de slag te gaan met de huidige normen en door te pakken. Voorzitter, waarom kiest het college er dan ook voor om toch deze normen af te wachten en juist op te wachten en dan daarmee te gaan werken? Kan de wethouder daarbij aangeven waarom er niet voor gekozen is om dit aan de raad uitdrukkelijk te informeren dat dit de uitspraken waren van het rijk? Want voorzitter, mij onttrekt dan ook niet het idee, dat door te zeggen dat de nieuwe normen moeten komen en dat we daarop wachten en dan pas gaan evalueren omdat het anders geen zin heeft, in het eerste opzicht ook logisch lijkt en ook logisch klinkt. Maar met argumentatie van het rijk klinkt dat toch wat anders. Goed voorzitter, dan nog even over de RES 1.0, daar zijn afspraken gemaakt en daar zit nog een niet-gealloceerd deel in dat ingevuld moet worden. Oftewel een nader in te vullen deel hoe we ons bod in de RES 1.0 gaan halen. In hoeverre kunnen wij opnieuw de onderhandelingen in voor de RES 2.0 zonder een evaluatie? En wat verwacht u van de uitkomsten daarvan. In de RES 1.0 staat namelijk letterlijk dat het moratorium geldt tot 2023 en niet zoals de motie destijds heeft gesteld, dat die levenslang is, om het even zo te benoemen. Blijft u ook van mening dat door het uitstellen van de evaluatie we blijven voldoen aan de gemaakte afspraken die we hebben gemaakt in de RES 1.0? Want voorzitter, ons bekruipt een beetje de angst dat we straks een inpassingsplan kunnen verwachten vanuit de provincie en dus ook dat we later op de vingers getikt worden en regie verliezen doordat de provincie ingrijpt. De gedeputeerde heeft namelijk aangegeven dat zij de RES-doelstelling als gegeven beschouwen en daar de regio dan ook strikt aan zullen houden. Voorzitter, dit zijn niet mijn woorden maar die van Gedeputeerde Staten, ook als dat betekent dat er vanwege het verstopt raken van het net meer wind zal moeten worden geplaatst. Hiermee geeft GS - dus Gedeputeerde Staten - aan dat betere wind-zonbalans zorgt voor ontlasting van netcongestie. Maar los daarvan, voorzitter, heeft het college de gedeputeerde over het voorliggende voorstel gesproken? En wat was de reactie van de provincie op het uitstellen van de evaluatie op het moratorium? Daarbij blijft dat de provincie vooralsnog bevoegd gezag is voor wind, we noemden het eerder al even, en wat is nu het risico dat we lopen met het uitstellen en dus niet willen werken met de huidige normen voor eventueel het regieverlies van de gemeente op windbeleid? Is er een mogelijkheid dat we de regie hier verliezen en is het college het met mij eens dat wij zelf als raad hierop willen blijven sturen en ook aan het stuur willen zitten? Voorzitter, dan nog even over de verdere samenwerking in de RES. De RES is een regionale opgave, deze wordt aangestuurd en vastgesteld door bestuurlijk overleg waar één of meer wethouders per gemeente en provincie aan deelnemen. Terecht constateert u, het college, dat de RES Achterhoek een belangrijke stakeholder is in het onderhavige voorstel. In de RES 1.0 is ook afgesproken dat iedereen een bijdrage levert. Heeft dit voorstel tot uitstel van de evaluatie onderdeel uitgemaakt van de beraadslagingen van het regionale bestuurlijk overleg? Voorzitter, genoeg even over die RES. Nu nog een ander groot probleem waar we allemaal van op de hoogte zijn waar we tegen aanlopen, namelijk netcongestie. En dat staat wel degelijk in verband met wat we hier bespreken. Er wordt namelijk door velen gesproken dat een juiste balans wind-zon kan zorgen voor verlichting rondom het probleem netcongestie. Het zal niet alles oplossen, maar in ieder geval een verlichting daarop. Kan er in ieder geval niet geëvalueerd worden met de huidige normen en de onderzoeksvraag in hoeverre wind- en zonbalans een bijdrage kan leveren aan het verlichten van het probleem netcongestie en of er überhaupt mogelijkheden zijn voor wind met de huidige normen? Met de grote opgaven van woningbouw en het nieuwe industrieterrein vindt D66 het namelijk belangrijk om te weten hoever we daar een blokkade kunnen wegnemen. Ook nu er geconstateerd is dat de regie gepakt moet worden op de groei van zon-op-veld en dat de enorme groei ervoor gezorgd heeft dat de regionale doelstelling mogelijk in gevaar komt, of sterker nog buiten beeld raakt. Niet mijn woorden, maar zelfs de constatering van het college zelf. Voorzitter, dat zouden wij dan ook graag als concrete evaluatievraag zien en is het college bereid om daarnaar te kijken in plaats van volledig te wachten tot na 2026, waar ook de datum inderdaad van die nieuwe normen nog niet helder zijn. Vooral nu ook de noodklok wordt geluid door onder andere de OWIN, woningbouwcorporaties en überhaupt onze inwoners. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank wel, mevrouw Ten Dolle. De fractie van WB, de heer Pleiter.

De heer **Pleiter (Winterswijks Belang)**: Dank u wel, voorzitter. Ik moet het even op me laten inwerken, maar daar waren we al voor gewaarschuwd, op technische wijze, maar goed. De fractie van WB vindt het voorstel begrijpelijk. Zonder kaders vanuit de provincie, ja dan is het moeilijk kiezen. De fractie van WB is wel benieuwd hoe het college nu de doelen van de energieneutraal 2030 wil bereiken. Wij gaan er

eigenlijk wel simpel vanuit dat we voor 2030 geen bijdrage van windmolens krijgen. En hoe realistisch is dat doel dan nog? We lezen dat het voorstel voor uitstel van de evaluatie op 29 november aan de voorzitter van de Energietafel te kennisname medegedeeld is. En die Energietafel is eigenlijk altijd bij het proces betrokken geweest. Wat is de status van de Energietafel nu en waarom zijn zij niet meegenomen in het proces, anders dan alleen maar te kennisname mededelen? Dat is het voor de eerste termijn, dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Pleiter. Dan gaan we verder met de fractie van de PvdA. De heer Van Eck.

De heer **Van Eck (PvdA)**: Ja dank u wel, voorzitter. Ook wij hebben toch wel een aantal vragen. Het raadsvoorstel spreekt van een tweetal redenen of zaken waarmee het college geconfronteerd wordt waardoor dit voorstel nu voorligt. Enerzijds eigenlijk de richting die de provincie wil opgaan en anderzijds de geluidsnormen die landelijk nog gepubliceerd moeten worden, definitief dan. Wij hebben daar als fractie van de PvdA toch iets meer context bij nodig van hoe die gedachtegang is gegaan, maar ook in hoe de situatie nou daadwerkelijk in elkaar zit. Want zoals we het lezen is het vrij zwart-wit, het kan niet, dus eigenlijk is het heel logisch om te stoppen. En wij zouden weten, is het nou echt zo? Hoe reageren andere gemeentes erop? Is het niet wat grijzer dan dat? Want dan om maar meteen met de eerste vraag te beginnen. Windmolens, de opkomst van windmolens, windmolenparken et cetera zijn natuurlijk niet alleen in Winterswijk op dit moment de vraag van de dag. Dat zal in heel veel gemeentes zijn. Is het dan ook zo dat deze geluidsnormen maar ook de afwachtende houding van de provincie, waar ik zo dadelijk nog wel wat meer over wil vertellen, voor meerdere Achterhoekse, laat staan Gelderse gemeenten, ervoor zorgt dat ze nu op hun handen gaan zitten met eventueel het opstellen van windmolenbeleid? En daarnaast is het ook nog zoiets, als we nou gaan stoppen omdat er enige onzekerheid is rondom het beleid rond windmolens, in hoeverre kunnen we dat voorzien dat het in 2026 niet zal zijn? Ik bedoel windmolens, daar komt nog waarschijnlijk heel veel beleid op ons af. Zijn we zo dadelijk in 2026 niet opnieuw op normen aan het wachten, waardoor we dan alsnog moeten uitstellen en zo in de oneindigheid zullen doorwachten? Daarnaast, voorzitter, ik lees dat wij vooral op dit PlanMER willen wachten omdat we de koers van de provincie Gelderland willen kennen. En nou heb ik eventjes het coalitieprogramma van de provincie Gelderland van de coalitiepartijen erbij gepakt en hier staat in dat zij zich committeren aan de doelen die in de RES staan. En heb ik het dan niet goed als het enige windzoekgebied waar op dit moment wij over kunnen spreken al in de RES 1.0 staat? Dus is de provincie Gelderland, committeren zij zich daarmee ook dan niet aan eigenlijk datgene wat wij al besloten hebben? Daarmee, moeten wij op zoek naar de koers of staat het eigenlijk al op zwart op wit op papier? En daarnaast denk ik dat wij ook mee moeten nemen, want er staat een enkel nadeel bij het uitstellen van deze evaluatie genoemd, namelijk de verder lopende onzekerheid, ook voor onze inwoners, want we kunnen ze nog steeds geen zekerheid bieden of er dan wel of niet windmolens komen. Ik denk dat we ook een ander nadeel misschien wel moeten benoemen, namelijk dat het tot en met 2026 enkel uitzicht hebben tot grootschalige zonneparken. Want we kunnen daar niks anders tegenover zetten. Dat is wel iets wat wij ons denk ik moeten realiseren, mochten we de evaluatie uitstellen. Natuurlijk, wij staan er ook niet voor om onzinnig werk te doen, maar wij vragen ons wel af of de situatie zo zwart-wit is zoals die op dit moment wordt gepresenteerd. Tot zover onze eerste termijn.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Van Eck. Dan gaan we verder met de fractie van de VVD, de heer Morad.

De heer **Morad (VVD)**: Dank u wel, voorzitter. Het voorstel is al duidelijk waar het om gaat, de evaluatie voor het moratorium op windturbines uit te stellen tot na 1 januari ‘26. We kunnen de argumentatie van het college wel volgen. Echter maken we ons wel zorgen als we kijken naar de opgaves die voor ons liggen. We hebben te maken met onder andere netcongestie, wat hiervoor al natuurlijk uitgebreid is besproken, verhoogde vraag naar energie en aspecten van duurzaamheid waarbij we zo graag af willen van de fossiele brandstoffen. We weten dat sinds 1 januari 2023 de vergunningen voor de aanleg voor nieuwe zonneparken op landbouw en natuurgebieden niet meer verlengd worden, dat is weer een optie minder om de energievraagstukken op te lossen. Naar aanleiding van het voorgaande hebben we een tweetal vragen. Wat betreft die datum van 1 januari ‘26 vroegen wij ons af waarom dit eigenlijk zo gekozen is. Want eind ‘25 en begin ‘26, dan zitten we midden in de verkiezingsperikelen en ik vraag me

af of je dan zo'n belangrijk stuk dan moet gaan evalueren. Had het wellicht wat later ingesteld kunnen worden, bijvoorbeeld een half jaar later? Wat vindt het college daarvan? De tweede vraag is, hoe gaat …

De **voorzitter**: Dat is een interruptie van mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Ja, dank u wel voorzitter. Ik ben hier benieuwd, want de VVD geeft aan we zitten dan met verkiezingsperikelen, moeten we dan niet nog verder uitstellen met een half jaar. Bent u bereid om ook in verkiezingstijd moeilijke politieke keuzes te maken? En bent u er anders niet voorstander van om het juist niet nog verder te vertragen maar naar voren te halen?

De **voorzitter**: De heer Morad.

De heer **Morad (VVD)**: Wat ons betreft, als het als het kan dan mag het voor ons ook een half jaar eerder of een jaar eerder. Het gaat mij er vooral om dat het niet op … Ik ben benieuwd, hoe komen we aan die datum. Een half jaar eerder, een jaar eerder, als dat mogelijk is zo'n evaluatie. Maar ik had al aangegeven dat we de argumentatie van het college konden volgen. Dus vandaar dacht ik een half jaar later zo gekozen. Een tweede vraag is natuurlijk, hoe gaan we dan in de toekomst wel in Winterswijk aan onze energie komen? Hoe gaan we die opwekken? Windmolens, zonneparken, zijn er wellicht ook nog andere mogelijkheden om energie op te wekken? Kan het college daar misschien wat over zeggen, als je dat toch twee jaar of langer wil uitstellen? Dat waren onze twee vragen tot dusver, dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we verder met de fractie van Morgen, de heer Ten Dolle.

De heer **Ten Dolle (Morgen)**: Dank u wel, voorzitter. Als we besluiten om de evaluatie uit te stellen tot na 1 januari 2026, wat zijn dan de gevolgen ten aanzien van deze keuze? Waar lopen we dan tegenaan? Houden we geen processen op? Heeft het uitstel als gevolg dat er niet voor 2030 gebouwd kan worden? Kunnen we het uitstel verkorten en tussentijds jaarlijks evalueren, zodat we mogelijk advies van de PlanMER en RES 2.0 hebben? Hoe verhoudt zich dit ten aanzien van de problemen rondom de netcongestie? En kan het college ons op de hoogte houden van ontwikkeling rondom de PlanMER en de RES 2.0. Dat was het.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen van de eerste termijn van de commissie en dan gaan we naar de eerste termijn van het college. Wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Dank u wel, voorzitter. Ja, lastig verhaal. We hebben een RES met elkaar afgesproken een aantal jaren geleden. Daar zijn afspraken gemaakt in de regio en de vraag is, worden die afspraken nou door ons als Achterhoek nagekomen? Ik vind het wel belangrijk om even duidelijk aan te geven dat in die RES Winterswijk geen afspraak heeft gemaakt over wind. Daar hebben wij dus nul toezeggingen in gedaan. Andere gemeentes hebben dat wel gedaan, wij hebben met name op zon toezegging gedaan maar op wind hebben we geen afspraak gemaakt. Dus door het uitstel van het moratorium is het niet zo dat we onze afspraak niet nakomen. Mevrouw Ten Dolle gaf terecht aan, er is nog wel een onverdeeld deel, 0,24 uit mijn hoofd, en die zal nog verdeeld moeten worden. Binnen de RES is ook afgesproken dat in ieder geval iedere gemeente een fair share zou moeten doen. Wat is er op dit moment allemaal aan de hand qua regels? Een aantal jaren geleden heeft de rechter gezegd van mensen die in de buurt wonen van windmolens, die verdienen ook een vorm van bescherming en daar moeten landelijke milieuregels voor komen. En milieuregels, dan moet u denken aan afstandsnormen, dan moet u denken aan geluidsnormen, die lampjes die erop zitten, de verf die gebruikt wordt, al dat soort, omdat een bepaald type verf schittert blijkbaar. Maar de rechter heeft gezegd, zorg nou dat je landelijk hier vaste afspraken over maakt. Daar is men mee aan de slag gegaan en de verwachting was dat het in ‘23 klaar zou zijn. Dat is niet gelukt. In november zijn ze ter consultatie weggelegd en de verwachting is dat 1 juli 2025 die regels ingevoerd gaan worden. Dus op dit moment zijn de spelregels niet duidelijk. Je kunt wel lokaal dat doen, maar het advies is om dat dan wel af te ronden voordat die landelijke milieunormen komen. Dus op het moment dat wij nu zouden zeggen we gaan zelf aan de slag, dan zou je dus voor 1 juli 2025 dat proces afgerond moeten hebben en dat is eigenlijk niet te doen. Die termijn is echt veel te kort. Daarnaast staat het ook wel een beetje gek dat je hier, stel dat je hier in Winterswijk een ander beschermingsregime gaat invoeren dan dat er landelijk ingevoerd wordt, dan kan

ik mij voorstellen dat inwoners daar ook echt vragen over gaan stellen. Dus stel dat je hier zegt, wij vinden 60 decibel eigenlijk prima en landelijk wordt het 50 decibel, dan vind ik dat je naar je inwoners wel een gek verhaal hebt. Dus op dit moment worden gewerkt aan die normen, de landelijke normen zijn 1 juli bekend. Wij hebben gezegd, laten we aansluiten bij die 1 juli, dan zijn de landelijke normen klaar, dan kunnen we beleid maken en daarom hebben we gekozen voor die 1 januari 2026. Hoe zit dat dan bij de provincie? De provincie heeft op dit moment in haar programma staan, wij willen eigenlijk geen nieuwe initiatieven. En mevrouw Ten Dolle gaf al aan, er is wel gezegd op het moment dat je een toezegging hebt gedaan, dus dat je je hebt gecommitteerd om op een bepaalde manier wind te leveren, dan word je daar ook aan gehouden door de gedeputeerde. Ik heb daar ook over gesproken met de gedeputeerde zelf, ik heb haar ook gevraagd dit is de situatie van Winterswijk. Zij heeft aangeven, op het moment dat je die belofte niet hebt gedaan, dan krijg je van ons ook geen last. Dus als u het heeft over regie hebben, ik heb de toezegging gekregen van de gedeputeerde dat op het moment dat die afspraak er niet is, dat zij ook geen inpassingsplan of wat dan ook gaat doen. Gaan we het dan wel halen, die 2030? Voor de regio zal het best ingewikkeld worden, want op dit moment zijn er allerlei verkenningen gedaan van wat de consequentie van de huidige milieunormen, die dus ter consultatie zijn gelegd, wat voor effect zou dat hebben op de zoekgebieden in de Achterhoek? En dat effect is enorm. Dan moet u echt denken dat wel tussen de 50 en de 60 procent van de geprognotiseerde windenergie dat die wegvalt door die afstandsnorm. Dus er kan gewoon veel minder omdat de normen veel strenger worden. Andere gemeentes acteren daar al op. U heeft in de krant kunnen lezen dat Oost Gelre en Berkelland tegen hun inwoners hebben gezegd, met name in het zoekgebied wat grenst aan Winterswijk, volgens de normen kan daar op dit moment geen windenergie meer. Daar stonden een aantal gepland, volgens mij vier, daar is aangegeven aan de inwoners met de huidige normen kan daar niks. Dus daar stoppen ze op dit moment ook met het verdere proces in afwachting van die landelijke afstandsnormen. In het gecombineerde zoekgebied van Berkelland-Lichtenvoorde is ook gezegd, daar kunnen echt minder normen. Dus andere gemeentes acteren ook op dit uitgangspunt. Kun je dan toch niks doen? Ja, dat kan. Je kunt natuurlijk uitgaan van fictieve normen maar feit is ook dat wij op dit moment op het gebied van energie heel erg veel uitdagingen hebben en de meest concrete is denk ik wel netcongestie en de mensen die daaraan werken, die zou je ook met die evaluatie aan het werk zetten en op het moment dat je dat dus doet zonder dat er concrete spelregels zijn, dan is het eigenlijk een beetje verspilling van energie. Want je bent iets aan het aan het uitrekenen terwijl je geen idee hebt wat nou het potentieel is in het zoekgebied wat wij hebben. Dan heb ik het alleen nog maar gehad over die milieunormen. De provincie heeft vorig jaar ook besloten om een PlanMER uit te voeren en zij hebben gezegd, die onderbouwing van die zoekgebieden is eigenlijk niet goed genoeg gebeurd, wij gaan een PlanMER doen om echt in alle zoekgebieden te onderzoeken wat de effecten van wind en zon zouden zijn. En de effecten van windenergie zijn gewoon fors. Als u denkt aan het effect op natuur, Natura 2000, op Gelderse groennetwerken, al dat soort zaken, daar zit een negatief effect op. En de provincie zegt, wij willen eigenlijk een soort geschiktheidplaatjes maken van iedere gemeente, van iedere rechtsregio, om te kijken wat op basis vanuit zo'n PlanMER, wat er dan wel en wat er dan niet kan. Daar is vorig jaar mee gestart en dat is nog steeds niet afgerond. De verwachting is dat dat dit jaar gaat komen. En dan weet je ook of het zoekgebied wat u een aantal jaren geleden heeft bepaald, of dat wel het juiste zoekgebied is geweest in Winterswijk. Want de provincie heeft gezegd, we gaan niet alleen de zoekgebieden uit de RES gaan we PlanMER voor doen, maar alle potentiële zoekgebieden. En dat zijn er veel meer in Winterswijk dan alleen het aangewezen zoekgebied. Die onzekerheid, samen met milieuregels, is voor ons aanleiding om geweest om te zeggen ga er nu niet heel erg veel energie in steken, maar wacht eerst die spelregels af en ga op het moment dat die spelregels bekend zijn, ga dan lokaal kijken wat je wilt, op basis waarvan je windbeleid wilt doen. Dan is er nog de vraag van hoe zit het dan met Energietafel. Daar hebben we wel input gevraagd voor de evaluatie, maar daar hebben we niet mee overlegd of we het moratorium uit zouden stellen. Ik kijk even naar de vragen van Morgen, netcongestie. Dat is een vraag die van verschillende kanten is langsgekomen, heeft het nou heel erg veel effect op netcongestie? In principe netcongestie bestaat uit twee onderdelen, levering en opwekking en het is niet zo dat op het moment dat je hier windmolens zou plaatsen dat dan je leveringsprobleem onmiddellijk is opgelost. Wind en zon leveren heel erg veel energie op, alleen het waait niet altijd en er is ook niet altijd zon en de energiebedrijven willen er ook voor zorgen dat op dat soort momenten voldoende energie beschikbaar is. En de enige oplossing die je daarvoor hebt is het verzwaren van het netwerk. Dus het is zeker aantrekkelijk om zoveel mogelijk lokaal op te wekken, dus dat is dat is altijd goed, maar het netcongestieprobleem wordt daarmee niet opgelost. De grote uitdaging is wel …

De **voorzitter**: Een interruptie van de PvdA, de heer Van Eck.

De heer **Van Eck (PvdA)**: Ja, ik weet dat het technisch is, maar ik probeer het toch goed te begrijpen. Ik snap dat een windmolen die meer energie opwekt, die lost niet het probleem want er wordt meer energie naar net geleverd, dus die lossen het probleem inderdaad niet op. Maar in de toekomst is het niet zo, als wij ons extra gaan toeleggen, want we zullen wel toe moeten werken naar die doelen die we in de RES gesteld hebben en we gaan alleen maar op zonne-energie zitten, dan is die spreiding toch die juist een mix van wind en zon goedmaken. In de toekomst krijgen we dan toch juist meer problemen, mochten we ons niet toeleggen op wind? Of zie ik dat verkeerd? Ik snap dat ze het niet op gaan lossen, maar zou u daar ook nog misschien wat over kunnen zeggen? Want dit is bij mij nog een beetje speculatief.

De **voorzitter**: De heer Visser.

Wethouder **Visser**: Ja. Mevrouw Ten Dolle sprak al over de zon-windbalans. Het advies is vanwege die balans, op het moment dat je iets gaat doen in de Achterhoek dat je het met name op het gebied van wind zoekt. Qua zon hebben we eigenlijk voldoende. Dus op het moment dat je nu keuzes maakt is wind de beste optie. Ja, qua datum heb ik volgens mij al gezegd, die 1 januari is gekozen omdat de verwachting nu is dat 1 juli 2025 die normen in werking gaan. Dat is niet zeker, of die 1 juli gehaald wordt. Dat kan ook sneller gaan, maar het kan ook langer duren. Dat hangt echt af van hoe die consultatie gaat en hoe lang het proces tot definitieve vaststelling gaat duren. Mevrouw Ten Dolle vroeg nog hoe het is gegaan in de beraadslaging in de RES hierover. Hierover hebben wij niet met de RES overlegd, wij hebben wel de projectleider geïnformeerd en ik heb wel met de projectleider RES gesproken over de uitdaging die we hebben door die nieuwe normen. Zij hebben het liever dat wij nu voor wind kiezen. Maar wat ik u net aangaf, wij hebben natuurlijk meerdere belangen hier in Winterswijk, onder andere dat netcongestieverhaal en op basis daarvan vinden wij hier in Winterswijk dat op dit moment uitstel van het moratorium, uitstel van de evaluatie de beste optie is.

De **voorzitter**: Een interruptie van mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Ja voorzitter, ik heb de meeste interrupties bewaard voor de tweede termijn, maar anders vergeet ik deze omdat het anders een te technische discussie wordt. U geeft net aan, de beste optie is wind, nu geeft u aan omdat we hier nog met een probleem netcongestie zitten, blijven wij focussen op zon. Die begrijp ik niet helemaal.

De **voorzitter**: Wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Ik heb gezegd, op het moment dat je nu zou toevoegen vanuit de theorie vanuit de wind-zonbalans zou je het beste kunnen kiezen voor wind. Maar als je dat doet, moet je eerst heel goed nadenken waar dat dan kan. Waar past het volgens de normen? Op het moment dat je een zoekgebied hebt waar het vanuit de regelgeving niet kan, dan zul je moeten zoeken naar andere opties. Winterswijk heeft bijzondere uitdagingen, we hebben een aantal Natura 2000-gebieden, we hebben heel veel natuur, daar heb je beperkingen door. Dat zult u ook zien als die PlanMER bekend is, dan zult u zien dat er heel veel barrières zijn in Winterswijk. Er zijn weinig plekken waar het zal gaan passen. En als vanuit die regelgeving het niet mogelijk is, zul je moeten zoeken naar andere plekken of naar andere oplossingen. En een vraag, die was ik nog vergeten van …

De voorzitter: Mevrouw Ten Dolle nog voor een tweede vraag.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Dank u wel, voorzitter. Dat begrijp ik, dat verhaal, maar u triggerde mij met de laatste zin die u gebruikt. U zei we hebben het overlegd met de RES en dan moeten we voor de RES 2.0 met de regio. En toen zei u, ja omdat we hier nog met het probleem van netcongestie zitten blijven wij focussen op die zon. En die begrijp ik niet, die zin.

De **voorzitter**: Wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Dank u wel, voorzitter. Die heb ik dan ook niet goed uitgelegd. Wij hebben op dit moment hier veel uitdagingen op het gebied van energie, netcongestie. Wij moeten op korte termijn gaan uitzoeken van wat exact onze uitdaging is, dat kost ambtelijke capaciteit, die zetten we daarvoor in. We hebben op dit moment te maken met een buurman of een buurland waar heel veel windmolens mogelijk geplaatst gaan worden, daar gaat heel veel ambtelijke capaciteit op dit moment naartoe. Wij moeten hier in die schaarste een afweging maken waar we ambtelijke capaciteit aan besteden en wij hebben gezegd in deze onzekere fase waar de spelregels niet bekend zijn kunnen we beter onze ambtelijke capaciteit inzetten op andere zaken. Dat is wat ik daarmee bedoeld heb. Ik heb nog een vraag over van hoe kun je dan wel energie opwekken, wat zijn dan wel opties? De provincie is ook niet een heel groot voorstander van grootschalig zon op land, dus dat zal ook geen oplossing zijn. Zon op dak zijn we heel druk mee bezig maar je ziet landelijk en provinciaal ook en een richting die aan het onderzoeken is wat kernenergie in de toekomst kan betekenen. Zowel landelijk als provinciaal staat dat op het verlanglijstje en dat wordt nu uitgezocht in wat voor een vorm dat dat een oplossing kan bieden. Volgens mij ben ik dan door de vragen heen, voorzitter.

De **voorzitter**: Ja, zijn de vragen uit de eerste termijn beantwoord? Dat is zo. Dan gaan we verder met de tweede termijn en beginnen we bij het CDA voor de tweede termijn. Geen tweede termijn. Voor Winterswijk een tweede termijn? Nee. D66, mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Ja dank u wel, voorzitter. Ik heb driftig mee getypt dus ik ga ook de wijze dat u de beantwoording heeft gedaan van mijn vragen ook mijn duiding geven in tweede termijn. U gaf aan dat de Winterswijk geen afspraak heeft gemaakt rondom wind in de RES. Er is wel degelijk in de RES opgenomen onder andere een voetnoot over een toezegging dat wij na 1 januari 2024 gaan evalueren rondom ons moratorium en er is opgenomen een zoekgebied, RES-zoekgebied voor wind op pagina 34 van de RES, namelijk gebied N1, dat is vast niet onbekend voor de mensen om ons heen, dat is Masterveld. Daarbij gaf u ook aan dat iedere gemeente nog een deel van het gealloceerde deel moet invullen. Dat klopt. In het raadsvoorstel wat nu voorligt staat dat u de voorkeur heeft dat met wind in te vullen. Maar als ik de RES lees, staat dat er afgesproken is dat het gealloceerde deel ingevuld moet worden met wind. Klopt dat? Want dat zou dus betekenen, als wij een deel van de gemeente Winterswijk als gealloceerd deel moeten invullen, dat we dat sowieso met wind moeten doen. Dus gaat het om bij voorkeur, of is het inderdaad wat in de RES 1.0 staat dat het een harde eis is dat dat met wind ingevuld gaat worden? Want dat betekent dus dat we toch wel beter nu kunnen evalueren in plaats van dat het straks voor ons ingevuld wordt. En daarbij komt ook natuurlijk de uitspraken van de gedeputeerde, ja u heeft zich niet gecommitteerd direct tot 2024 aan wind in de gemeente Winterswijk, dus daar ga ik niet op inpassen. Maar als wij wel de toezegging hebben gedaan dat het gealloceerde deel met wind moet worden ingevuld, dan heeft de gedeputeerde natuurlijk nog steeds iets om Winterswijk daaraan te houden. En dat vinden wij als D66 wel spannend. Zitten we dan echt nog wel aan het stuur? U gaf ook aan dat die 1 juli 2025 dat die regels dan ingevoerd gaan worden. Er liggen natuurlijk conceptnormen, het rijk heeft aangegeven ga nou werken met de huidige normen of met die conceptnormen en wacht niet af. Ik heb niet van u gehoord, behalve dan ja we willen daarop wachten, we willen daarop wachten, waarom u het advies van het rijk daarin aan de kant schuift. Net als het advies van EZK en het advies van Nationaal Plan RES, die zeggen nee, ga of met die conceptnormen of met de huidige normen aan de slag en wacht niet af. Dat is een hele uitgebreide en nadrukkelijke oproep geweest van het rijk. Dus daar zou ik graag nog een antwoord op willen. En daarbij kom ik ook nog even, in de onlangs door het college vastgestelde besluit over de voortgangsrapportage 2023 RES Achterhoek wordt geconstateerd dat zon op veld zo hard groeit dat het geleid heeft tot verdere scheefgroei van wind-zonverhouding en dat dit tot overbelasting leidt van de netinfrastructuur op een zodanige wijze dat bij verdere groei van zon op veld regionale doelstelling buiten beeld raakt. Besloten is dat de regie gepakt moet worden op zon op veld en de focus te richten op versnelling van de ontwikkeling van de windzoekgebieden. Zoekgebied N1 in Winterswijk maakt daar deel van uit. Dit heeft het college zelf vastgesteld, wat ik zojuist benoem. Hoe valt dit dan te rijmen met de uitspraken die u zojuist heeft gedaan en het voorliggende voorstel? Want als u dit dus vaststelt en dus die voortgangsrapportage daarmee ook vaststelt, de analyse in ieder geval daarop, hoe verhoudt zich dat dan met de problematiek rondom de netcongestie? En u had het nog even rondom de evaluatievraag die D66 in ieder geval nog had gevraagd over kunnen we in ieder geval onderzoeken met huidige normen of de conceptnormen in hoeverre het moratorium een belasting blijft op die netcongestie, dan wel wat kunnen we daaraan winnen met netcongestie? Volgens mij hoeft dat niet zo

heel veel ambtelijke capaciteit te kosten, vraag ik me. Misschien heb ik dat helemaal verkeerd, voorzitter, maar ik ben even benieuwd hoe het college daarnaar kijkt. Als we een hele duidelijke evaluatie, concrete evaluatievraag daarop neerleggen, dan bedoelen wij niet dat er een heel uitgebreid bureau met allemaal ambtelijke capaciteit een hele grote evaluatie moet neerleggen. Maar ik weet zeker als ik nu eerste de beste windcoöperatie bel, dat zij dat al klaar hebben liggen voor mij. Want ik heb ook niet de naïviteit dat daar niet eerder naar gekeken is in onze gemeente. Dus volgens mij hoeft dat niet zo groot en hoeft dat ook niet zoveel capaciteit te kosten. Dus ik zou toch willen vragen of het college bereid is om in ieder geval naar die evaluatievraag te kijken.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Ten Dolle. Dan gaan verder met de fractie van WB, de heer Pleiter. Geen tweede termijn. De PvdA, de heer Van Eck.

De heer **Van Eck (PvdA)**: Ja heel kort. Ik begreep net uit de woorden van de wethouder dat er al enigszins gekeken naar wat die geluidsnormen zoals die nu voorliggen in concept, waar volgens mij de gemeenten tot 22e november op kunnen reageren of zo van vorig jaar, dat die al enigszins zijn uitgelegd over de Achterhoek en wat voor consequentie dat heeft. Misschien kan de wethouder daar ook nog iets van meegeven wat het voor consequenties voor Winterswijk heeft en of die ook zo groot zijn en of dat het inderdaad dan ingaat op het Masterveld, want dat is ons enige RES-zoekgebied, of windzoekgebied in de RES. En daar wil ik het nu even bij laten.

De **voorzitter**: Dank u wel. Gaan naar fractie van de VVD, de heer Morad.

De heer **Morad (VVD)**: Dank u wel, voorzitter. Ook de wethouder voor de beantwoording van de vragen. Ik heb nog even een aanvullende vraag, misschien een verduidelijkende vraag. De wethouder verwacht in juli dan 2025 meer duidelijkheid te hebben. Maar dan is mijn vraag, ga we dan tot dat tijdstip ook helemaal … Wat gaan we dan in de tussentijd doen? Wat nou als blijkt dat straks na 2025 juli dat dan zoals ik ook aangaf, dat dan toch minder mogelijk is dan dat we gehoopt hadden? Hoe gaan we dan aan die energie komen in Winterswijk? En een tweede vraag ook nog even aanvullend, hoe gaan andere gemeentes hiermee om? Zijn er wellicht ook andere gemeentes die hiermee te maken hebben? Dat waren even de aanvullende vragen.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Morad. Gaan we naar de fractie van Morgen, de heer Ten Dolle.

De heer **Ten Dolle (Morgen)**: Ja, even in aanvulling op wat de heer Morad zegt. Kunnen wij op de hoogte gehouden worden over de ontwikkeling rondom de PlanMER en de RES 2.0? Dat is het.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we voor de tweede termijn naar het college, wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Dank u wel, voorzitter. Dat laatste kan ik direct toezeggen. We houden u met heel veel plezier op de hoogte van de ontwikkelingen. Dan ga ik even naar D66, hoe zit het nou met die harde eis? Vanuit Winterswijk is op geen enkele manier toegezegd dat wij welk deel dan ook in de vorm van wind gaan leveren. Dus daar is geen enkele toezegging, niet voor die 1,35 en ook niet voor het onverdeelde deel. Dus daar is geen enkele toezegging.

De **voorzitter**: Mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Dank u wel. Maar dan ben ik even benieuwd, in hoeverre zijn we dan gehouden aan, we hebben de RES 1.0 getekend, in hoeverre zijn we dan gehouden aan de afspraak die daarin gemaakt is dat het gealloceerde deel door wind moet worden ingevuld? Zijn we dan niet gehouden aan de RES 1.0? Of hebben we dat toen over het hoofd gezien?

De **voorzitter**: Wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Wij zijn nergens aan gehouden omdat wij geen enkele toezegging hebben gedaan. Niet voor 1,35 en ook niet voor het onverdeelde deel. In de RES wordt gesproken over dat dat onverdeelde deel bij voorkeur in wind wordt gedaan. Op het moment, het lijkt alsof wij geen wind willen in

Winterswijk, het enige wat we hier voorleggen is dat we de evaluatie uitstellen in afwachting van de spelregels. Op het moment dat daaruit komt dat dat wind prima kan in het zoekgebied, dan zou ik dat zeker als raad serieus overwegen. Maar we hebben geen enkele toezegging gedaan in wat voor een vorm dan ook over wind. Hoe gaan andere gemeentes ermee om? Dat was nog een vraag van de VVD. Ik heb net het voorbeeld genoemd van Berkelland en Lichtenvoorde, die hebben op basis van de conceptnormen een onderzoek laten uitvoeren door een extern bureau. En daaruit kwam naar voren dat in het zoekgebied in Vragender geen windenergie meer kan en dat in het andere zoekgebied veel minder kan. En op basis daarvan hebben zij hun bewoners ook geïnformeerd. Dus daar is ook het proces in een soort vertraging terechtgekomen in afwachting van andere normen. De PvdA-vraag, kunnen we dat in Winterswijk ook niet doen? Ik heb aangegeven, er is op regioniveau berekend wat de impact is van milieunormen. Dat is niet Voor Winterswijk gedaan. Dus op het moment dat we dat willen hebben, dan zal daar aanvullend onderzoek naar gedaan moeten worden. Dus ik kan u het aanleveren vanuit de regio, dan ziet dat er echt veel minder potentieel is door die nieuwe normen, maar dat is op Achterhoekse schaal. Hoe gaan we in de tussentijd aan de energie komen in Winterswijk? We hebben natuurlijk niet stilgezeten de afgelopen jaren, u heeft toestemming gegeven voor een aantal zonneparken waar heel druk aan gewerkt wordt en waar op het moment dat ze allemaal klaar zijn, dat voor ongeveer 26.000 inwoners elektriciteit wordt geleverd. Dus het is beslist niet zo, die indruk wil ik echt bestrijden, dat Winterswijk niets heeft gedaan in de afgelopen jaren. Er is heel erg veel gerealiseerd. En een goed voorbeeld daarvan kunt u zien aan de Masterveldweg waar de panelen klaarliggen en waar het eigenlijk alleen nog aangesloten moet worden. Volgens mij heb ik ze dan gehad.

De **voorzitter**: Ik zie nog één interruptie van mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Ja, ik heb nog wel een aantal vragen openstaan voor mijn tweede termijn. Dus ik weet niet of u klaar was, maar?

Wethouder **Visser**: Als u mij even helpt.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Dat ging, we beginnen dan bij het onlangs door het college vastgestelde collegebesluit rondom de voortgangsrapportages 2023 RES Achterhoek. Daarin wordt gesteld dat door de scheefgroei van zon op veld en de wind-zonbalans en de regionale doelstelling buiten beeld raakt en besloten is dat de regie wordt gepakt op zon en veld en de focus te richten op de versnelling van de ontwikkeling van windzoekgebieden. Zoekgebied N1 in Winterswijk maakt daar deel van uit. In hoeverre rijmt dat met de eerdere uitspraken van vanavond in het voorliggende voorstel? In verhouding met dat collegebesluit van, ik help u even, 29 augustus 2023.

De **voorzitter**: Wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Ja, we hebben in Winterswijk een zoekgebied vastgesteld, heeft u ons raad gedaan een aantal jaren geleden. Op dit moment zien we nieuwe ontwikkelingen waardoor maar de vraag is of dat het zoekgebied is in Winterswijk. Dus het voorstel is, wacht nou af, wacht de spelregels af en kijk dan of we aan de slag kunnen met het zoekgebied wat u aangewezen heeft.

De **voorzitter**: Mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Sorry voorzitter, maar u ontwijkt mijn vraag. We hebben eerder gevraagd, ook over de evaluatie, of we daar niet in mee kunnen nemen in hoeverre die zon-windbalans maar ook ten opzichte van netcongestie. U doet zelf die constatering eigenlijk in de analyse door het vaststellen van het collegebesluit rondom die voortgangsrapportage. En u zegt ja, we gaan kijken, het zoekgebied moet wachten op die normen. Dat begrijp ik, maar waarom is dat bijvoorbeeld wat u daar zelf vaststelt, waarom kan dat niet meegenomen worden in nu in de evaluatie? Dan hoeft u niet te wachten op die conceptnormen. Ik begrijp het niet, want wat u nu zegt rijmt niet met uw eerdere collegebesluit van augustus.

De **voorzitter**: Wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Vanuit het RES is een analyse gemaakt en daar is gezegd, op het moment dat je dingen gaat doen, doe dan vooral wind omdat er al heel veel zon gerealiseerd is in de Achterhoek, doe dan vooral wind. Wat we nu constateren omdat die PlanMER maar niet opgeleverd wordt en omdat die normen uitgesteld worden, dat op dit moment de spelregels niet duidelijk zijn. En ons advies is, wacht nou op die spelregels voordat je daar heel veel energie insteekt omdat wellicht die normen nog gaan wijzigen en je daar veel beter even op kunt wachten omdat we op dit moment onze ambtelijke capaciteit heel hard nodig hebben op het gebied van netcongestie en op het gebied van de Duitse windmolens.

De **voorzitter**: Mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Ja voorzitter, dat begrijp ik allemaal en dat heeft u ook een paar keer gezegd. Blijft wel dat dat uw advies is maar het rijk een ander advies geeft, ik die vraag ook nog open had staan. Namelijk, waarom wijkt u af van het advies van het rijk en komt u zelf met het advies om wel te wachten op nieuwe spelregels en niet verder te gaan met spelregels en de conceptspelregels? Die vraag stond nog open en daarbij stond ook open de vraag of u bereid bent wel te kijken in hoeverre het toevoegen van wind voor minder netcongestie zorgt in Winterswijk. Ook met alle, want ik denk dat u er ook profijt van heeft, met alle uitdagingen die we hebben hier, die we ook vast hebben gesteld. Woningbouwcorporaties vragen erom, de OWIN vraagt erom, het nieuwe industrieterrein wat er nog moet komen, dat in ieder geval dat wel geëvolueerd moet worden. En of dat daadwerkelijk inderdaad, volgens mij hoeft dat niet superveel ambtelijke capaciteit te kosten. Dus die twee vragen ben ik nog op zoek naar.

De **voorzitter**: Wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Dank u wel, voorzitter. Ja ik heb net ook al aangegeven, qua netcongestie zijn windmolens niet de oplossing voor de problemen van de OWIN, van woningcoöperaties en van mensen die woningen willen gaan bouwen. Die twee dingen staan echt los van elkaar. Dus het onderzoek wat wij doen aan netcongestie, in het eerste kwartaal gaan we daarover in gesprek met Liander. Wij zijn nu aan het inventariseren wat wij nodig hebben en Liander gaat ons aangeven wat ze kunnen leveren. En op dat moment weten we wat het probleem is. Het plaatsen op korte termijn van windmolens levert daar geen oplossing voor.

De **voorzitter**: Mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Kan ik dan concluderen, want u ontwijkt nog steeds mijn vraag en ik denk niet dat u het bewust doet, misschien ben ik zelf onduidelijk. U bent dus niet bereid om nu uit te zoeken, te evalueren, in hoeverre het toevoegen van wind voor minder netcongestie zorgt? Ik heb geen één keer gesteld vanavond dat dat de oplossing is, maar voordat wij een duidelijke beslissing daarover kunnen nemen, ook met alle uitdagingen die eraan komen, is D66 in ieder geval ontzettend benieuwd in hoeverre het een bijdrage kan leveren. Dus met uw antwoord kan ik dus eigenlijk concluderen dat het college daar niet toe bereid is.

De **voorzitter**: Wethouder Visser. Ik moet wel eerlijk, volgens mij heb ik het antwoord van wethouder Visser wel gehoord dat windmolens geen oplossing zijn voor de netcongestie. Maar goed, dan hebt u misschien …

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Dank u wel, voorzitter. Dat was mijn vraag ook niet.

De **voorzitter**: Nee, nou goed. Wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Ja, dank u wel voorzitter. Op dit moment is het niet mogelijk om te bepalen hoeveel windmolens in Winterswijk kunnen. En dat kan niet omdat op dit moment de spelregels niet duidelijk zijn. Dus je kunt ook niet zeggen wat het plaatsingspotentieel is en dan kun je ook niet zeggen wat dit voor oplossing zou kunnen zijn voor het netcongestieverhaal. We zouden een theoretische exercitie kunnen doen, maar nogmaals die spelregels zijn niet duidelijk, dus op dit moment hebben we geen flauw idee wat het opbrengstspotentieel is van het zoekgebied wat u vastgesteld heeft.

De **voorzitter**: Mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Voorzitter, ik was eigenlijk op zoek naar een nee of een ja. Ik kan dus concluderen dat het college daartoe niet bereid is. U blijft erbij halen, en dat vind ik echt vervelend, dat het niet de oplossing is. Dat heb ik ook geen één keer gesteld. Maar u bent dus niet bereid om dat te onderzoeken. Volgens mij hoeft het niet heel veel te kosten, want als ik morgen namelijk bel naar een windcorporatie heb ik denk ik het antwoord. Wil ik niet, want die zijn natuurlijk zeer partijdig. Ik zou graag willen dat we als raad daarvoor hier de stukken op tafel krijgen om dat te evalueren. Maar als uw antwoord is nee, ik ben niet bereid in hoeverre het toevoegen van wind voor minder netcongestie zorgt, om dat te onderzoeken en te evalueren, dan is dat ook een antwoord. Maar dan hoor ik het graag duidelijk.

De **voorzitter**: Wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Ja, dank u wel voorzitter. Ik wil het graag nog een keer proberen. U wilt onderzocht hebben hoeveel windmolens op dit moment geplaatst kunnen worden en wat. Maar als u niet weet hoeveel windmolens er geplaatst kunnen worden, hoe kunt u dan onderzoeken wat het effect is op netcongestie?

De **voorzitter**: Ja, we zijn hier nu een poosje met deze vraag bezig. Ik wil toch voorstellen dat dit de laatste keer is en dat u anders buiten de vergadering om elkaar probeert uw vragen duidelijk te maken. Want duurt te lang onderhand.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Voorzitter, dank u wel. Ik zal het dan nog één keer proberen. U bent dus niet bereid dat te doen. Dat is dus een nee of een ja. Dat was het antwoord waar ik naar zocht. Ik was niet op zoek naar een lang antwoord. En hoe dat gedaan moet worden, volgens mij kunnen we daar vanavond nog verder over praten, mag ook wat mij betreft in de raad want ik snap dat de voorzitter het te langdradig vindt worden. Maar u haalt er de hele tijd bij over hoeveel windmolens en geplaatst kan worden. Dat heb ik geen één keer gezegd. We weten allemaal, of allemaal, ik denk dat u wel op de hoogte bent dat de RES inmiddels een rekentool heeft dat je die balans zelfs inzichtelijk kunt maken. Het hoeft geen rocket science te zijn. Bent u het met me eens dat we prima kunnen evalueren in hoeverre misschien wind, het toevoegen van wind, een bijdrage kan leveren of juist niet aan het probleem van netcongestie.

De **voorzitter**: Wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Ja, dank u wel voorzitter. Er is een tool ontwikkeld die aangeeft in hoeverre wat de maatschappelijke kosten zijn op het moment dat je grootschalig zon of grootschalig wind doet. Die tool, ik denk dat mevrouw Ten Dolle daarop op doelt, alleen die tool houdt geen rekening met milieunormen en met de PlanMER. En ik ben van harte bereid om die tool een keer aan u te laten zien zodat u ziet dat een gunstige wind-zonbalans, dat dat maatschappelijk goedkoper is. Alleen in die tool is geen rekening gehouden met de milieunorm. En juist dat is de onzekerheid. Dus van harte wil ik u die tool laten zien, dat wil ik van harte met u delen. Alleen op dit moment kunnen we niet inzichtelijk maken hoeveel windmolens er kunnen. En er is wel een aanname gedaan vanuit … Dus ik wil hem van harte laten zien maar ik denk niet dat het heel erg zinvol is voor u.

De **voorzitter**: Mogen we hiermee deze discussie afronden, mevrouw Ten Dolle?

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Er staat nog steeds een vraag open maar ik wilde niet verder gaan op deze vraag, op verzoek van u.

De **voorzitter**: De volgende vraag dan graag, mevrouw Ten Dolle. U weet hem nog, mijnheer Visser? Gaat uw gang.

Wethouder **Visser**: Ja, de vraag was waarom we afwijken van het landelijk advies. Wat je ziet, er is een landelijk advies maar je ziet dat juist het effect van die milieunormen in de Achterhoek veel sterker is dan landelijk. En dat komt omdat we hier zoveel verspreide bebouwing hebben en dat zorgt ervoor dat het

effect, het potentieel wat naar beneden gaat door die landelijke milieunormen, juist dat effect is in de Achterhoek heel erg groot.

De **voorzitter**: Mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Dus eigenlijk zegt u, want het is niet eens een advies van het rijk, het rijk heeft gezegd niet wachten op de nieuwe normen, ga er nu mee aan de slag wat er ligt, dan wel met de conceptnormen. Dat slaat u aan de kant door te zeggen, wij weten eigenlijk beter wat hier speelt. Dat kan ook een antwoord zijn, hoor. Maar dan kan ik het misschien volgen en kunnen wij daar tot een standpunt toe komen. Alleen ik begrijp nog niet helemaal waarom wij denken dat dat zinvoller is ten opzichte van wat het rijk, EZK en Nationaal Plan RES zeggen.

De **voorzitter**: Wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Dank u wel, voorzitter. Winterswijk is een hele bijzondere gemeente. Wij hebben hier niet voor niets een moratorium. Het plaatsen van windmolens brengt een groot aantal risico's met zich mee. En zeker in gebieden waar je veel Natura 2000 hebt en veel natuur is het effect van windmolens groot en dat is echt anders dan gemiddeld landelijk. Dus wij hebben hier een eigen afweging gemaakt. Wij hebben hier te maken met lokale netcongestie, wij hebben hier te maken met windmolens die aan de Duitse grens zitten en wij hebben hier echt een lokale afweging gemaakt.

De **voorzitter**: Ja, zijn daarmee de vragen beantwoord vanuit de commissie? Ik zie geen vraag meer, dan gaan we verder met het volgende. Ja sorry, akkoordstuk of bespreekstuk? Bespreekstuk.

8. Regionaal Programma Werklocaties Achterhoek 2024-2028

De **voorzitter**: Dan gaan we verder met het agendapunt 8 en dat is het Regionaal Programma Werklocaties Achterhoek 2024-2028. En dan wil ik als eerste het woord geven aan de fractie van Voor Winterswijk en wie mag ik daarvoor het woord geven? De heer Van Beek.

De heer **Van Beek (Voor Winterswijk)**: Ja dank u wel, voorzitter. Ja, wij vinden dat er een prima stuk ligt. We zien ook de behoefte van Winterswijk goed verwoord in het stuk. Eigenlijk geeft het aan dat het college op de goede weg zit, wat dat betreft met de behoefte in Winterswijk. Dus prima stuk. Dank wel.

De **voorzitter**: Dank wel. Goed voorbeeld doet goed volgen, hoop ik. Dan gaan we naar de fractie van D66. Kijk. De fractie van WB, de heer Pleiter.

De heer **Pleiter (Winterswijks Belang)**: Ja, ik kan het van de heer Van Beek onderschrijven. De fractie van WB leest ook in dit stuk een bevestiging van de behoefte aan een industrieterrein in Winterswijk en we wachten dan ook met smart op de volgende fase van onze zoektocht naar een industrieterrein. En daar zal het kaartje ook niet ontbreken. We hebben het een tweetal vragen vanuit onze fractie die zeer zeker ook met dit onderwerp te maken hebben en wellicht wel praktisch van aard. Maar het gaat even om, we hebben een vraag over De Vlijt en over de ecologische verbindingszone.

De **voorzitter**: Ja maar we, vast buitengewoon interessante vragen, maar we hebben het wel over het Regionaal Programma Werklocaties Achterhoek.

De heer **Pleiter (Winterswijks Belang)**: Ja. Ik merkte dat bij het vorige onderwerp ook, dat het weleens erlangs schuurde, dus het zijn eigenlijk twee hele simpele vragen, voorzitter. Dus als u mij …

De **voorzitter**: Als u denkt dat ze erbij horen, dan is het aan u.

De heer **Pleiter (Winterswijks Belang)**: Dat kan uitstekend, let maar op. Kan de wethouder aangeven hoeveel we aan elektra te kort komen op de voormalige Vlijt en of dit ook leidt tot een beperking van mogelijke gegadigden en dus ook de opbrengst van de gronden? En deze is, dat gaat over de ecologische verbindingszone, wij hebben het als fractie van WB eigenlijk niet scherp op de bril. Kan de

wethouder ingaan op het hoe, wat, waar en wanneer van deze ecologische verbindingszone? Dank u wel. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we verder met de fractie van de PvdA. Geen bijdrage. De fractie van de VVD. Wie mag ik het woord geven? De fractie van Morgen, de heer Nijenhuis.

De **heer Nijenhuis (Morgen)**: Dank u wel, voorzitter. We hebben eigenlijk maar één vraag en dat gaat over, als ik in het persbericht lees dan staat er, in het RPW staan afspraken voor de ontwikkeling van een bedrijventerrein. Mijn vraag is een beetje, afspraken, hoe hard zijn die afspraken als we ons committeren aan dit verhaal? Met andere woorden, stel dat we straks niet die 10 hectare halen, wat dan? Dat is de vraag.

De **voorzitter**: Dank u wel. Gaan we verder met de fractie van het CDA. De heer Vuijk.

De heer **Vuijk (CDA)**: Dank u wel, voorzitter. Voor ons ligt het RPW 2024-2028, een belangrijk en goed uitgewerkt document waarin zowel belangrijke betrokken stakeholders en provincies en gemeenten, maar ook bedrijfsleven en plannen en de daarbij behorende behoeftes aan ruimte voor de komende decennia kenbaar hebben kunnen maken. Uit dit zorgvuldig opgestelde stuk komt ook duidelijk de noodzaak naar voren om in Winterswijk een geschikte locatie aan te wijzen voor de toekomstige uitbreiding van het industrieterrein. Ook de gefaseerde uitvoering zoals die nu gedacht wordt, sluit goed aan met dit plan waarmee wij en alle betrokken Achterhoekse gemeenten moeten instemmen om het van kracht te laten worden. De fractie van het CDA heeft wel de volgende vraag: op pagina 31 wordt gesproken over grip op grote ruimtevragers. Hierbij is het doel om meer grip te krijgen en te houden op de vestiging van grootschalige bedrijfsvestigingen, gedefinieerd als meer dan 5 hectare en om wildgroei te voorkomen wordt er gestreefd naar zorgvuldig ruimtegebruik, behoud van openheid van landschap, enzovoort, enzovoort. Daar wordt als laatste gevraagd om via de gemeenten, de provincie voorwaarden op te nemen, waarbij ook de economische meerwaarde voor een dergelijke grootschalige bedrijfsvestiging aangetoond dient te worden. En dit zou dan moeten gebeuren via de provincie, door de gemeentes. Wie gaan, dat is de vraag eigenlijk, wie gaan deze voorwaarden bepalen en wie gaat de mogelijkheid die bij naar voren komende aanvragen beoordelen? Dat was onze vraag, dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan zijn we klaar met de eerste termijn van de commissie. Dan gaan we naar de eerst termijn van het college. Wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Dank u wel, voorzitter. Begin ik even met Winterswijks Belang, die heeft een vraag over De Vlijt. Op De Vlijt wordt op dit moment gesloopt, daarvoor is het elektriciteitsnetwerk weggehaald en we krijgen hetzelfde netwerk weer terug wat we ook hadden. Op het moment dat je daar meerdere bedrijven gaat plaatsen, dan zal dat wellicht niet voldoende zijn en dat geldt hetzelfde regime wat ook op andere plekken in Winterswijk geldt, dat mensen in de wachtrij komen en op basis van beschikbaarheid van Liander stroom krijgen geleverd. Zal dat een beperking hebben? Dat is theoretisch best mogelijk. Dus het netwerk zoals we het gekocht hebben krijgen we het ook terug, maar als daar meer behoefte is dan op de wachtlijst. Dat zorgt er wel voor dat bedrijven ook creatief moeten zijn. En dat zie je op verschillende plekken in Nederland dat bedrijven ook heel goed nadenken hoe ze, ondanks dat de leveringszekerheid van elektriciteit lager is, hoe ze toch voor voldoende elektriciteit kunnen zorgen. Dus daar zijn wel oplossingen voor, maar dat gaat wel creativiteit vragen van de bedrijven die zich daar gaan huisvesten. Dan vraagt u naar de ecologische zone, hoe, wat, wanneer. Ik zou dat toch graag wat concreter van u willen horen en wellicht dat u dat dan schriftelijk kunt doen, dan krijgt u ook een schriftelijk antwoord van mij erop, van wat u exact wilt zien over die zone. Op dit moment worden op De Vlijt flora- en faunaonderzoek gedaan. Dat is bijna klaar. Dus op het gebied van flora gebeurt er wel het een en ander, maar ik denk niet dat dat het complete antwoord is waar u naar op zoek bent. Morgen vraagt hoe hard zijn de afspraken die we hier maken? In principe zijn het bestuurlijke afspraken dus op het moment dat daarvan af wordt geweken, dan moeten we wel in gesprek gaan. We hebben regelmatig overleg op regionaal niveau over het RPW, dus in principe is dat een bestuurlijke afspraak waar we aan gehouden gaan worden. Dan vraagt het CDA naar de grote ruimtevragers, wie beslist daarover? In Winterswijk zijn grote ruimtevragers niet welkom. Daarvoor hebben de regionale terreinen, dat is Oost Gelre, Berkelland en Doetinchem, die zijn aangewezen als regionaal bedrijventerrein en eventueel grote

ruimtevragers komen daar terecht. Dus dat is in Winterswijk niet aan de orde. Dan heb ik de vragen gehad, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan voor de tweede termijn naar de commissie en dan beginnen … De heer Van Beek geen tweede termijn? Nee. De heer Pleiter een tweede termijn? Nee. PvdA niet. VVD? Morgen, een tweede termijn? Het CDA een tweede? Niet. Dan rest de vraag of het een akkoordstuk is of een bespreekstuk. Ik zie mensen knikken, dus een akkoordstuk. Dank u wel.

9. Vaststelling bestemmingsplan Henxelseweg 7

De **voorzitter**: Dan gaan we verder met het volgende agendapunt en dat is vaststelling bestemmingsplan Henxelseweg 7. En dan wil ik als eerste het woord geven aan de fractie van D66. Het verbaasde mij al dat de heer Deunk op de tribune zat met dit agendapunt. Als eerste het woord aan D66, de heer Deunk.

De heer **Deunk (D66)**: Voorzitter, ik zal kort houden. We hebben het hier natuurlijk al eerder over gehad, we zien echter ook een beantwoording van een bezwaarschrift erin zitten. Normaal gesproken kunnen wij ook vertrouwelijk dus bezwaarschriften inzien. Vanwaar is deze niet beschikbaar? Sorry, zienswijze, mijn excuus voorzitter. Dank u wel voor de rest, dat was het.

De **voorzitter**: Dank u wel. De fractie van WB, geen bijdrage. PvdA, de heer Van Eck.

De heer **Van Eck (PvdA)**: Heel kort, ook niet zozeer een vraag aan het college maar meer een algemene opmerking die ons nog steeds, we hebben het al vaker aangehaald maar ook nu weer daagt dit idee of deze moeite enigszins. Wij zien hier een bestemmingsverordening voor waar weer op basis van toevoeging van omgevingskwaliteit eigenlijk een grote schuur wordt afgebroken en daarvoor toch ook wel een aardige bebouwing terugkomt. Wij zitten heel erg te zoeken, dus het is misschien ook een handreiking naar andere partijen, of het afbreken van een schuur altijd één op één moet gaan met terugkomen van hoogwaardige bebouwing of we daar niet een andere modus in kunnen vinden. Wij zijn er zelf nog niet helemaal uit, we gaan dit ook daarom echt niet voorliggen. Maar is wel weer iets wat bij ons terugkwam. Zoals gezegd, we hebben het vaak gezegd, mochten andere partijen goede ideeën hebben, we hebben natuurlijk ook een mooie raadscommissie of een werkgroep Omgevingswet, wie weet ga ik het daar nog een keer voorleggen, maar bij deze, dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we naar de fractie van de VVD. Geen bijdrage. De fractie van Morgen. Het CDA, mevrouw Prinsen.

Mevrouw **Prinsen (CDA)**: Ja, we hebben hier natuurlijk al in de vorige raadsperiode over dit plan gesproken en toen als raad gezegd dat we hier geen bedenkingen tegen hadden. Dus dat houden we stand.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we naar de fractie van Voor Winterswijk, de heer Van Beek.

De heer **Van Beek (Voor Winterswijk)**: Dank u wel, voorzitter. Ja, ook in die vorige raadsperiode hebben wij daarover gesproken. Het is natuurlijk niet zomaar het afbreken van een schuur maar het verdwijnen van een intensief bedrijf wat we allemaal willen in Winterswijk en dat daar wat voor terugkomt wat passend is in het landschap is prima natuurlijk. Dus een prachtige oplossing en wij zijn zielsgelukkig dat het ook eindelijk rond is. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we voor de eerste termijn naar het college, wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Dank u wel. Ja, één vraag van D66 over de zienswijze en die had u mij al eerder doen toekomen en ik heb verzuimd u daar antwoord op te geven. Dat kan ik vanavond ook niet doen, dus daar moet ik even bij u op terugkomen, waarom die ontbreekt. Want dat hadden we wel met elkaar afgesproken.

De heer **Deunk (D66)**: Dank u wel, dan vertrouw ik erop dat dat correct wordt afgehandeld.

De **voorzitter**: Het college overlegt nog even. Dan gaan we voor de tweede termijn vast naar de commissie. Is er behoefte aan een tweede termijn vanuit de commissie? Nee, niemand. Mevrouw Prinsen ook geen? Het CDA, geen tweede termijn? Voor Winterswijk niet. Dan kijken we even of het college nog een toelichting wil geven op die vraag van de heer Deunk, uit de eerste termijn.

De heer **Deunk (D66)**: Ik geloof wel dat die komt en dan is het voor de rest in orde.

De **voorzitter**: Oké, dus dan de vraag inderdaad of het een akkoordstuk is of een bespreekstuk. Ik zie mensen allemaal knikken, dat is een akkoordstuk. Dan is dat mooi.

10. **Startnotitie ter voorbereiding op Cultuurnota 2024**

De **voorzitter**: Dan gaan we verder met het volgende agendapunt en dat is de startnotitie ter voorbereiding van de Cultuurnota en daarvoor gaan we als eerste naar de eerste termijn van de commissie en we dan beginnen we bij de fractie van WB. De heer Pleiter.

De heer **Pleiter (Winterswijks Belang)**: Dank u wel, voorzitter. Ja de startnotitie, laat ik even beginnen dat ik heb de speerpunten even tekstueel geanalyseerd, bekeken. De huidige culturele infrastructuur in stand houden en dat was, in stand houden van het huidig cultuuraanbod. Dan het stimuleren van meedoen aan kunst en cultuur en dat was, cultuur breder bereikbaar maken. Zijn dit alleen tekstuele aanpassingen? Dat kan. Nummer drie, met kunst en cultuur toerisme versterken. Is deze combinatie gelegd om redenen van financiering, bijvoorbeeld gebruikmaken van toeristenbelasting? Dat is een vraag. Een andere vraag is, waarom is het speerpunt van educatie verdwenen en datzelfde voor de samenwerking met Duitsland. Ja, of daar specifieke redenen voor zijn, is dat mislukt of? Ik hoor het graag. En dan heb ik nog iets, er is in de laatste begroting ook wel bijzonder omgegaan met cultuur, sterke bezuinigingen. Winterswijks Belang maakt zich dan ook zorgen. Wij vragen ons af of cultuur wel in de beste handen is op dit moment. Ik zal proberen u een voorbeeld te geven. We zijn enorm trots op onze ijsbaan, de wonderbaan, en dat er bijvoorbeeld een fantastische marathon gehouden is, een enorm groot feest. De kosten gaan voor baten, dan zie je het als kosten. Maar een fantastische investering wat Winterswijk enorm veel oplevert, zo zou ik het ook met cultuur willen zien. Goed. Daarom willen wij de wethouder ook vragen of de vaststelling van het uitvoeringsprogramma wel door het college gedaan moet worden. Wij lezen dat dit de bedoeling is. De fractie van WB ziet dit graag naar de raad teruggelegd. En dan is er nog een laatste vraag, in de notitie worden onderwerpen benoemd die niet onder de nieuwe Cultuurnota vallen, die er niet onder vallen. Ja, dat kan nooit een uitputtende lijst zijn, wat er niet onder valt. Dus waarom is dat gedaan? Kan de wethouder hier een toelichting op geven? Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we naar de fractie van de PvdA, de heer Van Eck.

De heer **Van Eck (PvdA)**: Dank u wel. Allereerst wil ik graag beginnen met toch mijn complimenten aanbieden van dat wij, dat de raad nu op voorhand wordt meegenomen voor zo'n nota wordt opgesteld. Dat is fijn. Dan kunnen we alvast onze eerste ideeën en ons licht erover laten schijnen. Hoe wijs dat dan ook mogen zijn. Ik sluit me graag aan bij datgeen wat de heer Pleiter naast me zei, namelijk wij hadden ook speerpunten zijn veranderd, zij het tekstueel. Sommige zijn zelfs verdwenen, denk aan wat ook weer de heer Pleiter zei, aan het educatiespeerpunt. Kan de wethouder toelichten waarom deze punten zijn veranderd? Is het inderdaad alleen tekstueel of kunnen wij er misschien wel van uitgaan dat deze speerpunten voldoende zijn geborgd in de infrastructuur zodat dit niet meer als speerpunt aangemerkt moet worden. Dan, ik blijf bij de speerpunten want er staat, wij houden één van de speerpunten die er nou in de nota worden meegenomen of als leidend punt, is het in stand houden van de culturele infrastructuur. Waar dat nog bij de provincie, als wij de provincie lezen dan willen zij de culturele infrastructuur versterken. En wij vragen ons af, en daar horen we graag van hoe het college er tegenaan kijkt, is stilstand geen achteruitgang in de dynamische wereld van cultuur en kunst en gooien we het zo niet zo heel erg dicht voor zaken die misschien nog niet eens financieel versterkt kunnen worden maar ook op inhoud misschien. Daarnaast wij zien dat, en dat vinden wij aan de ene kant een hele mooie, dat mentale gezondheid erbij wat betrokken, bij het hele culturele leven. Maar moeten we dit niet breder trekken? Mentale gezondheid, we hebben het hier vaak gehad over medicalisering et cetera. Mentale

gezondheid klinkt al niet heel erg normaal in de oren, laat staan dat we daar zo specifiek op richten. Moeten we dit misschien niet breder trekken naar welzijn? Het algemene welzijn van mensen. Ik hoor graag wat het college daarvan denkt. En tot zover de eerste termijn.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we naar de fractie van de VVD, de heer Nijman.

De heer **Nijman (VVD)**: Ja, ik heb het ook met belangstelling gelezen. Helemaal gezien mijn achtergrond als cultureel werker. Ik heb teruggekeken, in 2017 hebben we een cultuurweek gehad waarin heel goed werd aangekondigd dat de hele Cultuurnota veranderd werd, want die stamde toen nog uit 2009. En tot mijn stomme verbazing is inderdaad alleen tekstueel enige aanpassing geweest. Dus eigenlijk grijpen we weer terug naar dezelfde dingen die in 2009 er eigenlijk al stonden. Tevens zag ik in stukken dat de cijfers van Cor Wijn nog altijd gehanteerd worden. Cor Wijn heeft dat volgens mij gepubliceerd in 1997. Hij is begonnen met het onderzoek in ‘96, ‘95 en baseert al zijn cijfers op de getallen tussen 1991 tot en met 1994. Dus erg up to date lijken ze mij niet. En ik zag in het hele stuk twee zinnen over jeugd. We hebben het continu over behoud van cultuur. Dat is heel leuk. Maar mensen die dingen behouden zijn over het algemeen ook … Kijk, wij zijn opgegroeid met een bepaalde cultuur, wij houden dat in stand, wij zijn ouder, wij zijn georganiseerd. Maar degenen die cultuur maken, dat zijn jongeren. Die worden niet genoemd. Er staat nergens bij: we gaan jongeren stimuleren. Ja dat staat er wel, maar in één zinnetje, een bijzinnetje. Ik vind dat zorgwekkend. Wij hebben nu, als we naar de Storm gaan, gaan we naar het toneel of gaan we naar een concert van het Gelders Orkest. Maar over vijftig jaar wil ik naar de Party Animals in de Storm misschien wel. Cultuur verandert, alleen de veranderende cultuur wordt niet benoemd. Ik denk dat alle stakeholders die ook zijn genoemd in deze stukken, dat is leuk maar dat zijn al georganiseerde organisaties. Eigenlijk zou je die alleen maar met de begrotingsbehandeling moeten zeggen van nou we gaan kijken naar de begroting, er wordt bezuinigd of niet bezuinigd, jullie krijgen geld, jullie niet. Maar waarom moet je in godsnaam als gemeente überhaupt een Cultuurnota schrijven? Het is een begrotingsbehandeling en cultuur vormt en ontwikkelt zich. Waarom moet dat binnen kaders? Veertig jaar geleden zijn we begonnen met graffiti, wordt weggehaald, dat is schande, weet ik veel wat. En nu bij de Hema, bij het kerkje, overal zijn allemaal mooie muurschilderingen. Nu is het cultuur, vijftig jaar geleden was het een schande. Ik vraag me af wat we hiermee moeten, helemaal omdat het eigenlijk alweer een kopie is die ons zevenenhalf K gaat kosten. Dus ik vraag me af hoe de gemeente of het college hierin staat. Tot zover.

De **voorzitter**: Dank wel. Er is een vraag van mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Dank u wel, eigenlijk twee vragen ik ben een beetje verward door uw inbreng. Klopt het dat u dus eigenlijk heel blij bent met het voorliggende raadsbesluit dat we de Cultuurnota inderdaad uit 2009 waar u ook al aan refereerde, wordt bijna niet gesproken over jongeren, er zijn een paar lettertjes gewijzigd destijds, dat we die nu gaan actualiseren en dat dit dus de start is richting een nieuwe Cultuurnota heden ten dage van deze tijd? En opmerking twee, of eigenlijk vraag twee, de raad heeft verzocht aan het college om te komen met een nieuwe Cultuurnota omdat die zo verouderd is. Daarvoor ligt nu die startnotitie voor. Wil de VVD nu dat raadsbesluit of dat verzoek van de raad terugdraaien?

De **voorzitter**: De heer Nijman.

De heer **Nijman (VVD)**: Excusez, voorzitter. U begrijpt mij verkeerd, er is dus vrij weinig tot niets veranderd ten aanzien van 2009 als ik deze startnotitie lees.

De **voorzitter**: Mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Voorzitter, dat is volgens mij het doel van de startnotitie waar ook in wordt gezet, hij is al te lang niet veranderd, er is bijna niks in veranderd. Dus we moeten een heden ten dage Cultuurnota gaan opstellen. Dat was ook het verzoek van de raad. Dus dit is alleen maar de start hoe we komen tot die Cultuurnota. Dus wat wilt u dan gewijzigd zien?

De heer **Nijman (VVD)**: De speerpunten die benoemd zijn, die blijven gelijk, die blijven hetzelfde als in 2017 en hetzelfde als in 2009. We kijken alleen maar naar behoud en we staan stil. Mijnheer Pleiter benoemde dat ook mooi, stilstand. Maar kijk nou eens naar de toekomst, we doen dat nergens. Dat is heel jammer en dan kun je net zo goed niets schrijven als je toch maar vasthoudt en alsmaar die oude posities die je steeds opnieuw inneemt.

De **voorzitter**: Ja maar mijnheer Nijman, het is een startnotitie voor het opstellen van de Cultuurnota. En als u zegt de Cultuurnota moet echt heel anders opgesteld worden, dan kan de VVD daar ook input voor leveren en ook zeggen wij willen dat aan een aantal onderwerpen meer aandacht gegeven wordt. Dus daar kunt u ook amendementen voor indienen, moties indienen.

De heer **Nijman (VVD)**: Ja maar ik heb net toch een mooie aanzet gegeven?

De **voorzitter**: Ja maar goed, nee dat klopt. Maar als u daar echt meer veranderingen in wilt, dan kunt u ook zorgen dat het besluit anders wordt. Dus dan daag ik u dan ook maar toe uit.

De heer **Nijman (VVD)**: Een mooie uitdaging.

De **voorzitter**: Dan gaan we naar de fractie van Morgen. Wie mag ik daarvoor het woord geven? De heer Bollen.

De heer **Bollen (Morgen)**: Dank u wel, voorzitter. Een aantal vragen naar aanleiding van de startnotitie. De eerste is, Winterswijk blijft een dorp met 30.000 inwoners met een voorzieningenniveau op dit gebied van 100.000 inwoners. Welke risico's ziet het college daarvoor om dat hoge voorzieningenniveau intact te houden? Het is een zware belasting voor het dorp, denk ik. In verhouding, wat betaalt de Winterswijkse burger aan dat hoge voorzieningenniveau in vergelijking met bijvoorbeeld inwoners van Oost Gelre of Aalten? De tweede, bij de ambities: de rol van cultuur bij integratie. Die wordt niet nadrukkelijk benoemd. Als je naar het Volksfeest kijkt en je ziet de muziekkorpsen langslopen, dan zie je dat daar qua integratie misschien nog wat uitdagingen liggen. Hoe kijkt het college daarnaar en welke richting kan een Cultuurnota daar misschien aan geven? En voor de input, ik heb voor mijn buurman nog wel teleurstellend nieuws, het Gelders Orkest is wel opgehouden te bestaan. Dus dat lukt niet meer. Maar we missen een aantal andere punten in deze Cultuurnota. Festivals worden niet nadrukkelijk benoemd, toch belangrijk voor jongeren als middelpunt van het schema, van het diagram. Het Steengroeve Museum staat niet genoemd, de wandschildering van Matthijs Röling in Schouwburg de Storm staat niet benoemd, is wel een opmerkelijk iets. En er staan allerlei nieuwe cultuurplekken in ontwikkeling, de synagoge bijvoorbeeld wordt een nieuwe cultuurplek, het doopsgezind kerkje gaat veel meer die kant op, de Jacobskerk wellicht ook. Dus daarin zijn ook mogelijkheden voor nieuwe inzichten. En de anders wel, in aansluiting van mijnheer Nijman, de jongeren komen er bekaaid vanaf, ook in de input die opgehaald kan worden bij het GKC. Het is wat minnetjes en zij zijn wel de toekomst dus, wat dunnetjes, excuus. Dus tot zover de vragen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we naar de fractie van het CDA, mevrouw Prinsen.

Mevrouw **Prinsen (CDA)**: Dank u wel, voorzitter. Om maar even kort beginnen, de kern van het voorstel om de huidige culturele infrastructuur en een uitgebreid verenigingsleven te willen behouden en kansen te benutten in combinatie met andere sectoren waaronder onderwijs, gezondheid, toerisme en de openbare ruimte vindt het CDA een goede insteek bij het maken van een nieuwe Cultuurnota. Toch zijn er zeven punten waar wij nog wat opmerkingen of vragen bij hebben. De eerste, die is over de planning. De raad stelt de nota vast in dit najaar en het college de uitvoeringsagenda in maart ‘25. Is het college dan voornemens om voor de begroting voor 2025 daarvoor al middelen op te nemen, of wordt het een uitvoeringsagenda die per definitie geen budget vraagt? De tweede is, in de notitie wordt ook een opmerking gemaakt over een mogelijke wijziging van rijksbeleid vanwege het gevallen kabinet. Ons voorstel zou zijn om onze eigen ideeën en wensen gewoon in deze nota op te nemen. Rijksbeleid kan in het huidige politieke gesternte, kan binnen de vier jaar van de komende nota nog wel vaker wijzigen. Hoe ziet het college dit? In de notitie staat dat het past bij onze ambitie van centrumgemeente van de Oost-Achterhoek. Is ergens besloten dat dit onze ambitie is en komt het ook niet wat arrogant over? In de

notitie staat dat we de toekomstbestendigheid op het gebied van huisvesting, activiteiten en bedrijfsvoering belangrijk vinden. Het CDA is dit met het college eens, maar vindt activiteiten belangrijker dan de stenen. Is dit ook het uitgangspunt van het college? Als vijfde punt moet kunst en cultuur voor iedereen toegankelijk zijn. Ook daar is het CDA het mee eens. Vervolgens gaat het in de tekst om jongeren en wordt in een zin daarna gezegd, omdat we het belangrijk vinden dat alle Winterswijker aan culturele activiteiten kunnen deelnemen die aansluiten bij hun wensen en behoeften. Hoe moeten wij dit zien? Moet elke Winterswijker naar elke voorstelling kunnen die hij of zij wenst? Of moet er omdat jongeren dat willen een specifiek festival worden georganiseerd? Hoe moeten we deze zin in deze paragraaf zien? Dan over wat niet onder de Cultuurnota valt. Wij missen daar het bloemencorso en de verenigingen die daarbij horen als belangrijk aspect. Wellicht hoort het bij erfgoed maar in de Erfgoednota staat niet meer dan dat het net als de Grolse Wanten op de Unesco-lijst staat. Kan het college hier meer over zeggen? En tot slot het financiële kader. In de notitie wordt zowel kader als uitgangspunt gebruikt en wat het CDA betreft steunen wij het uitgangspunt dat we de huidige budgetten aanhouden. Gezien onze financiële situatie is een grote structurele verhoging niet realistisch. Alleen als keihard kader gaat ons eigenlijk net te ver. Wat als er uit de participatie kansen komen die enorm bijdragen aan onze doelen, maar die net iets meer geld kosten die bijvoorbeeld ons verenigingsleven versterken? Zou dit dan geen onderdeel moeten zijn van een integrale afweging bij de begrotingsbehandeling? Tot zo ver, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we verder met de fractie van Voor Winterswijk, de heer Stammers.

De heer **Stammers (Voor Winterswijk)**: Dank u wel, voorzitter. Heden ten dage cultuur, de startnotitie van de Cultuurnota, het moet in ieder geval aansluiten bij de huidige tijd. In het participatieplan of in de culturele infrastructuur van Winterswijk, daar kunnen wij in ieder geval niet lezen dat de evenementen-organisaties meegenomen worden, tenminste niet zoals wij ze kennen. Er werd net al even gerefereerd en tijdens onderhandelingen hebben ook diverse organisaties ingesproken en daar is een oplossing voor bedacht en zij bieden op allerlei manieren ruimte voor vertier, maar ook voor jongeren. En dan meer in de zin van dat zij dus naar festivals of evenementen toe kunnen. Maar ook voor dj's, bands en zangeressen of zangers, dat zij dus op die evenementen kunnen spelen en zo. Dus eigenlijk is heel concreet de vraag, hoe kunnen wij deze groep of een afvaardiging daarvan toevoegen aan de lijst en waar moet die toegevoegd worden? Moet die aan het participatieplan toegevoegd worden of moet die in de culturele infrastructuur toegevoegd worden? Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank wel, mijnheer Stammers. De fractie van D66, mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Ja, dank u wel voorzitter. Ik zou, er is al veel gezegd, zo heeft WB en zowel het CDA wat opmerkingen gemaakt die D66 ook had, dus ik zal niet proberen in herhaling te vallen. Voorzitter, wij zijn blij in ieder geval dat er vaart komt nu op actualisatie van die Cultuurnota en dat er nu een startnotitie voorligt. Wij zijn ook blij dat er gehoor is gegeven aan de eerdere toezegging aan D66 om jonge lokale makers mee te nemen, nadrukkelijk mee te nemen als belangrijke stakeholder in het opstellen van die Cultuurnota. Dus daarvoor dank. Wel heb ik nog een aantal vragen aan het college. Zo lezen wij bijvoorbeeld bij het theoretische kader voor de Cultuurnota dat het cultuurbeleid onderbouwd zou worden met mogelijke data en wetenschappelijke artikelen en theorieën zoals de piramide van talentontwikkeling voor podiumkunsten en de drie kapitalen, Cultureel, Sociaal, Economisch Kapitaal van Hans Mommaas. Ik heb geprobeerd om dat van Hans Mommaas even op te zoeken. Het is me nog niet gelukt om er helemaal doorheen te gaan. Daarin wordt ook aangegeven, ook nemen we indicatoren op om beleid te monitoren en te evalueren. Oké. D66 ziet cultuur naast wetenschappelijk en kapitaal rendabel, ook als maatschappelijk rendement. Wij hebben dan ook de vraag aan het college of er naast dit prachtige theoretische kader gebaseerd op wetenschap en economisch kapitaal er ook kan worden meegenomen en onderzocht worden op maatschappelijk rendement bij de indicatoren, en niet alleen maar te kijken naar wat het wetenschappelijk of economisch kapitaal oplevert. En dit zien we dan ook te weinig terug in de startnotitie. Dus graag horen wij of het college ons kan verzekeren dat ook het maatschappelijk nut en het rendement wordt meegenomen bij het opstellen van die Cultuurnota in plaats van alleen op het theoretische kader zoals genoemd in het voorstel. Ik ga het niet nog maar een keer herhalen. Dan voorzitter, nog even over het financiële kader en daar zit misschien deels een dubbeling met het CDA, dat de Cultuurnota, die wordt namelijk verwacht eind 2024 lees ik. Daarna volgt pas het uitvoeringsprogramma met budgetten en acties. En verwachting is dat er wel incidentele uitgaven voor de

uitvoering nodig zullen zijn en dat wordt meegenomen in de begroting van 2025, die we dus november dit jaar hebben. Voorzitter, dat zorgde wel voor wat verwarring. Hoe kunnen we namelijk deze incidentele uitgaven vaststellen in de begroting als misschien pas laat in december de uitvoeringsagenda wordt vastgesteld door het college? Is die volgorde wel juist? Moet het college niet eerst die uitvoeringsagenda vaststellen om zo gedragen een besluit te nemen in de begroting van november? Dus de begroting 2025. En dan kom ik even bij het punt waar ik me aansluit bij WB. Die uitvoeringsagenda zie ik toch graag terugkomen bij de raad. Maar we zijn even benieuwd naar waarom het college gedacht heeft dat dit onder het mandaat van het college moet vallen. Misschien is hier wel een hele goede beredenering achter, maar die vind ik nergens terug. Dus daar zijn we wel even nieuwsgierig naar omdat normaal uitvoeringsagenda's ook vaak op dit soort grote nota's bij de raad terugkomen. En dan nog even voorzitter, er staat ook dat er wordt uitgegaan van het huidige kader dat de structurele budgetten voor kunst en cultuur dus niet worden verhoogd. Als uitgangspunt kunnen wij die begrijpen aangezien we de begroting en de begroting 2024 daar ook wat over gezegd hebben. Maar dat betekent dat als we nieuwe activiteiten willen ondersteunen, staat er in de startnotitie, binnen dezelfde budgetten dat we actief op zoek gaan naar andere financieringsbronnen, bronnen zoals subsidies. Daarnaast is het wellicht noodzakelijk om met de sector de financiering van nieuwe en bestaande activiteiten af te wegen en te onderzoeken of activiteiten in stand gehouden kunnen worden met minder kosten, dan wel activiteiten misschien wel moeten verdwijnen. Het uitgangspunt geldt hierin niet voor nadrukkelijk, noem ik er even bij, de huisvesting van Boogie Woogie binnen Wooow en de huisvesting van Theater de Storm. Dus die vallen daarbuiten. Los van die huisvesting, voorzitter, kan ik hiermee vaststellen dat we eigenlijk met die startnotitie ook de richting vaststellen dat het college met de sector straks gaat beslissen of activiteiten overeind kunnen worden gehouden of niet? En in hoeverre heeft de sector daar nog speelruimte in als we zo vasthouden aan het kader dat er geen euro meer naartoe kan of mag? Waarom wordt hier zo strak aan vastgehouden? En kan het college voor mij ophelderen wat de consequentie is van het financiële kader opgenomen in de startnotitie? Dus eigenlijk wat is de waarde daarvan en waar wij nu mee instemmen. Of wij hier eigenlijk met het aannemen van die startnotitie ook instemmen en het college dus carte blanche geven om straks strepen te zetten door bepaalde activiteiten van bijvoorbeeld misschien wel een Boogiewoogie. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Zijn we daarmee aan het einde gekomen van de eerste termijn van de commissie en dan gaan we naar de eerste termijn van het college, wethouder Ten Dolle-Metaal. Sorry, mevrouw Metaal-ten Dolle.

Wethouder **Metaal-ten Dolle**: Dank u wel voorzitter, het is u vergeven. Het uitbrengen van een Winterswijks verhalenboekje, Kerst op de Lappenbrink, Midwinterhoorn blazen, de Countdown op oudjaarsnacht, het Nieuwjaarsconcert van de KWOV afgelopen weekend in de Storm, ik noem zomaar een aantal culturele activiteiten op die de afgelopen weken in Winterswijk hebben plaatsgevonden. Winterswijk is rijk op het gebied van cultuur en daar mogen we trots op zijn. Het is belangrijk voor de leefbaarheid van ons dorp en ons culturele voorzieningenniveau is op een aantal onderdelen vergelijkbaar met gemeentes die meer dan 100.000 inwoners hebben. En zoals wij in de stukken hebben staan, vinden wij dat ook passen bij de ambitie om centrumgemeente te zijn van de Oost Achterhoek. Daar heeft dus het CDA een vraag over gesteld, is dat een keer besloten? Er is geen formeel besluit genomen dat wij de ambitie hebben om centrumgemeente te zijn. Maar wij hebben in Winterswijk wel de beschikking over een aantal faciliteiten en voorzieningen die wel een bovenlokale functie hebben. Denk aan het ziekenhuis wat we hebben, maar denk ook aan de Storm waar ook bovenlokaal veel mensen op afkomen. Dus wij kiezen er bewust voor om wel die centrumfunctie te kunnen vervullen, ook voor de omliggende regio. Door de fractie van Morgen werd de vraag gesteld welke risico's met dit hogere voorzieningenniveau gepaard gaan. En het risico's zit op dit moment in de toekomstbestendigheid van de huisvesting. De panden van de Storm en van Boogie Woogie zijn rond de jaren 1970 gebouwd, dus al ouder dan vijftig jaar en we weten allemaal dat die huisvesting in de huidige, dat het niet toekomstbestendig is, dat er wat aan moet gebeuren en dat brengt financiële consequenties met zich mee. Dus dat is op dit moment het grootste risico aan het in stand houden van het huidige voorzieningenniveau. Aan de andere kant kan ook de vraag gesteld worden wat het de gemeente kost wanneer we het voorzieningenniveau af schalen. Want welk effect heeft dit op de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van onze gemeente? Op de laatste bijeenkomst voor nieuwe inwoners die wij hebben gehad in de Storm werden onze voorzieningen namelijk vaak als reden genoemd om in Winterswijk te

komen wonen of te komen werken. De huidige Cultuurnota dateert uit 2018 en ontwikkelingen op het gebied van cultuur hebben niet stilgestaan, zowel in positieve zin als helaas ook in negatieve zin. Het is sowieso een goede ontwikkeling dat er steeds meer over de beleidsvelden heen wordt gekeken. De samenwerking tussen het onderwijs en cultuur is daar een mooi voorbeeld van en daar stoppen we ook niet mee. Ik kreeg straks vanuit Winterswijks Belang en Partij van de Arbeid hebben daar vragen over gesteld, maar in de startnotitie staat ook dat wij doorgaan met het huidige convenant wat is afgesloten, dus cultuureducatie blijft gewoon plaatsvinden. Ook op het gebied van integratie gebeurt er al het een en ander. De bibliotheek heeft een enorm belangrijke functie met de taalcursussen die zij aanbiedt en ook op het ISK wordt cultuureducatie aangeboden via de Winterswijkse Uitdaging beschikt het Steengroevetheater het afgelopen jaar over veel Oekraïense vrijwilligers en via onze projectsubsidie hebben we ook kleinere initiatieven kunnen ondersteunen, bijvoorbeeld een sinterklaasvoorstelling op het azc. En ook op het gebied van toerisme zien we kansen om de koppeling verder te versterken. En om de vraag van WB te beantwoorden is dat niet alleen financieel gedreven. In de visie op vrijetijdseconomie die op dit moment onderhanden is, is niet voor niks ook al een uitvraag gedaan op wat er op het gebied van cultuur gemist wordt. Dus het is belangrijk dat we ook vanuit deze Cultuurnota waarmee we aan de slag gaan ook de relatie blijven leggen met de link op de vrijetijdseconomie en die al onderhanden is en waar ook al aandacht is voor cultuur, van hoe ze elkaar verder kunnen versterken. Er komt ook steeds meer aandacht voor het inzetten van kunst en cultuur in het kader van preventie in het sociaal domein. Dat is een mooie ontwikkeling en ik kan me wel vinden in de opmerking van de heer Van Eck, moeten we niet alleen kijken naar mentale gezondheid maar is het niet breder op het gebied van welzijn. En ik denk inderdaad dat dat passend is om in het geheel in het kader van welzijn te kijken. Maar aan de andere kant vraagt de instandhouding van het amateurkunstverenigingsleven ook onze aandacht. De coronamaatregelen, dat was nog niet zo lang nadat de vorige Cultuurnota of de huidige Cultuurnota is vastgesteld, die hebben een grote impact gehad op het verenigingsleven en die hebben de al aanwezige uitdagingen verder uitvergroot. Denk aan vergrijzing, ledenverlies, vrijwilligerswerving en publiekswerving. En waar hebben onze jongeren behoefte aan? Ook dat is net in de eerste termijn bij diverse fracties al aan de orde gekomen. Daar willen we ook echt mee aan de slag, om dat te onderzoeken en om te kijken hoe we daar passend cultuurbeleid op kunnen ontwikkelen. Dus dat maakt dat het college aan de slag wil met een nieuwe Cultuurnota. En dat is geen Cultuurnota waarbij we stilstaan, want we willen dan wel de huidige culturele infrastructuur behouden, maar we willen ook andere kansen benutten, meer domeinoverschrijdend gaan werken, weer een stap vooruitzetten. Dus we gaan zeker niet stilstaan. Het voorstel dat deze maand voorligt aan de raad betreft de startnotitie met het participatieplan. Met de startnotitie wil het college de raad meenemen in de landelijke en provinciale ontwikkelingen op het gebied van cultuur en wil het college vervolgens richting ophalen bij de raad voor verdere uitwerking van de nota. Vanuit het CDA werd straks de vraag gesteld, of eigenlijk de opmerking gemaakt dat het rijksbeleid de komende vier jaar nog wel vaker kan wisselen en of we als Winterswijk niet ons eigen plan moeten trekken. Dat kan inderdaad een richting zijn waarmee we aan de gang gaan. Die startnotitie dient ook om u te informeren over wat er speelt bij het rijk en de provincie. Maar inderdaad, het cultuurbeleid is nou net iets beleid bij uitstek waar we lokaal invloed op hebben. Dus dat ben ik wel met het CDA eens. Het college stelt drie speerpunten voor ter verdere uitwerking in de Cultuurnota, de huidige culturele infrastructuur behouden en via het ringenmodel van Cor Wijn is deze infrastructuur in beeld gebracht. De fractie van de VVD had het over cijfers van Cor Wijn, die worden niet gebruikt. Maar Cor Wijn heeft een model ontwikkeld waarmee de culturele infrastructuur in beeld wordt gebracht. En dat model wordt ook nog steeds gebruikt door de VNG. En wij denken dat het nu ook nog goed toepasbaar is. Dus wij denken dat het in ieder geval een heel mooi inzicht geeft in wat de gemeente Winterswijk op dit moment allemaal te bieden heeft. Het Steengroevemuseum staat hierin niet vermeld en dat komt omdat de culturele infrastructuur zoals wij die vermeld hebben bestaat uit bestaande organisaties en het Steengroeve museum is nog niet gerealiseerd. Maar uiteraard draagt die ontwikkeling wel positief bij aan ons cultuuraanbod. Het tweede speerpunt waarmee we verder aan de slag willen, en ik zeg bewust verder aan de slag, is het stimuleren van meedoen aan kunst en cultuur. De rol van cultuur bij integratie in de samenleving staat niet apart benoemd, maar sluit wel aan bij het speerpunt dat iedereen mee moet kunnen doen in de samenleving en we hebben dus bij het meedoen aan kunst en cultuur specifiek aandacht voor jongeren, onder andere via het GKC, maar we hopen ook de jongeren te bereiken via het verenigingsleven en binnenkort, dat is de aftrap van ons participatietraject, is er een open huis bij Boogie Woogie en daar hopen we ook in contact te komen met onze inwoners. Het derde speerpunt is met kunst en cultuur het toerisme versterken en ik heb net al iets verteld over de visie op het gebied van

vrijetijdseconomie die op dit moment in de maak is en daar sluiten we zoveel mogelijk bij aan. Cultuur is een zeer ruim begrip en behelst in de ruimste zin van het woord alles wat een samenleving voortbrengt, zowel materieel als immaterieel. En in wat engere zin is cultuur een ambacht, kunst, religie en wetenschap, maar ook gewoonten en gebruiken. En in deze startnotitie hebben we ervoor gekozen om het nog wat verder af te baken. Maar daarmee is niet gezegd dat andere uitingen van cultuur niet belangrijk zijn. Het maakt slechts duidelijk dat die vormen van cultuur en cultuurbeleid of op andere plekken in ons gemeentelijk beleid aan de orde komen en voor sommige dingen hebben we geen gemeentelijk beleid nodig, dus hoeven we dat ook niet op te nemen wat het college betreft in de Cultuurnota. En in onze startnotitie richten we ons met name op beleid, op activiteiten, en niet zozeer op de locaties. En dat neemt niet weg dat pareltjes zoals de synagoge en het doopsgezinde kerkje maar ook de Jacobskerk veel voor Winterswijkers betekenen en zij mogen vanzelfsprekend wel input leveren voor de Cultuurnota. In onze startnotitie richten we ons ook niet specifiek op organisaties of kunstwerken, maar er is wel een vraag gesteld over de wandschildering in de Storm. Theater de Storm is in de periode 1996-1998 voorzien van grote wandschilderingen in de theaterzaal en feestzaal. Deze zijn aangebracht door de bekende kunstenaar Matthijs Röling in samenwerking met Anouk Martijn. En de schilderwerken zijn gebaseerd op de geschiedenis van Winterswijk, het gebouw en het theater en in 1998 werden de werken opgeleverd als een van de grootste panoramaschilderingen van Nederland. En de vraag werd ook gesteld, waarom is daar geen aandacht voor in deze startnotitie? Het is aan het theater de Storm om te bepalen hoe zij de wandschilderingen onder de aandacht willen brengen en niet aan de gemeente. Ik hoop dat ik wellicht hiermee wel iets een toelichting heb kunnen geven voor de kijkers. Maar in onze startnotitie hebben we in bredere zin wel kunst in de openbare ruimte benoemd. Op dit moment staan we nog helemaal vooraan in het traject en we vragen dus ook aan de raad om uw richting mee te geven, om richting mee te geven aan het college. En na de besluitvorming deze maand gaan we de komende maanden met de betrokkenen aan de slag en daarvoor is ook een uitgebreid participatieplan opgesteld en zoals zojuist gezegd, starten we op 27 januari bij Boogie Woogie waar er een open huis is voor amateurkunstverenigingen en we hopen daar veel verenigingen en inwoners te spreken. De planning is dat de raad aan het eind van dit jaar een besluit neemt over de nieuwe Cultuurnota en daarna wordt er een uitvoeringsagenda opgesteld. Naar verwachting zijn er incidentele middelen nodig voor de uitvoering van de Cultuurnota en vooruitlopend op de vaststelling van de nota en het opstellen van de uitvoeringsagenda zullen we in de begroting 2025 hier al wel rekening mee houden door een indicatief bedrag op te nemen, zodat we na de vaststelling voortvarend aan de slag kunnen gaan. Wij hebben namelijk niet de indruk dat met de incidentele middelen die nodig zijn, dat dat om hele hoge bedragen gaat. Bij de laatste Cultuurnota was dat bedrag ook echt wel te voorzien en gaat het om enkele tienduizenden euro's. Er zijn nog een heleboel losse vragen gesteld die ik nog niet met mijn verhaal beantwoord heb, dus die ga ik langs. Een vraag van D66 over het meewegen van het maatschappelijk rendement. Als u bedoelt ook dat we daar een heel onderzoek uit laten voeren daarop, ik zie u al knikken, dat is niet uw bedoeling. Maar uiteindelijk willen we domeinoverschrijdend te werk gaan. We willen dat cultuur ook echt toegevoegde waarde kan bieden op ook andere vlakken en ik denk dat we dan al bezig zijn met het creëren van maatschappelijk rendement op zich.

De **voorzitter**: Een interruptie van mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Ja, dank u wel voorzitter. Ja even om het te verduidelijken wat wij in ieder geval daaronder verstaan, is dat we niet alleen kijken omdat het nu het theoretisch kader waar de Cultuurnota straks op gebaseerd wordt, dat daarin staat dat we het doen op basis van wetenschap en economisch kapitaal. En ik zou graag zien dat we ook bij het theoretisch kader met de invulling van die Cultuurnota, daar ook stukken meenemen over wat nou rendement is voor de maatschappij. Dus het menselijke aspect daarin en niet alleen maar de cijfertjes.

Wethouder **Metaal-ten Dolle**: Ja, dat is prima.

De **voorzitter**: Wethouder Metaal.

Wethouder **Metaal-ten Dolle**: Voorzitter, dank u wel. Ik loop even de vragen langs om te kijken of ik nog wat gemist hebben. De vraag van het CDA, het CDA gaf aan van de functies zijn belangrijker dan de stenen, of de activiteiten zijn belangrijker dan de stenen. Hoe kijkt het college ernaar? Dat is iets wat

letterlijker in ons coalitieakkoord staat, dus het college kijkt er op dezelfde wijze naar. Wij vinden ook de functies belangrijker dan de stenen. Op de vraag of dat iedereen kan meedoen, moet elke Winterswijker naar elke voorstelling kunnen. Ik denk niet dat dat een realistisch verhaal is. De strekking van de startnotitie is dat we een divers aanbod willen hebben voor diverse doelgroepen. De bloemencorso, die hebben wij niet specifiek genoemd in de startnotitie. Wij zien dat als erfgoed wij denken en ook dat we voor de bloemencorso zo op zich geen beleid hoeven te ontwikkelen. Maar het is natuurlijk wel iets moois wat we voor Winterswijk graag willen behouden. Maar of het echt specifiek terug moet komen in een Cultuurnota of in een Erfgoednota, dat denk ik niet. Ik denk dat Vereeniging Volksfeest het ook prima zo zonder ons beleid redt. Over het financiële kader zijn een aantal vragen gesteld. Wij hebben als college ervoor gekozen om de huidige budgetten niet te verhogen, tenzij er andere middelen voor tegenover staan aan de andere kant. Dus ja, wij hebben op dit moment geven we best wel veel geld uit aan cultuur in vergelijking tot andere gemeentes en in vergelijking tot referentiegemeentes. Het exacte bedrag heb ik op dit moment niet in beeld maar afgelopen zomer heeft BMC een benchmark gedaan en is gekeken van hoeveel euro wij per inwoner op het gebied van cultuur uitgeven En ik weet niet of ik daarmee ook de vraag van Morgen kan beantwoorden, of dat u echt een andere vraag had of specifiek op het gebied van bepaalde activiteiten.

De **voorzitter**: Mijnheer Bollen.

De heer **Bollen (Morgen)**: U heeft geen algemene indicatie? Sorry voorzitter, dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Is uw vraag …?

De heer **Bollen (Morgen)**: Ja, de vraag was hoeveel wij structureel uitgeven per inwoner aan cultuur in vergelijking met vergelijkbare gemeenten van 30.000 inwoners.

De **voorzitter**: Wethouder Metaal.

Wethouder **Metaal-ten Dolle**: Voorzitter, dank u wel. Ja, het rapport van BMC wat in het begrotingstraject is opgesteld, daar staat een bedrag in. Dus dat kan ik nagaan. Dat is niet zozeer in vergelijking tot Aalten en Oost Gelre, maar daar zijn vergelijkbare gemeentes qua omvang en qua voorzieningenniveau als benchmark genomen. Dus dat rapport kunnen wij u nogmaals doen toekomen. Ja, wij hebben dus wel gekozen om een financieel kader in te stellen. We geven op dit moment veel uit aan cultuur, maar cultuur levert ook veel op voor ons. Wij weten ook dat met ontwikkelingen zoals bij het theater de Storm en een nieuw cultuurgebouw binnen WoooW, dat kan niet binnen de bestaande budgetten, dus dat we daar in de toekomst ook nog veel geld voor nodig gaan hebben. En dat is wel de reden waarom we het wel hebben proberen in te kaderen en dit als kader hebben gesteld. Ja, wat als er uit de participatie kansen naar voren komen die de doelen kunnen versterken? Ja wij verwachten ook wel als wij, dat er nog verschillende subsidiemogelijkheden zijn en door slim te kijken en domeinoverschrijdend te werk kunnen gaan, dan ontstaan er ook gewoon meer mogelijkheden om middelen binnen te halen. Dus dat is wat wij in eerste instantie willen proberen. Lukt dat niet en willen we toch aanvullende activiteiten financieel faciliteren, dan moeten er op andere vlakken wel keuzes gemaakt worden, want dan kunnen we wellicht niet alles in stand gaan houden. En dat willen we dan ook in overleg met de sector gaan doen. In eerste instantie om te kijken of we dingen slimmer kunnen organiseren en efficiënter kunnen organiseren, dus of we de activiteiten wel kunnen blijven aanbieden als gemeente. En lukt dat niet, dan moeten we kijken of er toch activiteiten af gaan vallen. Dat is het voorstel van het college en dit is natuurlijk de startnotitie. Dus als de raad daar anders over denkt dan, dat weet u maar al te goed, dan kunt u dat amenderen. Een vraag van Voor Winterswijk over evenementenorganisaties, hoe kunnen we die toevoegen? U kunt hem amenderen, u kunt een toezegging vragen en dan adviseer ik u om dat op het gebied van het participatieplan te doen. Want het ringenmodel, dat hebben we ter informatie bijgevoegd, daar neemt u als raad ook niet zozeer een besluit over. Maar ik zou het wel prettig vinden als de raad een besluit neemt over het participatieplan als onderdeel van de startnotitie. Ik geloof dat ik de meeste vragen heb beantwoord.

De **voorzitter**: Wij inventariseren even. Zijn de vragen uit de eerste termijn beantwoord?

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Voorzitter, dat is zo bij ons, maar ik zou willen voorstellen, ook gezien de tijd en ze misschien iets te technisch van aard zijn, weet ik niet, dat ik ze alsnog even nastuur per mail. Dan kan er schriftelijk op gereageerd worden. Hoe vindt u die?

De **voorzitter**: Ja, uw tweede termijn. De eerste termijn was beantwoord zei u toch?

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Nee, er staan nog wat vragen open uit mijn eerste termijn. Maar om daar nu heel uitgebreid nog op verder te gaan, gezien de tijd wil ik voorstellen om ze alsnog per mail te sturen.

De **voorzitter**: Dat vind ik goed. Dank u wel daarvoor.

Mevrouw **Ten Dolle (D66**): Ik dacht ik denk even mee, voorzitter.

De **voorzitter**: Zijn er meer vragen uit de eerste termijn die openstaan? Ik zie niemand. Mijnheer Nijman.

De heer **Nijman (VVD)**: Waarom er zo'n gebrekkige aandacht besteed was aan de jongerendoelgroep.

De **voorzitter**: Wethouder Metaal.

Wethouder **Metaal-ten Dolle**: Voorzitter, dank u wel. Het aantal woorden in een startnotitie wil niet per se iets zeggen over hoe belangrijk wij iets vinden want wij zijn als college gewoon heel erg benieuwd, waar hebben jongeren behoefte aan op het gebied van cultuur. En met die vraag gaan wij aan de slag in de Cultuurnota.

De **voorzitter**: Mijnheer Nijman.

De heer **Nijman (VVD)**: Ja, dat zag ik en ik zag ook dat hele participatietraject heel erg leuk en daar zag ik ook alle stakeholders. Maar het gaat er bij mij om dat juist die jongeren die je wilt spreken, zitten niet bij de stakeholders. Dat is een ongeorganiseerde groep. Die wordt niet betrokken. Wat gaat u daaraan doen en op welke manier?

De **voorzitter**: Wethouder Metaal.

Wethouder **Metaal-ten Dolle**: Voorzitter, dank u wel. Het participatieplan zoals is opgesteld, daar staan we als we als college achter. Als u zegt, daar bereikt u de doelgroep niet goed mee, dan wil ik u vragen om met een voorstel te komen waarvan u denkt dat wij de doelgroep wel bereiken.

De **voorzitter**: Ja. Als dat de vragen zijn, verduidelijking op de vragen uit de eerste termijn dan gaan we verder met de tweede termijn van de commissie en dan beginnen we weer bij de fractie van WB, heeft u behoefte aan een tweede termijn? Nee, geen tweede termijn. PvdA, mijnheer Van Eck.

De heer **Van Eck (PvdA)**: Ja, zeer kort. Ja, ik dank de wethouder voor de duidelijke en zeer uitgebreide bewoording, dat doet goed. Maar ik hoor u op een aantal dingen zeggen, wij hadden natuurlijk, wij droegen net aan in eerste termijn dat dat behouden van, dat straalt niet heel veel ambitie uit. Maar ik hoor u op heel veel vlakken zeggen ja, dat doen we. Maar ondertussen versterken we op heel veel manieren en gaan we kansen aangrijpen, gaan we subsidie nog proberen binnen te halen. Dan denk ik, waarom zegt u dan niet gewoon we versterken de culturele infrastructuur? Zij het misschien nog wel geborgd en ik kan me deels in mevrouw Ten Dolles vraag ook vinden, dat wij dat financiële kader misschien nog wel heel strak hebben opgevolgd. Maar als we dat binnen een bepaald iets ruimer misschien dan nu gesteld financieel kader, dan kunnen we toch gewoon versterkende culturele infrastructuur zetten? Dat is graag een vraag die ik nog even bij het college wil voorleggen. Vervolgens, we hebben nog WoooW, maar er werd net al even aangedragen, als wij het behouden van de culturele infrastructuur, hoe valt WoooW daar dan binnen? Maar goed, u zei het al, ik hoop dat ik het dan goed verstaan heb, WoooW gaat gewoon door, die ambitie zetten we ook absoluut niet aan de kant. Ook proberen we de rest allemaal te behouden. En wat wij nog wel als kleine aanmerking hebben op het participatiekader, er staat heel goed in met welke mensen we gaan, met welke groepen, met welke organisaties, met welke personen we gaan

praten. Maar misschien voor de volgende keer, het gaat niet iets zijn wat een breekpunt zal worden, maar op welke manier gaan we met deze mensen praten? Wij hebben nou al, we gaan informeren en adviseren, maar hoe gaan we dat doen? Gaan we bij ze op bezoek? Zetten we een enquête uit? Op andere participatie tot nu toe stond dat wel. Dus dat misschien voor een volgende keer.

De **voorzitter**: Dank wel. Tweede termijn van de VVD. Mijnheer Nijman.

De heer **Nijman (VVD)**: Ja. Het enige wat ik nog eigenlijk zou willen vragen is, er staat inderdaad Storm. Boogie Woogie, noem al het allemaal maar op, stenen zeg maar. Wat we dan ook in hetzelfde kader hebben, dan hebben we het ook weer over jongeren, over evenementenorganisaties enzovoort, enzovoort. Is het dan niet goed om in de notitie meteen te verwerken dat we misschien gaan zoeken naar het versoepelen van bepaalde voorwaarden waardoor het gemakkelijker wordt gemaakt voor verschillende groepen dan wel mensen en organisaties om daadwerkelijk dingen te organiseren zonder dat daar een gigantische bult aan regels aan wordt opgelegd?

De **voorzitter**: Dank u wel. De fractie van Morgen, de heer Bollen.

De heer **Bollen (Morgen)**: Eén verdiepende, dank u wel voorzitter, één verdiepende vraag. Er zijn financiële grenzen in zicht door verbouwing van de schouwburg, WoooW en ik hoor u zeggen, op het moment dat dat gaat knijpen dan gaan we echt keuzes maken en dan gaan er ook dingen wellicht afvallen. Begrijp ik het dan goed, het laatste stukje van het verhaal? Ik zie van niet, maar ik hoor het graag.

De **voorzitter**: Het CDA, mevrouw Prinsen.

Mevrouw **Prinsen (CDA)**: Ja, dank u wel voorzitter. Toch nog even over dat financiële kader. Want ik snap de inzet van het college om te zeggen van we gaan uit van de huidige middelen en als er iets bij moet, dan moet ergens anders iets af. Maar zou het college dan de toezegging kunnen doen dat op het moment dat uit het hele traject wat nu gevolgd gaat worden, omdat daaruit wel kansen naar voren komen maar dat we die niet gaan doen omdat dat meer kost dan het huidige budget is, dat in elk geval voor ons inzichtelijk wordt gemaakt over wat we dan dus niet doen? Zodat in elk geval daar hier een integrale afweging over plaats kan vinden. Want ik zou het jammer vinden als we op voorhand kansen zouden schrappen omdat ze net iets meer vragen dan het huidige budget. En nee, ik vraag niet om gigantisch mooie, grote ambities die toch niet realistisch zijn. Ik bedoel, we kunnen bedenken dat we het met zijn allen leuk vinden om hier een nieuwe O2 arena neer te zetten, niet realistisch, hoeft u niet op te nemen. Dus dat is niet mijn bedoeling, maar om dat financiële kader niet heel strak als echt kader op te nemen, maar meer echt als richting.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder, de fractie van Voor Winterswijk, de heer Stammers. Mevrouw Ten Dolle van D66.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Ja voorzitter, mevrouw Prinsen verwoordt het mooi van het CDA. Dit is ook nog een vraag die D66 heeft, bent u wel bereid om zo'n toezegging te doen? Dus daar sluit ik me bij aan. De overige vragen die we nog hebben, daar kan nog wel wat uit voortkomen, misschien mogelijk met een motie of een amendement, maar die heb ik inmiddels naar de griffie gestuurd, dus dat wachten we af. Maar daarmee kan ik wel meteen concluderen dat we het voor nu een bespreekstuk maken, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we verder met de tweede termijn van het college, wethouder Metaal.

Wethouder **Metaal-ten Dolle**: Voorzitter, dank u wel. De toezegging waar u mij om vraagt, daar kunnen we als college aan doen. Wij zullen dat inzichtelijk maken als we bepaalde kansen waar wel behoefte aan is maar het lukt niet of het gaat ten koste aan wat anders, dan zullen wij dat aan de raad voorleggen. De heer Van Eck, u gaf net aan van ja, kunnen we hier in de startnotitie er ook vanuit gaan dat WoooW doorgaat. Wij zijn op dit moment bezig met de voorbereidingen op WoooW. WoooW maakt onderdeel uit van het programma ruimtelijke projecten, zoals de raad ook met de begroting heeft vastgesteld. Dus dat

project loopt een andere route en houden we hier buiten deze nota, maar aan de voorbereiding wordt op dit moment nog steeds gewerkt. En op welke manier, want in het participatieplan staan een heleboel stakeholders genoemd, staan ook de belangen benoemd, de mate van participatieniveau, en op welke manier gaan we ze bereiken? En dat verschilt per groep en uit de contacten die we hebben, sommige zullen we persoonlijk benaderen, bepaalde groepen benaderen we misschien per mail, dus we bekijken per groep hoe we ze best kunnen benaderen en waar behoefte aan is. Als er behoefte is aan een gesprek, dan kijken we ook of we dat in kunnen passen. Dus daar gaan we heel soepel mee om en daar passen we echt maatwerk aan toe. Dus dat is ook de reden waarom we het niet heel concreet in het participatieplan hebben vermeld. Want we willen onszelf ook niet vastzetten, we willen gewoon echt de ruimte hebben om met welke groep dan ook op een goede manier en een passende manier te kunnen participeren. Vanuit de VVD werd een vraag gesteld op het gebied van evenementen, kunnen we als onderdeel van de Cultuurnota ook de regels versimpelen, even plat gezegd. Er is een Evenementennota en daarin staan alle regels voor evenementen, dus het versimpelen van die regels loopt dan niet via de Cultuurnota maar dat zou dan via de andere nota moeten. Anders is dat ook met elkaar in strijd en de Evenementennota is door de raad vastgesteld.

De **voorzitter**: Mijnheer Nijman heeft een interruptie.

De heer **Nijman (VVD)**: Ja maar kunnen we dan niet op de een of andere manier kijken of we daar een oplossing voor kunnen vinden? Of dat je met de Cultuurnota kijkt meteen, iedereen praat altijd over integraal dingen plannen, dat je dat eroverheen tilt en dat je samen kijkt naar een vereenvoudiging van zoiets organiseren. Kijk, als een stel jongens bij wijze van spreken een disco wil organiseren en dat willen ze buiten doen, dan moet je al een wc-wagen huren, dat kost zo'n 1.500 euro, dan moet je 15 euro entree vragen als er honderd mensen komen. En dat moet met zo'n wc-wagen, want er is een scheiding van hemelwater en rioolwater. Dus door allerlei regels en door allerlei ontbreken van allemaal simpele randvoorwaarden wordt het ook voor bepaalde groepen onmogelijk om zaken te organiseren. Is dat dan niet in dit in dit kader ook kaderoverschrijdend te regelen?

De **voorzitter**: Wethouder Metaal.

Wethouder **Metaal-ten Dolle**: Dank u wel, voorzitter. Ja, de oproep die u doet die is helder. Als college vinden we het niet passend om dat onderdeel uit te laten maken van de Cultuurnota. Dus als u echt wil dat die regels aangepast worden, ja dan zou u eigenlijk het college opdracht moeten geven om de Evenementennota aan te passen.

De heer **Nijman (VVD)**: Komt voor elkaar.

Wethouder **Metaal-ten Dolle**: Volgens mij heb ik alle vragen beantwoord. Ja dat klopt, de heer Bollen gaf net aan in het betoog van als WoooW of een renovatie van het theater de Storm leidt tot hogere kosten, kan dat dan ook betekenen dat dat ten koste gaat van andere activiteiten. In de startnotitie is het op dit moment zo geformuleerd dat de aanvullende kosten die een nieuw cultuurgebouw met zich meebrengt, of de renovatie van de Storm, dat die buiten beschouwing blijven. Dus de nota richt zich echt op de activiteiten en niet op de stenen. Maar we zijn ons er wel van bewust dat je een investering in stenen nodig zal zijn en dat dat extra geld gaat kosten. Ik herinner me nog wel dat we, om nog misschien op één vraag terug te komen van mijn eerste termijn, een vraag van zowel Winterswijks Belang als D66, dat ging over de uitvoeringsagenda. Ik heb even naar achterom gekeken en die kunnen we via de raad laten vaststellen.

De **voorzitter**: Mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Voorzitter, ja ik heb er wel even een korte vraag over. Want dat dat kan inderdaad, maar dan vraagt u aan ons om daar wel even een amendement op te schrijven, neem ik aan. Want het is namelijk onderdeel van het raadsvoorstel om de uitvoeringsagenda met een mandaat bij het college neer te leggen. Anders moeten we het raadsvoorstel terugtrekken. Oké, dan komen wij met een amendement WB en D66.

De **voorzitter**: Een vraag bij het CDA. Mevrouw Prinsen.

Mevrouw **Prinsen (CDA)**: Ja, dank u wel voorzitter want naar aanleiding van deze opmerking even de volgende vraag. Want ook even planningtechnisch want als dan, moet daar dan zoveel maanden verschil tussen zitten of kan dan de uitvoeringsagenda bij het vaststellen van de Cultuurnota worden gevoegd?

De **voorzitter**: Wethouder Metaal.

Wethouder **Metaal-ten Dolle**: Het is gebruikelijk dat eerst het beleid wordt vastgesteld en dat op basis van het vastgestelde beleid, want daar kan de raad ook nog wijzigingen in aanbrengen natuurlijk tijdens de vergadering, dat we vervolgens aan de slag gaan met het opstellen van de uitvoeringsagenda. Dus dan zit er altijd wat tijd tussen.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Voorzitter, één korte vraag.

De **voorzitter**: Mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Naar aanleiding wat u aangaf was het amenderen. Die uitvoeringsagenda staat gepland voor eind 2024, als ik het goed zeg. Nee sorry, maart ‘25 Cultuurnota, eind ‘25. Maar er wordt in de begroting 2025 al geld opgenomen voor de uitvoeringsagenda die pas in maart 2025 komt. Ik ben wel even zoekende of dat de juiste volgorde is, want hoe wij een beslissing kunnen nemen bij de begroting over de kosten van die uitvoeringsagenda als we nog niet weten wat de uitvoeringsagenda gaat brengen.

De **voorzitter**: Wethouder Metaal.

Wethouder **Metaal-ten Dolle**: Voorzitter, dank u wel. In mijn eerste termijn heb ik dat proberen toe te lichten. Dus we gaan inderdaad vooruitlopend budget aan de raad vragen en dat zal een indicatie zijn. Wij weten nog niet exact wat het gaat kosten, maar we gaan de raad wel vragen om een bedrag waar wij denken dat we mee van start kunnen zodat als de uitvoeringsagenda in maart wordt vastgesteld. En als dat naar de raad moet, dan wordt dat misschien in een maandje later, want dan worden de termijnen wat langer. Maar dat we dan wel gelijk aan de slag kunnen en dat we niet na het vaststellen van de uitvoeringsagenda opnieuw naar de raad moeten vragen om budget.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan zie ik geen vraag meer en er rest nog één vraag, is het een akkoordstuk of bespreekstuk en dat zal wel een bespreekstuk zijn. Iedereen akkoord met een bespreekstuk? Dan hebben we dat zo besloten.

12. **Rondvraag**

De **voorzitter**: Dan gaan verder met het volgende onderdeel en dat is de rondvraag en dan wil ik eerst even inventariseren. Wie heeft er een vraag voor de rondvraag? VVD, Morgen en WB. Dan is eerst het woord aan de VVD.

De heer **Morad (VVD)**: Dank u wel, voorzitter. Ik heb een tweetal vragen over hetzelfde onderwerp, de Groenloseweg. We hebben begrepen dat de bewoners aan de Groenloseweg een brief hebben ontvangen voor een bijeenkomst over de Groenloseweg dat in februari zal plaatsvinden. Klopt dat? Zo ja, betreft het alleen de direct aanwonenden die dan een brief hebben ontvangen of ook de mensen in de wijdere omgeving? Want wij vinden het namelijk wel belangrijk dat niet alleen de direct aanwonenden betrokken worden, maar eigenlijk een beetje de hele omgeving die rondom de Groenloseweg woont. En op dit moment, tweede vraag, hebben we te maken met temperaturen onder het vriespunt. We vragen ons af of gezien de kwaliteit van de weg dit extra problemen geeft met ijsvorming op bepaalde vlakken van de weg, wat kan leiden tot gladheid en dus gevaarlijke verkeerssituaties die eerder kunnen ontstaan. Wat wordt er gedaan om mogelijk dergelijke gevaarlijke verkeerssituaties te voorkomen? Dat waren even twee vragen. Dank wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het college geeft aan dat de wethouder daar schriftelijk op terugkomt. Dan gaan we verder met de fractie van Morgen. De heer Nijenhuis.

De heer **Nijenhuis (Morgen)**: Ja dank u wel, voorzitter. Ik wil beginnen met mijn excuses aan te bieden aan mevrouw Schepers. Want volgens mij heeft zij de hele avond hier gezeten om mijn vragen te beantwoorden. Dan had ik me niet gerealiseerd toen ik vanochtend om half twaalf mijn vraag naar de griffie stuurde, excuus daarvoor. Maar het is wel een belangrijk onderwerp waar ik graag aandacht voor wil en dat gaat over het thema zorgfraude. Er is de afgelopen week behoorlijk wat berichtgeving in de krant geweest over een Almelose wethouder die succesvol is geweest in de aanpak van zorgfraude. Dus ik had het even vertaald daar naar Winterswijk en mijn vragen zijn, denkt de wethouder dat zorgfraude in Winterswijk ook een probleem is? Hebben wij bijvoorbeeld ook rapporten van de sociale recherche die dat bevestigen? En als dat zo is, hoe pakken wij dat dan aan? Hebben we daar beleid en doelstellingen op? Hoeveel fte ambtelijk apparaat hebben we daarop ingezet? Met andere woorden, wat kost ons dat? En de vraag die daar natuurlijk bij hoort is, wat levert ons dat op?

De **voorzitter**: Wethouder Schepers.

Wethouder **Schepers-Janssen**: Ja, dank u wel. En dank voor uw excuses, maar die zijn totaal niet nodig want ik doet het hartstikke graag en ik denk dat elke vraag die hier gesteld wordt een relevante is, dus daar blijf ik graag voor zitten. Denk ik dat in Winterswijk zorgfraude een probleem is? Zorgfraude is landelijk, sowieso heeft veel aandacht dus ook in Winterswijk. In 2023, dat is nog niet zo heel lang geleden maar we zijn al even bezig, hebben we als regio ook het thema zorgfraude opgepakt. En we hebben daarbij gekeken of er in de regio, is er bijvoorbeeld eensluidend beleid? Hoeveel fte is er beschikbaar in de regio? Wat doet elke gemeente aan zorgfraude? En dan gaat het met name ook over het preventieve deel, want dat is misschien nog wel belangrijker als het aanpakken van zorgfraude. Want heel vaak wordt zorgfraude over, er wordt heel breed naar gekeken. Er zijn ook zorgaanbieders die fouten maken, dat niet bewust doen en vervolgens er wel op gewezen moeten worden, waardoor het verbetert. Dan heb je het niet over zorgfraude, dan heb je het gewoon over het maken van een fout. Maar dat wordt vaak over één kam geschoren, dat is niet helemaal terecht. Maar zorgfraude speelt overal. Ik heb op dit moment in ieder geval geen signalen dat er zorgfraude in Winterswijk aanwezig is. Dat wil alleen niet zeggen dat dat helemaal niet het geval is. Dus daar zijn we altijd alert op. Zoals gezegd zijn we in de regio met het thema bezig en hebben we recent, eind 2023, ook een aantal speerpunten benoemd die we regionaal gaan oppakken. En die speerpunten zijn, we gaan in ieder geval een regionaal meldpunt invoeren met een registratiesysteem dat we gaan opzetten zodat we voor de hele regio, omdat we veelal ook met dezelfde zorgaanbieders werken, bijhouden welke klachten komen nou binnen, hoe worden ze opgepakt en is er sprake van zorgfraude of van het maken van fouten. Daar komt ook capaciteit bij kijken, want als een zorgfraudezaak, en we hebben er helaas een aantal gehad in de regio in het verleden, die zijn inmiddels afgehandeld, maar die kosten ongelooflijk veel capaciteit. Zo'n zaak speelt echt zomaar een jaar en soms ook langer, dus daar gaat heel veel capaciteit in zitten. Daar hebben we de capaciteit op dit moment nog niet voor op orde, dus die gaan we ook op orde brengen. Dan zijn we ook bezig met om te kijken, en dat doen we van ook vanuit de regio, om in de hele Achterhoek eenduidig beleid te krijgen op het gebied van toezicht en handhaving op het gebied van Wmo en de Jeugdwet waar wij voor aan de lat staan. En daarnaast gaan we een casustafel in inrichten waar alle signalen worden besproken die bij het meldpunt naar voren zijn gekomen en een aantal mensen met eigen expertises die deze signalen ook gaan prioriteren. Omdat je niet altijd alles tegelijk kunt oppakken moet je wel de grootste prioriteit ook de meeste prioriteit geven. Dat zijn we dus aan het doen. Wat doen we dan op dit moment? We hebben, binnen elke gemeente zijn er contracten- en leveranciersmanagers aanwezig, die krijgen vaak signalen binnen en als zij signalen binnen krijgen, dan nemen ze dat op met de regionale toezichthouder. En we hebben op dit moment 0,5 fte aan regionale toezichthouder als het gaat om zorgfraude. Hij is wel 1 fte in dienst, maar hij heeft ook nog andere taken dus 0,5 besteedt hij op dit moment hieraan. De noodzaak om die capaciteit dus op orde te brengen lijkt me evident. Hebben we beleid en doelstellingen? Ja, die hebben we. We hebben het Kwaliteitskader Wmo 2015 en de Jeugdwet, de Beleidsregel handhaving en naleving kwaliteit Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Algemeen materieel controleplan van de Jeugdwet gemeente Winterswijk 2023. Op dit moment hebben we die drie kaders sowieso maar gaan we zoals gezegd ook regionaal kijken om het beleid eenduidig te krijgen. Is dan de aanpak succesvol? Ik zei net al, als regio maar ook als gemeente vinden we die

preventie van zorgfraude misschien nog wel belangrijker. Dus daar gaan we heel hard aan werken in 2024. Ik wil u graag van op de hoogte houden van de vorderingen daarin en er is altijd de mogelijkheid om daarover bijgepraat te worden door onze regionale toezichthouder. Dus mocht u daar als raad gebruik van willen maken, dan hoor ik dat graag. Dat is voor nu het antwoord.

De **voorzitter**: Mijnheer Nijenhuis.

De heer **Nijenhuis (Morgen)**: Dank u wel voor het uitvoerige antwoord. Focus op regio en preventie, heel mooi en heel goed dat dit op deze manier wordt aangepakt. Maar het blijft natuurlijk ook wel zo dat bestaande Wmo-gelden, als die verkeerd gebruikt worden dat is absoluut wat we moeten tegengaan volgens mij. En ook daar moet zeker prioriteit liggen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik hoorde geen vraag meer dus. Of wilde u er nog op reageren? Wethouder Schepers.

Wethouder **Schepers-Janssen**: Ja graag. Uiteraard, als wij signalen hebben dat er zorgfraude gepleegd wordt, en die wordt overigens niet op grote schaal gepleegd normaal gesproken bij de Wmo of de Jeugdwet maar wel op het gebied van pgb-fraude. Daar zit de grootste fraude. Maar ook dan pakken we dat aan, daar waar we in ieder geval aan de lat staan en zo nodig spelen we dat ook door naar de instanties als wij daar zelf niet voor aan de lat staan, maar andere instanties wel. Dus uiteraard heeft dat prioriteit. Dus mochten wij die signalen krijgen, altijd oppakken.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan voor een laatste rondvraag naar de fractie van WB. De heer Pleiter.

De heer **Pleiter (Winterswijks Belang)**: Dank u wel voorzitter. Ja, ik heb ik heb hem hier staan. Vanuit de maatschappelijke fietswerkplaats Benefiets is er al een tijdje contact met de gemeente rondom de fietsen die ingenomen zijn en in opslag staan. Deze fietsen zouden prima gebruikt kunnen worden voor bijvoorbeeld de uitleen maar ons bereiken geluiden dat er eigenlijk nog geen actie ondernomen is vanuit de gemeente. In ieder geval, het lijkt wat stroperig te gaan. Kent de wethouder deze opslag van fietsen? Ik niet, maar ziet de wethouder hier ook kansen voor Benefiets? En kan de wethouder hier een bemiddelende rol in spelen? Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Pleiter. Wethouders Schepers.

Wethouder **Schepers-Janssen**: Ja dank u wel, voorzitter. Ja ik ken de opslag van de fietsen en u hoeft ook zich geen zorgen te maken. Ik heb dit punt al opgepakt met de mensen die intern bij ons daarover gaan. Sterker nog, ik heb ook contact gezocht met de collega's vanuit de gemeente Aalten die zo'n zelfde opslag hebben en ik heb hen gevraagd om die fietsen ter beschikking te stellen aan Benefiets, zodat zij daar de goede dingen mee kunnen doen. Ik heb daar nog geen antwoord op, maar ik hoop dat binnenkort te krijgen. In ieder geval zijn de wethouders uit de regio ook heel erg geïnteresseerd in de Benefiets, dus zij komen ook een keer kijken en wellicht komen daar nog veel meer fietsen uit naar voren.

De **voorzitter**: Mijnheer Pleiter.

De heer **Pleiter (Winterswijks Belang)**: Dank u wel. Ja, u heeft gewoon een glimlach op mijn gezicht gekregen, fantastisch, dank u wel.

13. **Sluiting**

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan zijn we daarmee aan het eind van deze vergadering gekomen en de sluiting. En daarmee sluit ik deze vergadering. Dank u wel voor uw bijdragen en ik weet niet of het nog glad is, maar anders: voorzichtig.

Aldus vastgesteld op 8 februari 2024

de griffier, de voorzitter,